

სახელმწიფო საწარმოთა ყოვლისმომცველი რეფორმის სტრატეგია 2023-2026 წლებისათვის

შინაარსი

აბრევიატურები და აკრონიმები	4
1. შესავალი	23
1.1 მოკლე შეჯამება	23
1.2 სტრატეგიის შექმნის საჭიროება	24
1.3 სტრატეგიის შემუშავების პროცესი და ჩართული მხარეები	25
1.4 საჯარო კონსულტაციები და მათი შედეგები	26
1.5 მთავრობის პოლიტიკა და პრიორიტეტები - მიმართება სტრატეგიულ დოკუმენტებთან და საერთაშორისო ვალდებულებებთან	27
2. სიტუაციის ანალიზი	30
2.1 საკანონმდებლო ბაზა და სახელმწიფო საწარმოთა ფლობის არსებული მოდელი	31
2.1.1 საქართველოს კანონი „მეწარმეთა შესახებ“	32
2.1.2 საქართველოს კანონი „სახელმწიფო ქონების შესახებ“	33
2.1.3 საქართველოს კანონი „საჯარო დაწესებულებაში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“	34
2.1.4 საქართველოს კანონი „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“	34
2.1.5 საქართველოს კანონი „სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ“	35
2.1.6 „საზოგადოებრივი დაინტერესების პირად განსაზღვრული სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოებისა და ამ საწარმოების წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების მიერ ანგარიშგების წარდგენის ვადების განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 11 თებერვლის N217 განკარგულება	35
2.1.7 საქართველოს კანონი „სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის შესახებ“	36
2.1.8 საქართველოს ორგანული კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ ..	36

2.1.9 სახელმწიფო საწარმოთა ფლობის არსებული მოდელი.....	38
2.2 სახელმწიფო საწარმოთა სექტორში არსებული მდგომარეობა	39
2.2.1 სექტორში არსებული მდგომარეობის მიმოხილვა	39
2.2.2 სახელმწიფო საწარმოთა სექტორში ბოლო პერიოდში განხორციელებული აქტივობები მართვის პრაქტიკების გაუმჯობესების და საჯარო ფინანსების გაძლიერების მიმართულებით	32
3. სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის სტრატეგიის აღწერა და ლოგიკური ჩარჩო.....	34
3.1 სტრატეგიის ხედვა	34
4. ძირითადი პრიორიტეტული.....	36
მიმართულებები	36
4.1 პრიორიტეტული მიმართულება 1 - კორპორაციული მართვა.....	36
4.2 პრიორიტეტული მიმართულება 2 - სახელმწიფო კორპორაციების კომერციული მიზნები .	42
4.3 პრიორიტეტული მიმართულება 3 - სახელმწიფო კორპორაციების კონკურენტული ნეიტრალურობის უზრუნველყოფა	46
4.4 პრიორიტეტული მიმართულება 4 - სახელმწიფო საწარმოების ფლობის პოლიტიკის განსაზღვრა	48
4.5 პრიორიტეტული მიმართულება 5: სახელმწიფო კორპორაციების სტრატეგიული მართვა ..	52
სახელმწიფო კორპორაციების მარეგულირებელი ჩარჩო.....	53
5. სტრატეგიის განხორციელება, მონიტორინგი და შეფასება.....	55
5.1 სტრატეგიის განხორციელება.....	55
5.2 მონიტორინგი.....	57
5.3 შეფასება.....	58

დიაგრამები:

დიაგრამა 1: სახელმწიფო ბიუჯეტიდან სახელმწიფო საწარმოებზე მიმართული სუბსიდიები და
კაპიტალშენატანები 2015-2022 წწ (მლნ. ლარი)..... 22

დიაგრამა 2: სახელმწიფო საწარმოებზე გადასესხებული თანხები 2016-2022 წწ (მლნ. ლარი) 23

დიაგრამა 3: სახელმწიფო საწარმოთა ფინანსური მდგომარეობის ელემენტები, 2014-2021წწ (მლნ. ლარი).....	23
დიაგრამა 4: კორპორაციული მართვის გაუმჯობესების სამიზნე პრიორიტეტები სახელმწიფო საწარმოებისთვის	24
დიაგრამა 5: კორპორაციული დოკუმენტაციის ფლობა (გამოკითხული სახელმწიფო საწარმოების პროცენტული წილი)	26
დიაგრამა 6: სახელმწიფო საწარმოების სამეთვალყურეო საბჭოებთან შექმნილი სპეციალიზებული კომიტეტები (გამოკითხული საწარმოების პროცენტული წილი).....	29
დიაგრამა 7: სახელმწიფო საწარმოებში სტრატეგიის დამტკიცების უფლებამოსილება (გამოკითხული საწარმოების პროცენტული წილი)	29
დიაგრამა 8: სახელმწიფო საწარმოებში დირექტორთა საბჭოს თანამდებობაზე დანიშვნისა	30
დიაგრამა 9: სახელმწიფო საწარმოებში შიდა აუდიტის ფუნქციის შესრულება და შიდა აუდიტისა და კონტროლის ფუნქციების ზედამხედველობის უფლებამოსილება (გამოკითხული საწარმოების პროცენტული წილი)	31
დიაგრამა 10: სახელმწიფო საწარმოების მიერ გამჭვირვალობის სტანდარტის დაცვა (გამოკითხული საწარმოების პროცენტული წილი)	31
დიაგრამა 11: სახელმწიფო საწარმოთა ფინანსური შედეგები 2014-2021 წწ (მლნ. ლარი)	42
დიაგრამა 12: სახელმწიფო საწარმოთა კურსთაშორისი სხვაობიდან წარმოქმნილი ზარალი 2015-2021 წწ (მლნ. ლარი)	44
დიაგრამა 13: სახელმწიფო საწარმოების მიერ გადახდილი დივიდენდები 2017-2021 წწ (მლნ.ლარი).....	44

ცხრილები:

ცხრილი 1: სახელმწიფო კორპორაციების ბრუნვის წილი კორპორაციული სექტორის ბრუნვასთან მიმართებით, 2020 წ.....	40
ცხრილი 2: სახელმწიფო საწარმოების მიერ უკანასკნელი 3 წლის განმავლობაში განხორციელებული ღონისძიებები კორპორაციული მართვის გაუმჯობესების მიმართულებით	25
ცხრილი 3: გამოკითხულ სახელმწიფო საწარმოთა სამეთვალყურეო საბჭოები და მათი მახასიათებლები.....	27

აბრევიატურები და აკრონიმები

OECD - ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების
ორგანიზაცია

IMF - საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

WB - მსოფლიო ბანკი

ADB - აზიის განვითარების ბანკი

Energy Community - ენერგეტიკული გაერთიანება
კვგ - კორპორაციული განზრახვის განაცხადი

BDD - ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტი

Stand-By Arrangement - საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან გაფორმებული მხარდამჭერი
პროგრამა

IFRS - ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები

ROSC - მსოფლიო ბანკისა და საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ერთობლივი პროგრამის
ფარგლებში მომზადებული ანგარიში სტანდარტების და კოდექსების შესრულების შესახებ

EVA - საწარმოთა დამატებული ეკონომიკური ღირებულება

1. შესავალი

1.1 მოკლე შეჯამება

სახელმწიფო საწარმოების ყოვლისმომცველი რეფორმის 2023-2026 წლების სტრატეგია წარმოადგენს საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტებისა და პრაქტიკების საფუძველზე შემუშავებულ დოკუმენტს, რომელიც ადგილობრივი კონტექსტის გათვალისწინებით, განსაზღვრავს სექტორის მთავარ გამოწვევებს და მათი დაძლევის გზებს. დოკუმენტი მომზადებულია საერთაშორისო პარტნიორი ორგანიზაციების აქტიური მხარდაჭერით და მოიცავს რეფორმის 5 ძირითად მიმართულებას, რომელიც განსაზღვრავს სახელმწიფოს ხედვას სექტორის 4 წლიან პერსპექტივაში განვითარებასთან დაკავშირებით. წინამდებარე სტრატეგიის მიზანია სახელმწიფო კორპორაციების ეფექტიანობის გაზრდა ეკონომიკური ზრდის ხელშეწყობისა და საჯარო ფინანსების გაძლიერების უზრუნველსაყოფად რეფორმის ფარგლებში დაგეგმილი ინსტიტუციური და საკანონმდებლო დონეზე გასატარებელი ღონისძიებების საფუძველზე.

ბოლო წლებში განხორციელდა მნიშვნელოვანი ღონისძიებები სახელმწიფო საწარმოთა ოპტიმიზაციის და მართვის გაუმჯობესების მიმართულებით. 2013 წელს შემუშავდა ღონისძიებათა სისტემა და დაიწყო უფუნქციო კომპანიების ოპტიმიზაცია/მინიმიზაციის პროცესი. აღნიშნული პროცესის ფარგლებში და სასამართლოსთვის მიმართვის გზით, კერძოდ კი მხოლოდ გაკოტრების (გადახდისუუნარობის) საქმისწარმოების გზით რეგისტრაცია გაუუქმდა 245 საწარმოს, რომელთა ჯამური კრედიტორული დავალიანების ოდენობა შედგენდა - 930.6 მლნ. ლარს. აღნიშნულ პროცესი ამჟამად აქტიურად მიმდინარეობს. გარდა ამისა, სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს მიერ შემუშავდა ანგარიშგება/რეპორტირების სისტემა. საწარმოები ასევე უზრუნველყოფენ კალენდარული წლის დასაწყისში, დასამტკიცებელი ბიზნეს-გეგმის პროექტის, განვლილი 2 წლის საბალანსო მონაცემების და საპროგნოზო მონაცემების სააგენტოში წარდგენას. რაც შეეხება შიდა კონტროლის, ეთიკის და შესაბამისობის ზომების სისტემის არსებობას, კომპანიების მიერ 2018 წელს შემუშავდა და დაინერგა ეთიკის მარეგულირებელი ნორმები, ცალკეულ საწარმოებში ასევე, შექმნილია შიდა კონტროლის მექანიზმები.

უკანასკნელ წლებში, სექტორში მიღწეული პროგრესის მიუხედავად, კვლავ გამოწვევად რჩება საწარმოთა საქმიანობის არადამაკმაყოფილებელი ფინანსური შედეგები, ჯანსაღი და ეფექტიანი კორპორაციული მართვის სისტემებისა და სახელმწიფოს, როგორც აქციონერის, ძლიერი ინსტიტუტის არარსებობა, ასევე, ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის სტანდარტების დაცვის საკითხები. ამასთან, აღსანიშნავია, რომ სახელმწიფო საწარმოების შესახებ მარეგულირებელი ნორმები გაფანტულია სხვადასხვა კანონებსა და სამართლებრივ აქტებში, რაც აღნიშნული საკითხების სისტემურად დარეგულირებას ართულებს. ამ

გამოწვევის საპასუხოდ, სტრატეგია ითვალისწინებს სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ ჩარჩო კანონის შემუშავებას, რომელიც რეფორმის ძირითადი მიმართულებების (კორპორაციული მართვის სტანდარტების დანერგვა, კომერციული მიზნების უზრუნველყოფა, ფლობის პოლიტიკის განსაზღვრა, კონკურენციის ხელშეწყობა, საწარმოთა სტრატეგიული მართვა) განხორციელების მკაფიო საკანონმდებლო საფუძველს შექმნის.

სახელმწიფო საწარმოების ყოვლისმომცველი რეფორმის წარმატებით განხორციელება მნიშვნელოვანი ნაბიჯი იქნება საჯარო ფინანსების მართვისა და ეკონომიკის სტრუქტურული გაუმჯობესების თვალსაზრისით.

1.2 სტრატეგიის შექმნის საჭიროება

წინამდებარე სტრატეგია შემუშავებულია სახელმწიფო საწარმოთა სექტორში არსებული კომპლექსური გამოწვევების საპასუხოდ და საერთაშორისო პარტნიორი ორგანიზაციების წინაშე აღებული ვალდებულებების შესრულების მიზნით.

2015 წლიდან დღემდე მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა სახელმწიფო საწარმოების გამჭვირვალობის ხარისხი, ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტში (თან ერთვის საქართველოს პარლამენტში წარდგენილ სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტს) მათი ფინანსური შედეგებისა და ფისკალური რისკების შეფასების ყოველწლიურად გამოქვეყნების შედეგად. თუმცა აღნიშნული არ არის საკმარისი, რადგან სათანადო სამართლებრივი და ინსტიტუციური ღონისძიებების გატარების გარეშე შეუძლებელია სექტორის სრული პოტენციალის გამოყენება და ქვეყნისთვის პოტენციური სარგებლის მოტანა.

უკანასკნელ წლებში, სახელმწიფო საწარმოების მიერ გამოწვეული მასშტაბური ზარალის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან გამომწვევ ფაქტორს საწარმოთა არსებული ფლობის მოდელი და საწარმოების დონეზე ჯანსაღი და ეფექტიანი მართვის სისტემების და კორპორაციული მართვის პრაქტიკების ნაკლებობა წარმოადგენს. სტრატეგია რეფორმის მიზნების მისაღწევად მისი ხუთი ძირითადი მიმართულებით განხორციელებას ითვალისწინებს. აღნიშნული უზრუნველყოფს საწარმოებში კორპორაციული მართვის სტანდარტების დანერგვას ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) სახელმძღვანელო პრინციპების შესაბამისად, საწარმოთა საქმიანობის უმთავრეს მიზნად განისაზღვრება კომერციული პრინციპების დაცვით ოპერირება, ხოლო კონკურენციის ხელშეწყობის მიზნით ჩამოყალიბდება კონკურენტული ნეიტრალურობის პრინციპები, განისაზღვრება სახელმწიფოს მიერ საწარმოთა ფლობის მიზანი და რაციონალი,

სახელმწიფოს, როგორც აქციონერის, როლი და მის მიერ საწარმოთა კორპორაციული მართვის ინსტრუმენტის - კორპორაციული განზრახვის განაცხადის ცნება (SCI-Statement of Corporate Intent).

რეფორმის წარმატებით განხორციელება ხელს შეუწყობს ეკონომიკურ აქტივობაში საწარმოთა წვლილის გაზრდას, ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესებას, ფისკალური რისკებისა და ფისკალურ სივრცეზე ზეწოლის შემცირებას. საწარმოთა გამჭვირვალობის, ფინანსური მდგრადობისა და საქმიანობის ეფექტიანობის გაზრდა ასევე, მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს სამომავლოდ მათი კაპიტალის ბაზარზე ინტეგრაციასა და აქტიურ მონაწილეობაში. საწარმოების წარმატებული კორპორატიზაცია მნიშვნელოვან წვლილს შეიტანს ქვეყნის ეკონომიკურ ზრდასა და ფისკალური მდგრადობის უზრუნველყოფაში.

1.3 სტრატეგიის შემუშავების პროცესი და ჩართული მხარეები

სახელმწიფო საწარმოების რეფორმის 2023-2026 წლების სტრატეგიის შემუშავება განხორციელდა პოლიტიკის დაგეგმვის, მონიტორინგისა და შეფასების სახელმძღვანელოს შესაბამისად. სტრატეგიის შემუშავების ციკლი წარმოადგენდა ინკლუზიურ პროცესს და გულისხმობდა თითოეულ ეტაპზე, დაინტერესებული მხარეების აქტიურ ჩართულობას, რაც პოლიტიკის დოკუმენტების ლეგიტიმურობის ხარისხს მნიშვნელოვნად ზრდის. კერძოდ, დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიცირება განხორციელდა სახელმწიფო საწარმოების რეფორმასთან მიმართებით მათი ინტერესისა და გავლენის შესაბამისად.

პოლიტიკის დოკუმენტის ფორმირების პროცესში უდიდესი მნიშვნელობა მიენიჭა შესაბამისი ექსპერტიზის მქონე საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტების შეფასებებსა და რეკომენდაციებს. ძირითად დაინტერესებულ მხარეებს წარედგინათ საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მიერ მომზადებული დოკუმენტი სახელმწიფო კორპორაციების რეფორმის ძირითადი მიმართულებების შესახებ და სექტორში არსებული სიტუაციის შესწავლის, ანალიზისა და შეფასების საფუძველზე ინიცირებული პრიორიტეტები (5 პრიორიტეტული მიმართულება).

საერთაშორისო პარტნიორების გარდა, სტრატეგიის შემუშავების პროცესში ძირითად უწყებებს წარმოადგენდნენ საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო. ამასთან, კონსულტაციები განხორციელდა რამდენიმე სახელმწიფო კორპორაციასთან და სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოსთან. მათი მხრიდან გაზიარებული რეკომენდაციები და მოსაზრებები სრულად ან ნაწილობრივ იქნა გათვალისწინებული სტრატეგიის შემუშავების პროექტში.

დამატებით, ვინაიდან სახელმწიფო საწარმოების რეფორმის სტრატეგია უშუალო კავშირშია ენერგეტიკის სექტორსა და სახელმწიფო ენერგეტიკულ კომპანიებში მიმდინარე რეფორმებთან, რამდენიმე კონსულტაცია და შეხვედრა გაიმართა „ენერგეტიკულ გაერთიანებასთან“ („Energy Community“), შესაბამისად, სახელმწიფო საწარმოების რეფორმის სტრატეგიის პროექტი ითვალისწინებს ეკონომიკური პოლიტიკის სხვადასხვა მიმართულებებთან არსებულ ურთიერთმკვეთ საკითხებს.

სტრატეგიის შემუშავების პროცესში, საქართველოს ფინანსთა და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროების მიერ, აქტიური კონსულტაციები განხორციელდა შემდეგ ინსტიტუტებთან:

- საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF)
- აზიის განვითარების ბანკი (ADB)
- მსოფლიო ბანკი (WB)
- ენერგეტიკული გაერთიანება (Energy Community)
- სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო
- სს საპარტნიორო ფონდი

1.4 საჯარო კონსულტაციები და მათი შედეგები

საჯარო კონსულტაციების ფარგლებში მიღებული შენიშვნები და მოსაზრებები გაანალიზდა და დეტალურად იქნა განხილული სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში. მოსაზრებებისა და რეკომენდაციების დიდი ნაწილი სრულად ან ნაწილობრივ იქნა გათვალისწინებული სტრატეგიის პროექტში.

დაინტერესებულ მხარეებთან განხილვების შემდგომ განხორციელდა საჯარო კონსულტაციები. სტრატეგიის პროექტი განთავსებული იყო როგორც ფინანსთა სამინისტროს, ასევე, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ვებ-გვერდებზე და ფართო აუდიტორიას ქონდა შესაძლებლობა მოეწოდებინა თავიანთი მოსაზრებები და კომენტარები.

დეტალური ინფორმაცია საჯარო კონსულტაციების პროცესის შედეგების შესახებ მოცემულია სტრატეგიის შესაბამის დანართში.

1.5 მთავრობის პოლიტიკა და პრიორიტეტები - მიმართება სტრატეგიულ დოკუმენტებთან და საერთაშორისო ვალდებულებებთან

საქართველოს მთავრობის ეკონომიკური პოლიტიკის მთავარი პრიორიტეტებია მაკროეკონომიკური სტაბილურობა, ხელსაყრელი სამეწარმეო და საინვესტიციო გარემოს შექმნა, კერძო სექტორის განვითარების ხელშეწყობა, ეკონომიკის სტრუქტურული გაუმჯობესება, საჯარო ფინანსების მართვის გაძლიერება და კონკურენციის ხელშეწყობა. ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების მიზნებიდან გამომდინარე, საქართველოს მთავრობის მნიშვნელოვან პრიორიტეტსა და ეკონომიკის ერთ-ერთ უმთავრეს გამოწვევას სახელმწიფო საწარმოების ეფექტიანი მართვა წარმოადგენს.

სტრატეგიული დოკუმენტები:

საქართველოს განვითარების სტრატეგია - ხედვა 2030

სახელმწიფო კორპორაციების კორპორატიზაცია წარმოადგენს მაკროეკონომიკური სტაბილურობის ხელშეწყობ მნიშვნელოვან ფაქტორს, რომელიც გათვალისწინებულია “საქართველოს განვითარების სტრატეგიაში - ხედვა 2030”. სტრატეგია განსაზღვრავს, რომ სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის ფარგლებში, მოხდება სექტორის რეგულირება ერთიანი სამართლებრივი ჩარჩოს შესაბამისად, რაც, საერთო ჯამში, უზრუნველყოფს კორპორაციული მართვის თითოეული რგოლის ეფექტიანობის ზრდას და მათი საქმიანობის ხარისხის მდგრადობის შენარჩუნებას.

შედეგად, სახელმწიფო საწარმოებს გაუჩნდებათ პოტენციალი, დამოუკიდებლად მოიზიდონ სახსრები კომერციული პირობებით. აღნიშნული, ერთი მხრივ, წახალისებს ადგილობრივი კაპიტალის ბაზრის განვითარებას, ხოლო, მეორე მხრივ, ეტაპობრივად გამოთავისუფლდება ფისკალური სივრცე სახელმწიფო საწარმოებზე ბიუჯეტიდან გადასესხებული/გადასასესხებელი თანხების შემცირების გამო.

სამთავრობო პროგრამა 2021-2024 „ევროპული სახელმწიფოს მშენებლობისთვის“

საქართველოს მთავრობის 2021-2024 წლების პროგრამა განსაზღვრავს მთავრობის ვალდებულებას სახელმწიფო საწარმოების რეფორმის განხორციელების შესახებ. საერთაშორისოდ აღიარებული სტანდარტებისა და წარმატებული მაგალითების საფუძველზე სახელმწიფო საწარმოთა მასშტაბური

რეფორმის განხორციელება წარმოადგენს 2021-2024 წლების „ევროპული სახელმწიფოს მშენებლობისთვის“ საქართველოს სამთავრობო პროგრამის ერთ-ერთ პრიორიტეტს. წინამდებარე სტრატეგია სრულად ეყრდნობა სამთავრობო პროგრამაში განსაზღვრულ რეფორმის ხუთ მთავარ სვეტს. რეფორმის პირველი ეტაპი ფოკუსირებული იქნება სახელმწიფო კორპორაციებზე.¹ სახელმწიფო საწარმოების რეფორმა ითვალისწინებს სახელმწიფო საწარმოების რეფორმის სტრატეგიის შემუშავებას; სტრატეგიის საფუძველზე სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ ჩარჩო კანონის მომზადებას და ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) რეკომენდაციების შესაბამისად, სახელმწიფო კორპორაციებში კორპორაციული მართვის სტანდარტების დანერგვას.

ქვეყნის ძირითადი მონაცემები და მიმართულები - BDD

2023-2026 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტი² ითვალისწინებს სახელმწიფო საწარმოების კომპლექსური რეფორმის განხორციელებას. BDD- ს მიხედვით, წარმატებულ საერთაშორისო მაგალითებზე დაფუძნებით, განხორციელდება სახელმწიფო საწარმოების რეფორმა, რომელიც დაეყრდნობა სახელმწიფო საწარმოების საერთაშორისო სტანდარტებით აღიარებულ 5 სვეტს:

- გაიზრდება საწარმოსთვის კომერციული მიზნების პრიორიტეტიზაცია;
- საწარმოებში დაინერგება კორპორაციული მართვის პრინციპები ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) პრინციპებზე დაყრდნობით;
- განისაზღვრება სახელმწიფო საწარმოთა ფლობის პოლიტიკა და რაციონალურობა;
- საწარმოთა საშუალოვადიანი სტრატეგიული სამიზნე მაჩვენებლებით მართვა;

---

¹ საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ განახორციელა სახელმწიფო საწარმოების სექტორიზაცია (საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 24 აპრილის N96 ბრძანება „სახელმწიფო საწარმოთა სექტორიზაციის სიის დამტკიცების შესახებ“) - სახელმწიფო საწარმოების მიკუთვნება სახელმწიფო კორპორაციების ან სამთავრობო სექტორებზე. საწარმოთა კლასიფიკაციის კრიტერიუმების მიხედვით, სახელმწიფო კორპორაცია არის საწარმო, რომელიც საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციას ახდენს ეკონომიკურად მნიშვნელოვან ფასად, დამოუკიდებელია გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში და აქვს მესაკუთრისთვის მოგების თუ სხვა ფინანსური სარგებლოს მოტანის უნარი.

- კონკურენტული ნეიტრალურობის პრინციპის ინსტიტუციონალიზაცია.

საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების შესახებ შეთანხმება

ასოცირების ხელშეკრულება წარმოადგენს საქართველოს მიერ განხორციელებელი კომპლექსური რეფორმების დღის წესრიგს. ასოცირების ხელშეკრულების ფარგლებში გათვალისწინებულია ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2009/72/EC დირექტივის - “ელექტროენერგიის შიდა ბაზრისათვის საერთო წესების შესახებ” იმპლემენტაცია, რომელიც მოიაზრებს ენერგეტიკული კომპანიების ქონებრივ განცალკევებას, რაც პირდაპირ კავშირშია სახელმწიფო საწარმოების რეფორმასთან. ამავე დროს, საქართველოსთვის რთული იქნება კონკურენტულ ნეიტრალურობასთან და სახელმწიფო დახმარებასთან დაკავშირებით ასოცირების შესახებ შეთანხმების დებულებებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა სახელმწიფო საწარმოების სექტორის კომპლექსური რეფორმის გარეშე.

საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან გაფორმებული პროგრამა

მიმდინარე წელს საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან გაფორმებული 3 წლიანი პროგრამა Stand-By Arrangement წარმოადგენს მნიშვნელოვან პროგრამას, რომელიც ორიენტირებულია მაკროეკონომიკური სტაბილურობის უზრუნველყოფაზე, ფისკალური რისკების შემცირებაზე, სახელმწიფო ფინანსების ეფექტიანობის ზრდასა და სტრუქტურული რეფორმების განხორციელებაზე.

პროგრამაში გათვალისწინებულია მნიშვნელოვანი კომპლექსური რეფორმების განხორციელება, რომელთა შორისაა სახელმწიფო საწარმოების რეფორმა. პროგრამის ფარგლებში სახელმწიფო საწარმოების რეფორმასთან დაკავშირებით განსაზღვრულია შესაბამისი სტრუქტურული კრიტერიუმები, რომლის განხორციელების ვალდებულებაც აქვს საქართველოს მთავრობას. აღნიშნული სტრუქტურული კრიტერიუმები მოიცავს:

- სახელმწიფო კორპორაციების რეფორმის სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავებას
- სახელმწიფო საწარმოების ჩარჩო კანონმდებლობის შემუშავებას
- სახელმწიფო საწარმოების რეფორმის სრულფასოვან განხორციელებას საპილოტედ სამ საწარმოში (საწარმოები შეირჩა საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან შეთანხმებით).

2. სიტუაციის ანალიზი

2.1 სიტუაციის ანალიზის მეთოდოლოგია

სტრატეგიის სიტუაციის ანალიზი ეფუძნება დაინტერესებულ მხარეთა ანალიზს, შედეგების ანალიზსა და პრობლემების ანალიზს.

სტრატეგიის შემუშავების დასაწყისშივე გაანალიზდა სახელმწიფო საწარმოების სექტორის ძირითადი ინდიკატორები და სექტორში არსებული გამოწვევები. ანალიზის საფუძველზე დაიდენტიფიცირდა ის ძირითადი პრობლემები, რომლებიც სექტორში არსებობს კორპორაციული მართვის, კომერციალიზაციის, ფლობის ფუნქციების შესრულების, კონკურენტული ნეიტრალურობის დაცვის და სტრატეგიული მართვის თვალსაზრისით.

ანალიზის პროცესში გაანალიზდა საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკა სახელმწიფო საწარმოების მმართველობის მიმართულებით, განსაკუთრებული აქცენტი გაკეთდა ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის - OECD გზამკვლევისა და სახელმძღვანელო პრინციპებზე სახელმწიფო საწარმოების მმართველობისა და მფლობელობის მიმართულებით. ასევე გაანალიზდა საქართველოს კანონმდებლობა და დაინტეგრირებულ იქნა ის ძირითადი მიმართულებები, რა ნაწილშიც გვაქვს მნიშვნელოვანი შეუსაბამობები საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკასთან. ამავე დროს, გაანალიზდა სახელმწიფო საწარმოების მმართველობის ჩარჩოს გაუმჯობესების კუთხით ბოლო წლებში მიღწეული პროგრესი და

პრობლემების, შესაბამისი არასასურველი შედეგების და საკანონმდებლო ჩარჩოს გაანალიზების პარალელურად განხორციელდა შეხვედრები და ინტერვიუები დაინტერესებულ მხარეებთან. საწყის ეტაპზე დაინტერესებული მხარეების განსაზღვრის პროცესში განხორციელდა მათი ინტერესების, გავლენების, პოზიციების გამოვლენა. დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციები და შეხვედრები წარიმართა ნახევრად სტრუქტურირებული ინტერვიუების ფორმატში.

დაინტერესებულ მხარეებთან კომუნიკაციით განხორციელდა პრობლემებისა და მათი გამომწვევი მიზეზების იდენტიფიცირება პრობლემის ხის შესაბამისად, კერძოდ ძირითად პრობლემად განისაზღვრა: სახელმწიფო საწარმოების პროდუქტიულობის დაბალი დონე, ბიუჯეტის მხარდაჭერასა და სუბსიდიებზე სახელმწიფო საწარმოების დამოკიდებულება და სახელმწიფო საწარმოების მიერ ბოლო პერიოდში განცდილი ზარალი. აღნიშნული პრობლემების ძირითად მიზეზებს წარმოადგენს: სახელმწიფო საწარმოების ფლობის არსებული პოლიტიკა; საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი კორპორაციული მართვის სისტემების არ არსებობა; კომერციულ მიზნებზე ორიენტაციის ნაკლებობა და სახელმწიფო საწარმოების მიერ განხორციელებული კვაზი ფისკალური აქტივობები; სტრატეგიული მმართველობის ნაკლებობა და სახელმწიფო საწარმოების მხრიდან კონკურენტული ნეიტრალურობის პრინციპებიდან გადახვევა წარმოადგენს.

გამოწვევებისა და საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკასთან მნიშვნელოვანი შეუსაბამოების დაიდენტიფიცირების შემდგომ, საქართველოს მთავრობამ თხოვნით მიმართა საერთაშორისო სავალუტო ფონდს დახმარება გაეწია სახელმწიფო საწარმოების რეფორმირების პროცესში. ამავე დროს, მსოფლიო ბანკის მიერ გამოქვეყნდა ანგარიში კორპორაციული მართვის სფეროში „სტანდარტებისა და კოდექსების შესრულების შესახებ (ROSC)“. ევროკავშირის მხარდაჭერით, მსოფლიო ბანკისა და საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ერთობლივი პროგრამის ფარგლებში მომზადებული აღნიშნული ანგარიშის ფარგლებში გაანალიზებულ იქნა საქართველოში კორპორაციული მართვის პრაქტიკების და პოლიტიკის ჩარჩო, მათ შორის, სახელმწიფო საწარმოებთან მიმართებით.

საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მისიისა და სამუშაო ჯგუფის ტექნიკური დახმარების ფარგლებში გაანალიზდა აღიარებული საერთაშორისო მოდელები და კარგი პრაქტიკის სახელმძღვანელო პრინციპები, რომლებიც საბაზრო ეკონომიკის პირობებში სახელმწიფო კორპორაციების ზედამხედველობისთვის უკანასკნელი ათწლეულის განმავლობაში შემუშავდა.

ამის შემდგომ, მოხდა დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციების პროცესში გამოვლენილი გამოწვევების კომპლექსური ანალიზი შედეგების, პრობლემის ხის და საუკეთესო პრაქტიკის ანალიზში გამოვლენილ მიგნებებთან ერთად, რის შედეგადაც განისაზღვრა რეფორმის ძირითადი პრიორიტეტული მიმართულებები, მიზნები და ამოცანები. პრობლემის ხის მიხედვით დაიდენტიფიცირებული პრობლემებისა და მათი გამომწვევი მიზეზების, ასევე შედეგების ანალიზის პროცესში გამოვლენილი საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკასთან შეუსაბამო საკითხების საფუძველზე განისაზღვრა სახელმწიფო საწარმოების რეფორმის ხუთი ძირითადი პრიორიტეტული მიმართულება - 5 პილარი და მათი შესაბამისი მიზნები: სახელმწიფო კორპორაციების კორპორატიული მართვის გაუმჯობესება საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისად; სახელმწიფო კორპორაციების კომერციული მიზნების უზრუნველყოფა; კონკურენციის ხელშეწყობისა და კონკურენტული ნეიტრალურობის პრინციპების დაცვის უზრუნველყოფა; სახელმწიფო საწარმოთა ეფექტიანი ფლობის პოლიტიკის უზრუნველყოფა და სახელმწიფო კორპორაციის ანგარიშვალდებულების გაძლიერება და სტრატეგიული მიზნების განსაზღვრა.

2.2 საკანონმდებლო ბაზა და სახელმწიფო საწარმოთა ფლობის არსებული მოდელი

საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტების და პრაქტიკის თანახმად, სახელმწიფოს უნდა გააჩნდეს სამართლებრივი და მარეგულირებელი ჩარჩო სახელმწიფო საწარმოებისთვის, რომელიც დაადგენს მკაფიო პრინციპებს და ნორმებს მათი საქმიანობისთვის. სამართლებრივი ჩარჩო უნდა

უზრუნველყოფდეს საუკეთესო ბალანსის მიღწევას სახელმწიფოს ფლობის ფუნქციასა და სახელმწიფო საწარმოების დამოუკიდებლობას შორის. ფლობის ნიშნით

დისკრიმინაციის თავიდან აცილებისა და თანაბარი პირობების უზრუნველსაყოფად კარგ პრაქტიკას წარმოადგენს ქვეყანაში არსებული ზოგადი სამეწარმეო კანონმდებლობის სახელმწიფო საწარმოებზე გავრცელება, რაც წახალისებს სახელმწიფო საწარმოებსა და კერძო კომპანიებს შორის ² კონკურენტული გარემოს შექმნას.

2.2.1 საქართველოს კანონი „მეწარმეთა შესახებ“

საქართველოში სახელმწიფო საწარმოები ფუნქციონირებენ, როგორც სააქციო საზოგადოების, ასევე, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების სახით და რეგულირდებიან ზოგადი სამეწარმეო კანონმდებლობით, კერძოდ, მათზე ვრცელდება საქართველოს კანონი „მეწარმეთა შესახებ“. აღნიშნული კანონი იცნობს სახელმწიფოს, როგორც სამეწარმეო სუბიექტის ხმის უფლების, აქციების, წილის მფლობელს, თუმცა კანონში ტერმინი „სახელმწიფო საწარმო“ არ გვხვდება. კანონი არასავალდებულო ნორმის სახით განსაზღვრავს სამეთვალყურეო საბჭოს შექმნის საკითხს იმ საწარმოებში, სადაც სახელმწიფო ფლობს ხმათა საერთო რაოდენობის 50%-ზე მეტს, კერძოდ, კანონის 46-ე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად „იმ საზოგადოებაში, რომელშიც სახელმწიფო, აფხაზეთის ან აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკა ფლობს ხმათა საერთო რაოდენობის 50%-ზე მეტს, საქართველოს მთავრობის, აფხაზეთის ან აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის გადაწყვეტილებით შეიძლება შეიქმნას სამეთვალყურეო საბჭო.“ ამასთან, სახელმწიფოს, აფხაზეთის ან აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის წარმომადგენელი სამეთვალყურეო საბჭოში შესაძლებელია იყოს საჯარო მოსამსახურე, თუ მას კონკრეტულ საწარმოსთან ინტერესთა კონფლიქტი არ აქვს. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი, რომელიც იმავდროულად არის საჯარო მოსამსახურე, დაკისრებულ მოვალეობებს სათანადო ანაზღაურების გარეშე ასრულებს და მისი საქმიანობა საჯარო სამსახურში ინტერესთა შეუთავსებლობად არ ჩაითვლება. გარდა ამისა, აღნიშნული კანონი აწესრიგებს ხელმძღვანელი პირის თანამდებობაზე დანიშვნისა და გათავისუფლების საკითხს, კერძოდ, კანონის 46-ე მუხლის მე-5 პუნქტის თანახმად „იმ საწარმოში, რომელშიც სახელმწიფო, აფხაზეთის ან აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკა ფლობს ხმათა საერთო რაოდენობის 50%-ზე მეტს, ხელმძღვანელი პირის თანამდებობაზე დანიშვნა და თანამდებობიდან გათავისუფლება სამეთვალყურეო საბჭომ საწარმოს ხმების 50%-ზე მეტის მფლობელ აქციონერს უნდა შეუთანხმოს.“

---

² წყარო: „Corporate Governance of State-Owned Enterprises in Europe and Central Asia“, CFRR, World Bank Group, 2020, გვ-გვ 15-16

„მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 182-ე მუხლი განსაზღვრავს სააქციო საზოგადოებაში სამეთვალყურეო საბჭოს სავალდებულოდ შექმნის საფუძვლებს. აღნიშნული მუხლის მე-3 პუნქტი მიუთითებს, რომ თუ სააქციო საზოგადოება არის „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ანგარიშვალდებული საწარმო, რომლის ფასიანი ქაღალდები სავაჭროდ არის დაშვებული საფონდო ბირჟაზე, ან თუ სააქციო

საზოგადოება საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ არის ლიცენზირებული, სავალდებულოა არანაკლებ 3 და არაუმეტეს 21 წევრისგან შემდგარი სამეთვალყურეო საბჭოს შექმნა.

„მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 78-ე მუხლი არეგულირებს სამეწარმეო საზოგადოების დაშლის წესსა და საფუძვლებს. აღნიშნული მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად,

„იმ საწარმოს დაშლის წესს, რომლის აქციების ან წილის 50%-ზე მეტს ფლობს სახელმწიფო, ამტკიცებს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრი, ხოლო იმ საწარმოს დაშლის წესს, რომლის აქციების ან წილის 50%-ზე მეტს ფლობს აფხაზეთის ან აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკა, – აფხაზეთის ან აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ეკონომიკის სფეროში უფლებამოსილი შესაბამისი მინისტრი.“ აღნიშნული წესი დამტკიცებულია საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2022 წლის 12 იანვრის N1-1/6 ბრძანებით.

ამასთან, აღსანიშნავია, რომ სს „საპარტნიორო ფონდი“ წარმოადგენს ერთადერთ სახელმწიფო საწარმოს, რომლის საქმიანობის რეგულირებისთვის მიღებულია ცალკე კანონი – „სააქციო საზოგადოების - საპარტნიორო ფონდის შესახებ“ საქართველოს კანონი.

2.2.2 საქართველოს კანონი „სახელმწიფო ქონების შესახებ“

სახელმწიფო ქონების მართვასა და განკარგვას ახორციელებს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად.

აღნიშნული კანონის მიხედვით, სახელმწიფო ქონების მართვასა და განკარგვასთან დაკავშირებულ სახელმწიფო პოლიტიკას განსაზღვრავს და წარმართავს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო. კანონის 43-ე მუხლის მე-2 პუნქტი განმარტავს, რომ სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოს პარტნიორის (აქციონერის) უფლებამოსილებებს ახორციელებს ქონების მმართველი, რომელიც იღებს გადაწყვეტილებას სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოს კაპიტალში სახელმწიფო ქონების, მათ შორის, წილებისა და აქციების, ასევე ფულადი შენატანის (შენატანების) განხორციელების შესახებ. ამავე კანონის თანახმად, ქონების მმართველი შეიძლება იყოს სამინისტრო, ქონების სააგენტო ან მათ მიერ დელეგირებული უფლებამოსილების ფარგლებში მოქმედი ორგანო, სახელმწიფო ქონებით

მოსარგებლე პირი (გარდა ფიზიკური პირისა და კერძო სამართლის იურიდიული პირისა), რომელიც ახორციელებს „სახელმწიფო ქონების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ უფლებამოსილებებს საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული წესითა და ფორმით. კანონის 39-ე მუხლის მე-4 პუნქტის მიხედვით, სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოს წილების/აქციების „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს

კანონით დადგენილი წესით შესყიდვის/გამოსყიდვის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს საქართველოს მთავრობა.

2.2.3 საქართველოს კანონი „საჯარო დაწესებულებაში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“

გამჭვირვალობის პრინციპის დაცვისა და კორუფციასთან ბრძოლის მიზნით, „საჯარო დაწესებულებაში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განისაზღვრება იმ სახელმწიფო საწარმოთა ჩამონათვალი, რომელთა თანამდებობის პირებსაც ამავე კანონით ევალებათ თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციის შევსება და წარდგენა. სახელმწიფო საწარმოებთან მიმართებით თანამდებობის პირის ცნებას შემდეგნაირად განმარტავს კანონის მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტის გ) ქვეპუნქტი: იმ საწარმოს ხელმძღვანელი, რომლის აქციათა ან წილის 100 პროცენტს ფლობს სახელმწიფო ორგანო ან მუნიციპალიტეტი/მუნიციპალიტეტები, აგრეთვე ამ საწარმოს შვილობილი საწარმოს ხელმძღვანელი.

2.2.4 საქართველოს კანონი „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“

საჯარო ფინანსების რაციონალური ხარჯვის უზრუნველყოფისა და ეფექტური კონკურენციის ხელშეწყობის მიზნით „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონი ვრცელდება იმ საწარმოებზე, რომელთა აქციების ან წილის 50%-ზე მეტს ფლობს სახელმწიფო ან მუნიციპალიტეტი/მუნიციპალიტეტები. კერძოდ, აღნიშნული კანონის მე-3 მუხლის 1 პუნქტის ა) და ა.თ) ქვეპუნქტების თანახმად, სახელმწიფო შესყიდვად მიიჩნევა აღნიშნული კანონით დადგენილ შემთხვევებში ელექტრონული ან სხვა საშუალებების გამოყენებით შემსყიდველი ორგანიზაციის მიერ ნებისმიერი საქონლის, მომსახურებისა და სამშენებლო სამუშაოს შესყიდვა იმ საწარმოს სახსრებით, რომლის აქციათა ან წილის 50%-ზე მეტს ფლობს სახელმწიფო ან მუნიციპალიტეტი/მუნიციპალიტეტები, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც აღნიშნული საწარმო თავისი საქმიანობის სპეციფიკასთან დაკავშირებული საქონლის ან მომსახურების შესყიდვისას ხელმძღვანელობს საქართველოს მთავრობის მიერ ამ საქონლის ან მომსახურების შესყიდვისთვის

დადგენილი სპეციალური წესით, რომლის მოქმედების ვადა არ შეიძლება აღემატებოდეს 2 წელს. ამასთან, საქართველოს მთავრობის მიერ სპეციალური წესის დაუდგენლობის შემთხვევაში შესყიდვა უნდა განხორციელდეს აღნიშნული კანონის შესაბამისად.

2.2.5 საქართველოს კანონი „სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ“

სახელმწიფო საწარმოების ანგარიშვალდებულებისა და ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფის მიზნით, სახელმწიფო საწარმოების ეკონომიკური საქმიანობა ექვემდებარება სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ შემოწმებას. „სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-17 მუხლის მე-2 პუნქტის ი) ქვეპუნქტის თანახმად, სახელმწიფო აუდიტის სამსახური ამოწმებს იმ კერძო სამართლის იურიდიული პირის საფინანსო-ეკონომიკურ საქმიანობას, რომელშიც ავტონომიური რესპუბლიკა ან/და მუნიციპალიტეტი/მუნიციპალიტეტები ფლობს/ფლობენ წილის/აქციების 50 პროცენტს და 50 პროცენტზე მეტს, აგრეთვე სახელმწიფოს მიერ 50 პროცენტი და 50 პროცენტზე მეტი წილობრივი მონაწილეობით შექმნილი კერძო სამართლის იურიდიული პირის საფინანსო-ეკონომიკურ საქმიანობას, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ამ საწარმოს ფასიანი ქაღალდები – აქცია, წილი განთავსებულია ფასიანი ქაღალდების საერთაშორისო საფონდო ბირჟაზე. ამ საწარმომ ინფორმაცია თავისი ფინანსური ანგარიშგების შესახებ, მოთხოვნისამებრ, უნდა წარუდგინოს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურს.

2.2.6 „საზოგადოებრივი დაინტერესების პირად განსაზღვრული სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოებისა და ამ საწარმოების წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების მიერ ანგარიშგების წარდგენის ვადების განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 11 თებერვლის N217 განკარგულება

საერთაშორისო ვალდებულების შესრულებისა და სახელმწიფო საწარმოთა ფინანსური შედეგების შესახებ ინფორმაციის ადრეული ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით, საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 11 თებერვლის N217 განკარგულებით განსაზღვრულია საზოგადოებრივი დაინტერესების პირად იდენტიფიცირებული სახელმწიფო საწარმოების მიერ აუდიტირებული ფინანსური და სხვა სახის ანგარიშგებების ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის

ზედამხედველობის სამსახურისთვის საანგარიშგებო პერიოდის მომდევნო წლის 1 ივლისამდე წარდგენის, ხოლო არააუდიტირებული ფინანსური და სხვა სახის ანგარიშგებების საანგარიშგებო პერიოდის მომდევნო წლის 1 აპრილამდე წარდგენის ვალდებულება. ამასთან, „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად, სდპ-ები ვალდებული არიან ბუღალტრული აღრიცხვა და ფინანსური ანგარიშგება აწარმოონ ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (IFRS) შესაბამისად და ჩაატარონ ფინანსური ანგარიშგებების აუდიტი. ასევე, სდპ-ების სამეთვალყურეო საბჭოში უნდა ჩამოყალიბდეს აუდიტის კომიტეტი.³

2.2.7 საქართველოს კანონი „სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის შესახებ“

კორპორაციული მართვის საუკეთესო სტანდარტების მიხედვით მნიშვნელოვანია საწარმოში შიდა აუდიტის ერთეულის ჩამოყალიბება შიდა კონტროლისა და რისკის მართვის სისტემების ეფექტიანობისა და ქმედითობის უზრუნველსაყოფად. „სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის შესახებ“ საქართველოს კანონი არაიმპერატიული ნორმის სახით განსაზღვრავს შიდა აუდიტის სუბიექტის შექმნის შესაძლებლობას იმ კერძო სამართლის იურიდიულ პირებში, რომელთა აქციების ან წილის 50%-ზე მეტს ფლობს სახელმწიფო.⁴

2.2.8 საქართველოს ორგანული კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“

ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსის 106¹-ე მუხლი არეგულირებს მუნიციპალიტეტის/მუნიციპალიტეტების კერძო სამართლის იურიდიული პირების საკითხს. კერძოდ, ამ მუხლის 1-ელი პუნქტის თანახმად, მუნიციპალიტეტი არის კერძო სამართლის იურიდიული პირის დამფუძნებელი/პარტნიორი/აქციონერი/წევრი და უფლება აქვს, მხოლოდ საკუთარი უფლებამოსილებების ფარგლებში, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად დააფუძნოს სააქციო საზოგადოება, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება, გახდეს სააქციო საზოგადოების, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორი/აქციონერი. ამავე

---

³ „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი, მუხლი 57

⁴ „საქართველოში სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის პრაქტიკების შესახებ ანგარიში“, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, 2021, გვ-გვ 4-8.

მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, მუნიციპალიტეტებს უფლება აქვთ, ერთობლივი საქმიანობის მიზნით, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ერთობლივად დააფუძნონ სააქციო საზოგადოება და შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება.

კოდექსი ასევე აწესრიგებს იმ საწარმოების ხელმძღვანელობაზე/წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის დანიშვნის/გათავისუფლებისა და ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი პირის ანგარიშვალდებულების საკითხებს, სადაც მუნიციპალიტეტის/მუნიციპალიტეტების წილობრივი მონაწილეობა აღემატება 50%-ს. კერძოდ, კოდექსის 106¹-ე მუხლის მე-13 პუნქტის თანახმად, მუნიციპალიტეტის/მუნიციპალიტეტების კერძო სამართლის იურიდიული პირის (სადაც მუნიციპალიტეტის/მუნიციპალიტეტების წილობრივი მონაწილეობა აღემატება 50%-ს) ხელმძღვანელობაზე/წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის დანიშვნის/გათავისუფლების შესახებ გადაწყვეტილებას შესაბამისი იურიდიული პირის

წესდების (დებულების) შესაბამისად, იღებს მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ორგანო. ხოლო ამავე მუხლის მე-15 პუნქტის მიხედვით, მუნიციპალიტეტის საკრებულო უფლებამოსილია მუნიციპალიტეტის საკრებულოს რეგლამენტში გაითვალისწინოს მუნიციპალიტეტის კერძო სამართლის იურიდიული პირის (სადაც მუნიციპალიტეტის/მუნიციპალიტეტების წილობრივი მონაწილეობა აღემატება 50%-ს) ხელმძღვანელობაზე უფლებამოსილი პირის მიერ გაწეული საქმიანობის ანგარიშის წარდგენის წესი.

აღნიშნული კოდექსის თანახმად, იმ საწარმოების ძირითადი საშუალებების გასხვისება, სადაც მუნიციპალიტეტის/მუნიციპალიტეტების წილობრივი მონაწილეობა აღემატება 50%-ს, ხდება საჯარო ან ელექტრონული აუქციონის ფორმით, გარდა ამავე კოდექსით გათვალისწინებული გამონაკლისი შემთხვევებისა.

ამავე კოდექსის მიხედვით, საქართველოს მთავრობა დადგენილებით ამტკიცებს იმ საწარმოს დაშლის წესს, რომლის აქციების ან წილის 50%-ზე მეტს ფლობს/ფლობენ მუნიციპალიტეტი/მუნიციპალიტეტები. აღნიშნული წესი დამტკიცებულია საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 18 იანვრის №20 დადგენილებით.

როგორც უკვე აღინიშნა, სახელმწიფო საწარმოების შესახებ მარეგულირებელი ნორმები გაფანტულია სხვადასხვა კანონებსა და სამართლებრივ აქტებში, რაც გარკვეულწილად ართულებს სისტემური მიდგომის ჩამოყალიბებას კორპორატიზაციისა თუ ფლობის პოლიტიკის მიმართულებით. გადასადგმელია ნაბიჯები სამართლებრივი ჩარჩოს შექმნის/დახვეწის მიზნით. აუცილებელია შემუშავდეს ერთიანი, ყოვლისმომცველი სახელმწიფო საწარმოთა შესახებ კანონი და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე აქტები, რომელიც სისტემურად დაარეგულირებს სახელმწიფო

საწარმოთა საკითხებს და უზრუნველყოფს სექტორში განხორციელებული რეფორმების შედეგების შენარჩუნებას და შემდგომ გაუმჯობესებას.

2.2.9 სახელმწიფო საწარმოთა ფლობის არსებული მოდელი

საქართველოში სახელმწიფო საწარმოების ფლობის მოდელი შეიძლება კლასიფიცირდეს როგორც დეცენტრალიზებული მოდელი მაკოორდინირებელი სააგენტოთი. აღნიშნული მოდელი გულისხმობს ფლობის პასუხისმგებლობებისა და უფლებამოსილებათა გადანაწილებას ცენტრალიზებულ მაკოორდინებელ ორგანოსა და შესაბამისი სექტორის სამინისტროებს შორის.

„საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს დებულების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 17 სექტემბრის №391 დადგენილებით დამტკიცებული დებულებით განსაზღვრულია სააგენტოს მიზნები, მათ შორის, ერთ-ერთი მიზანია სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით შექმნილ საწარმოებში პარტნიორის/აქციონერის უფლებამოსილების განხორციელება. შესაბამისად, როგორც პარტნიორი, დებულების თანახმად იგი იღებს გადაწყვეტილებებს შემდეგ საკითხებზე:

ა) სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოს კაპიტალში ცვლილების განხორციელება;

ბ) საწარმოების ბიზნეს-გეგმების დამტკიცება;

გ) საწარმოების მიერ სასესხო ვალდებულებების და კრედიტების აღება; დ)

საწარმოების მიერ ფილიალების დაფუძნება/დაშლა;

ე) თავისი კომპეტენციის ფარგლებში, საწარმოების წმინდა მოგების განაწილების მიზნით საკითხის მომზადება;

ვ) საწარმოების რეორგანიზაცია, დაშლა, რეაბილიტაციისა და გაკოტრების საქმის წარმოების გახსნა;

ზ) საწარმოების ქონების დროებით სარგებლობაში გადაცემის, ჩამოწერის, გაყიდვის, გაცვლის, ასევე გირავნობის/იპოთეკის თაობაზე და შესაბამისი წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში თანხმობის გაცემა;

მაკოორდინებელი ორგანო, სხვა სამინისტროსთან ერთად, უნდა ახორციელებდეს პარტნიორის უფლებამოსილებას (უფლებამოსილებები სააგენტოსა და სამინისტროებს შორის უნდა იყოს გადანაწილებული და არა სრულად დელეგირებული). ფაქტობრივად, პარტნიორის ყველა უფლებამოსილებას ახორციელებენ შესაბამისი სამინისტროები, თუმცა მართვის ხელშეკრულებაში დეტალურად არის გაწერილი, როგორც აქციების/წილების მმართველის, ისე სსიპ - სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს უფლებები და მოვალეობები და სააგენტოს მხრიდან სრულყოფილად ხორციელდება მართვის ხელშეკრულების მონიტორინგი და საწარმოების საჯარო ანგარიშვალდებულების ფარგლებში, ცალკეულ კონცეპტუალურ კორპორაციულ საკითხთან დაკავშირებით გადაწყვეტილებების მიღება. ბოლო პერიოდში პროგრესის მიუხედავად აქციონერის ფუნქციების სრულფასოვანდ შესრულების კუთხით არსებობს გარკვეული გამოწვევები, რომელიც დაკავშირებულია სააგენტოს კოორდინაციისა და ზედამხედველობის ფუნქციების გაძლიერებასთან მართვის უფლებით გადაცემულ საწარმოებთან მიმართებით. საწარმოთა მართვის ერთადერთი ბერკეტი სააგენტოს მხრიდან არის ის, რომ სამინისტროებს სააგენტოს თანხმობის გარეშე არ შეუძლიათ საწარმოთა განკარგვა, ლიკვიდაცია, გაკოტრება, ქონების რეალიზაცია, კაპიტალში შეტანა ან/და კაპიტალიდან ამოღება, გადაუდებელი შესყიდვების განხორციელება, დირექტორის ცვლილება და ა.შ. (მაგალითად, რიგ საწარმოებთან მიმართებით სამინისტროებს, ასევე, არ აქვთ სესხების აღებისა და ინვესტიციების განხორციელების უფლება სააგენტოს თანხმობის გარეშე)⁵.

2.3 სახელმწიფო საწარმოთა სექტორში არსებული მდგომარეობა

2.3.1 სექტორში არსებული მდგომარეობის მიმოხილვა

საქართველოში სახელმწიფო საწარმოები ფუნქციონირებენ ეკონომიკის ისეთ მნიშვნელოვან სექტორებში, როგორებიცაა: ენერგეტიკა, ტრანსპორტი, წარმოება, მშენებლობა, კომუნალური

---

⁵ წყარო: სახელმწიფო აუდიტის სამსახური, სახელმწიფო საწარმოების მართვისა და განკარგვის ეფექტიანობის აუდიტი; 2015 წელი; გვ-გვ. 30-31

მომსახურება, ჯანდაცვა. 2021 წლის მონაცემებით, სახელმწიფო საწარმოთა პორტფელი მოიცავდა 316 საწარმოს, რომელთაგან 154 ცენტრალური ხელისუფლების, ხოლო 162 ადგილობრივი ხელისუფლების საკუთრებაშია. აღნიშნულ საწარმოებს ჯამურად გააჩნდათ 96 შვილობილი საწარმო.⁶

2020 წლის მონაცემებით, სახელმწიფო საწარმოები უზრუნველყოფენ კორპორაციული სექტორის ბრუნვის დაახლოებით 3%-ს და კორპორაციული სექტორის დასაქმების 8%-ს, რაც სექტორში დაბალ პროდუქტიულობასა და ეფექტიანობაზე მეტყველებს. ,

ცხრილი 1: სახელმწიფო კორპორაციების ბრუნვის წილი კორპორაციული სექტორის ბრუნვასთან მიმართებით, 2020 წ

N	სექტორი	სახელმწიფო საწარმოების ბრუნვა (მლნ.	კორპორაციული სექტორის ბრუნვა (მლნ. ლარი)	სახელმწიფო საწარმოების წილი
	სოფლის მეურნეობა	24.9	653	4%
	სამთომშპვებითი მრეწველობა	0.5	1,219	0%
	დამამუშავებელი მრეწველობა	146.2	10,912	1%
	ელექტროენერგიის, აირის, ორთქლის და კონდიცირებული ჰაერის მიწოდება და წყალმომარაგება; კანალიზაცია, ნარჩენების მართვა	1,626.1	3,807	43%
	მშენებლობა	209.8	8,158	3%
	ვაჭრობა	136.2	43,356	0%

⁶ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ ადმინისტრირებადი ბაზის მონაცემების მიხედვით.

	ტრანსპორტი და დასაწყობება	844.2	5,778	15%
	განთავსების საშუალებები და საკვების მიწოდების საქმიანობები	50.6	1,232	4%
	ინფორმაცია და კომუნიკაცია		1,893	0%
	უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობები	40.9	1,276	3%

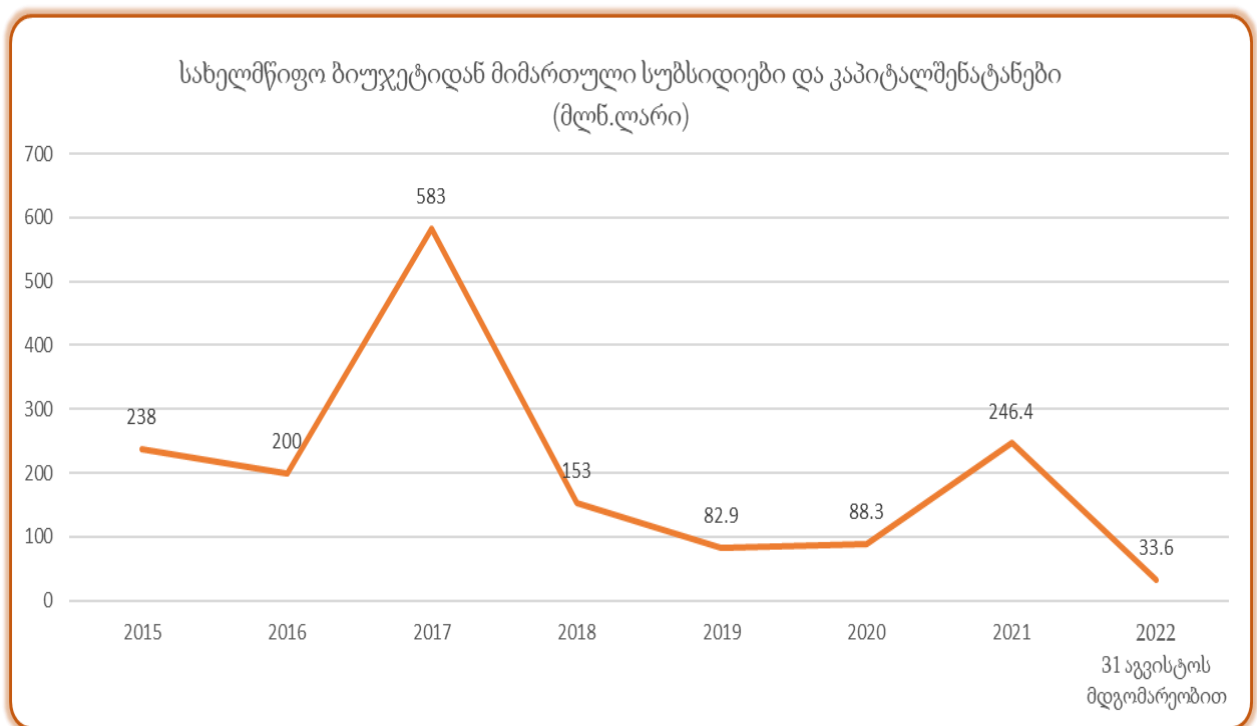
	პროფესიული, სამეცნიერო და ტექნიკური საქმიანობები		1,451	0%
	ადმინისტრაციული და დამხმარე მომსახურების საქმიანობები		716	0%
	განათლება		450	0%
	ჯანდაცვა და სოციალური მომსახურების საქმიანობები	173.1	1,153	15%
	ხელოვნება, გართობა და დასვენება		32,187	0%
	სხვა სახის მომსახურება	0.7	108	1%
	სულ	3,253.4	114,348.5	3%

სახელმწიფო კორპორაციებს გააჩნიათ პოტენციალი შეასრულონ წამყვანი როლი ეკონომიკის გარკვეული დარგების განვითარებაში, სახელმწიფოს სტრატეგიული ინტერესების დაცვასა და ეკონომიკური ზრდის ხელშეწყობაში. დღესდღეობით, სახელმწიფო საწარმოები ფისკალური რისკების ერთ-ერთ უმსხვილეს წყაროს წარმოადგენენ, რაც შესაძლოა გამოხატული იყოს საწარმოთა არაჯანსაღი ფინანსური მდგომარეობის გამო ცენტრალური ხელისუფლების მთავრობის მიერ საწარმოებში კაპიტალშენატანების ზრდით და შემდგომში საწარმოთა აკუმულირებული ზარალის მთავრობის ვალად გარდაქმნის რისკებით.⁷

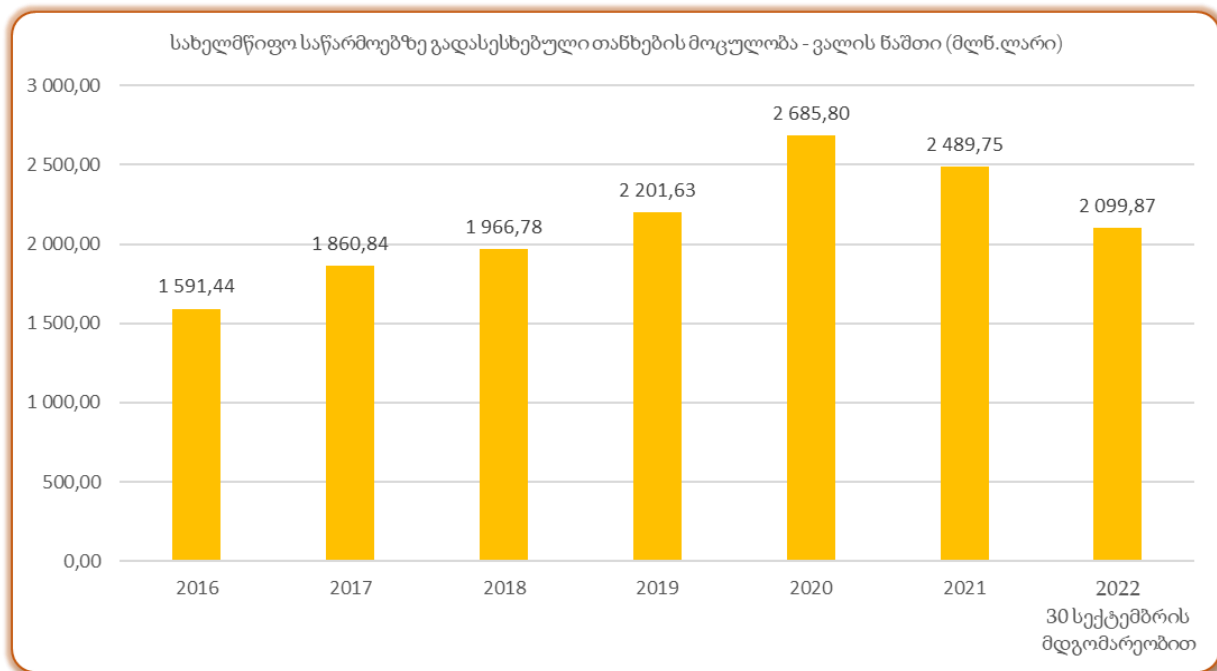
⁷ საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი, 2020, გვ.71

დამოუკიდებლობის მოპოვების პერიოდიდან, რიგი სახელმწიფო საწარმოები დამოკიდებული არიან ბიუჯეტიდან მხარდაჭერასა და საჯარო ფინანსებზე - სუბსიდიებზე, საგარეო საკრედიტო რესურსებიდან მიღებული სესხებიდან გადასესხებულ თანხებსა და კაპიტალშენატანებზე.

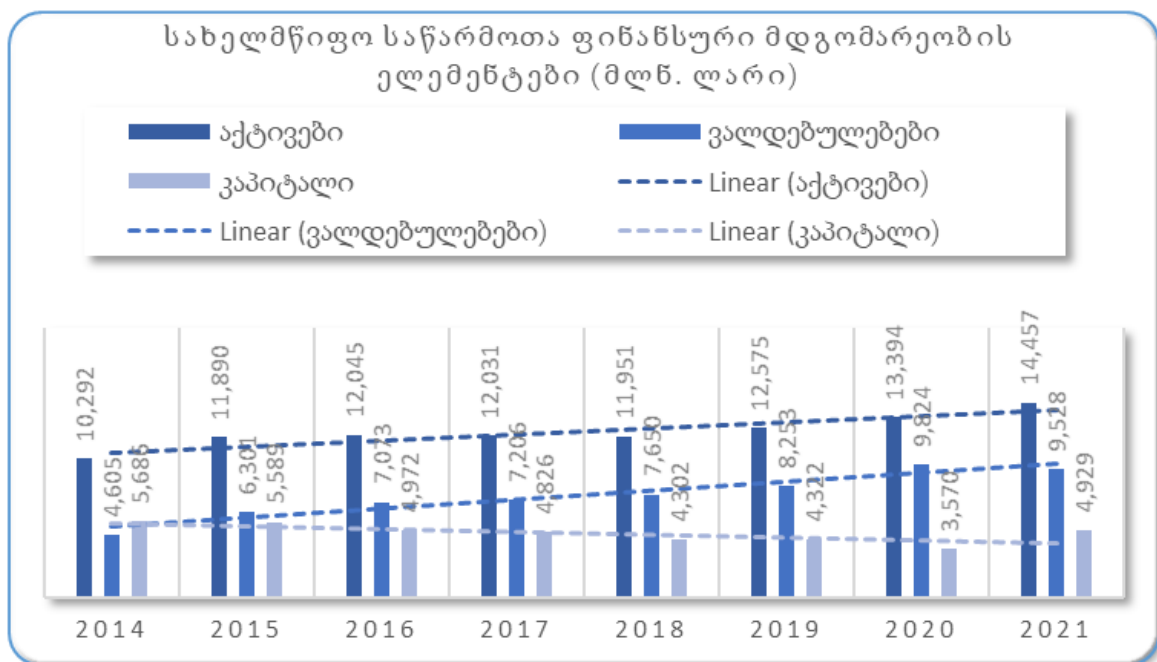
დიაგრამა 1: სახელმწიფო ბიუჯეტიდან სახელმწიფო საწარმოებზე მიმართული სუბსიდიები და კაპიტალშენატანები 2015-2022 წწ (მლნ. ლარი)

დიაგრამა 2: სახელმწიფო საწარმოებზე გადასესხებული თანხები 2016-2022 წწ (მლნ. ლარი)

დიაგრამა 3: სახელმწიფო საწარმოთა ფინანსური მდგომარეობის ელემენტები, 2014-2021წწ (მლნ. ლარი)

მხოლოდ 2015-2021 წლებში სახელმწიფო საწარმოებში განხორციელდა 1.59 მლრდ. ლარის ოდენობით სუბსიდია და კაპიტალშენატანი, თუმცა პროპორციული ზრდის ნაცვლად საწარმოთა კაპიტალი (წმინდა ღირებულება) შემცირდა, რაც გამოწვეული იყო აქტივების გაუფასურებით და საწარმოთა მასშტაბური ზარალით (ამ თვალსაზრისით, გამონაკლისს წარმოდგენდა 2021 წელი). აღნიშნული შენატანების მიზნობრიობა, ძირითადად, ინფრასტრუქტურული პროექტებისა და საოპერაციო ხარჯების დაფინანსება იყო.

უნდა აღინიშნოს, რომ უკანასკნელ წლებში სახელმწიფო საწარმოთა მიერ განცდილი წარუმატებლობის მიზეზები კომპლექსურია. ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანეს ფაქტორად, რომელმაც მოახდინა საწარმოთა მასშტაბური ზარალის პროვოცირება, ფლობის არსებული მოდელი და საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი კორპორაციული მართვის სისტემების არარსებობა შეგვიძლია მივიჩნიოთ.

სახელმწიფო კორპორაციების დიდ ნაწილში არ არსებობს სამეთვალყურეო საბჭო. იქ, სადაც შექმნილია სამეთვალყურეო საბჭო, რამდენიმე გამონაკლისის გარდა, თითქმის არცერთში დასტურდება მათი დამოუკიდებლობა. კორპორაციული მართვის კარგი პრაქტიკები სრულად არცერთ საწარმოშია დასნერგილი, რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს მათ ავტონომიურობას, ეფექტიანობას და კონკურენტუნარიანობას. საქართველოში სახელმწიფო საწარმოთა სექტორის სპეციფიკის გათვალისწინებით აქციონერის ძლიერი ინსტიტუტის ჩამოყალიბებამ უნდა უზრუნველყოს აღნიშნული არაეფექტურობების აღმოფხვრა.⁸ აქციონერის ფუნქციის გაძლიერება ხელს შეუწყობს მთელი რიგი არაეფექტურობების შემცირებას საწარმოების დონეზე, რაც სახეზეა მათი ფინანსური შედეგების სახით.

მსოფლიო ბანკის მიერ მომზადებული საქართველოში სახელმწიფო საწარმოების კვლევის - ROSC კვლევის მიხედვით იდენტიფიცირებულ იქნა არსებული პრაქტიკა და მდგომარეობა კორპორაციული მართვის მიმართულებით, რაც ერთ-ერთ უმთავრეს გამოწვევას წარმოადგენს.

---

⁸ „საქართველოში სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის პრაქტიკების შესახებ ანგარიში“, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, 2021, გვ.3

ანგარიშის მიხედვით, მცირეა იმ საწარმოების რაოდენობა, რომელთაც განხორციელეს სხვადასხვა აქტივობები კორპორაციული მართვის გაძლიერების მიმართულებით, გაუმჯობესებები ძირითადად ეხება შიდა დოკუმენტაციისა და ფინანსური რეპორტირების გაუმჯობესებას.

ცხრილი 2: სახელმწიფო საწარმოების მიერ უკანასკნელი 3 წლის განმავლობაში განხორციელებული ღონისძიებები კორპორაციული მართვის გაუმჯობესების მიმართულებით

#	საწარმოების მიერ უკანასკნელი 3 წლის განმავლობაში განხორციელებული ღონისძიებები კორპორაციული მართვის გაუმჯობესების მიმართულებით	საწარმოთა რაოდენობა
1	სამეთვალყურეო საბჭოში დამოუკიდებელი წევრის დამატება	1
2	სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებისთვის ეფექტიანი ანაზღაურების სისტემის დანერგვა	1
3	დირექტორთა საბჭოს წევრებისთვის ეფექტიანი ანაზღაურების სისტემის დანერგვა	1

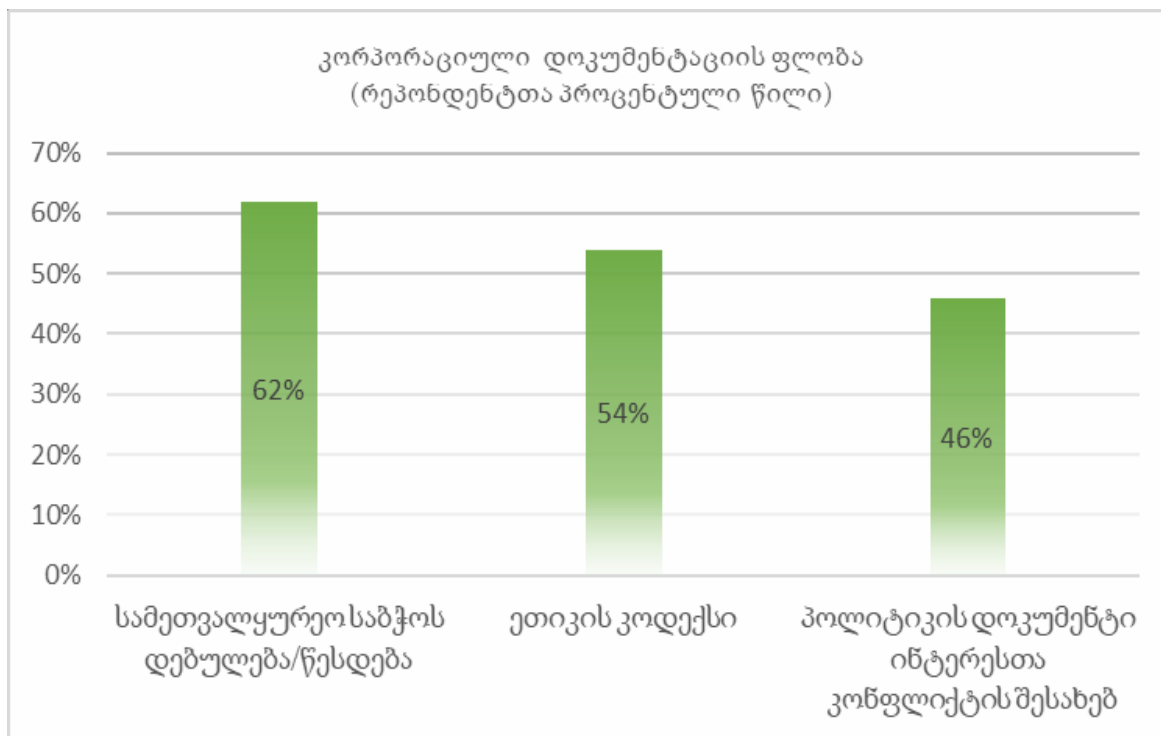
სს

4	შიდა კონტროლის ერთეულის ჩამოყალიბება	2
5	შიდა დოკუმენტაციის გაუმჯობესება	8
6	კორპორაციული მდივნის თანამდებობის შემოღება	1
7	სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებისთვის კორპორაციული მართვის თემაზე ტრენინგების ჩატარება	1
8	ფინანსური რეპორტირების გაუმჯობესება	6
9	სხვა	3

დიაგრამა 4: კორპორაციული დოკუმენტაციის
პროცენტული წილი)

ფლობა(გამოკითხული სახელმწიფო საწარმოების

სახელმწიფო საწარმოებში კორპორაციული მართვის გაუმჯობესების თვალსაზრისით მნიშვნელოვან გამოწვევას სამეთვალყურეო საბჭოს როლის, მმართველობის, დამოუკიდებლობის გაუმჯობესება წარმოადგენს.

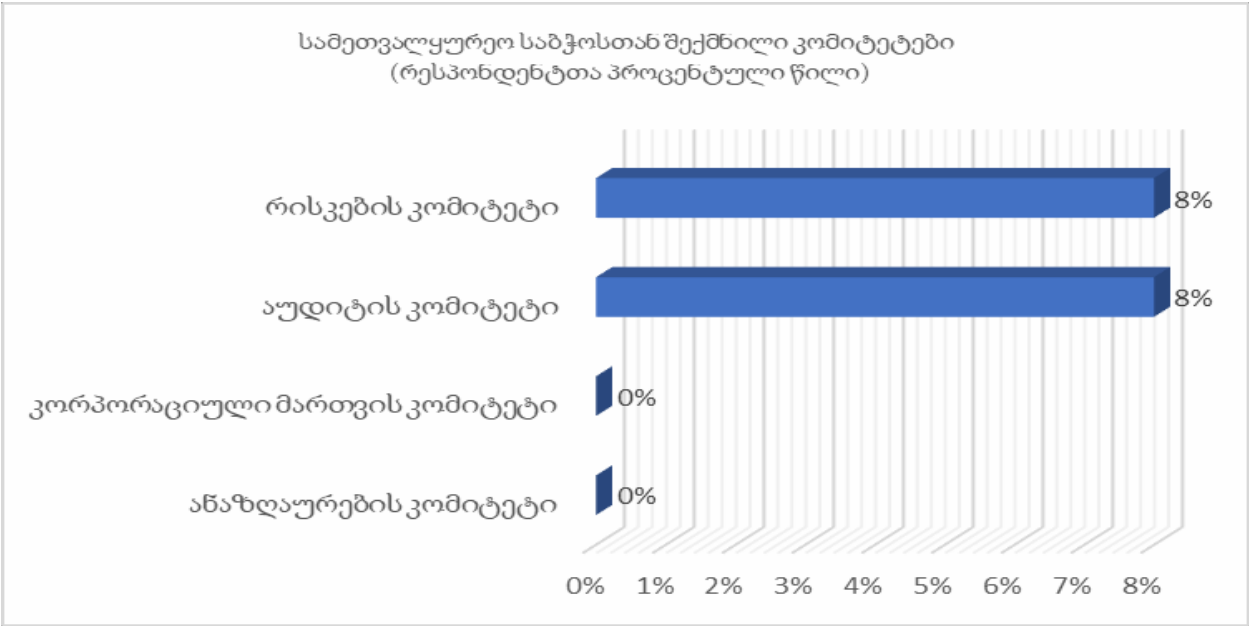
ცხრილი 3: გამოკითხულ სახელმწიფო საწარმოთა სამეთვალყურეო საბჭოები და მათი მახასიათებლები

სამეთვალყურეო საბჭოს მახასიათებლები	რაოდენობა
იმ საწარმოთა პროცენტული წილი, სადაც არსებობს სამეთვალყურეო საბჭო	61.5%

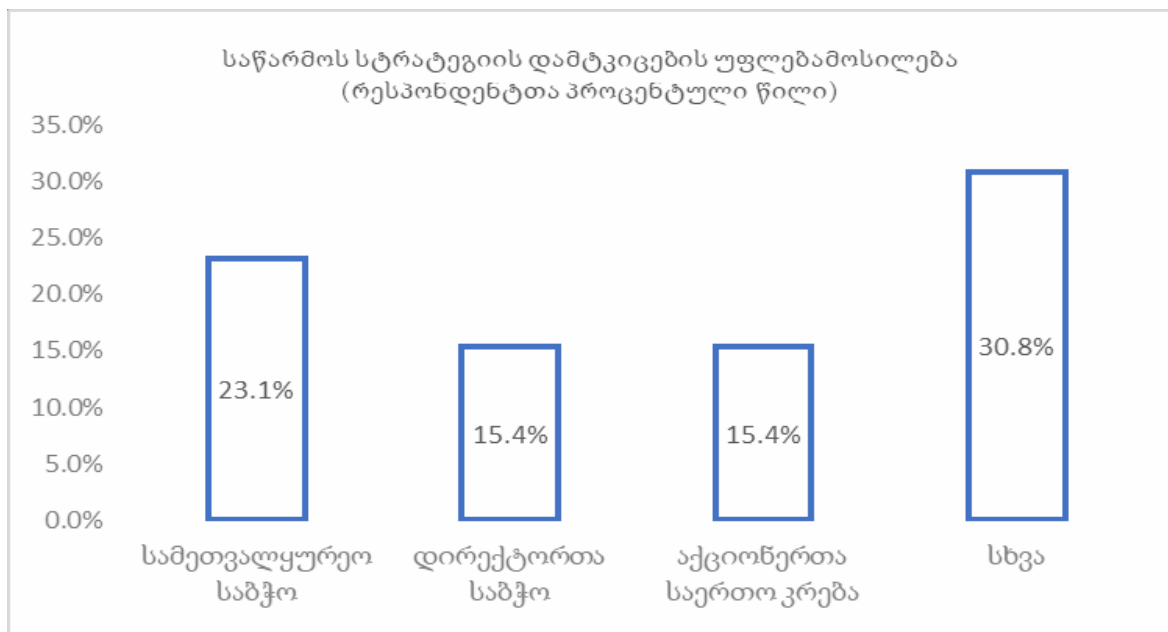
სამეთვალყურეო საბჭოს სამუშაო ზომა, საიონანაო	5.1	
- ძირითადი აქციონერის წარმომადგენელი	3.3 (64.7%)	
- საბჭოს დამოუკიდებელი წევრი	1.9 (37.3%)	
- საბჭოს ქალი წევრი	0.4 (7.8%)	
- საბჭოს უცხოელი წევრი	0.1 (2.0%)	
სამეთვალყურეო საბჭოს წიერთა საშუალო	49.1	
2020 წელს ჩატარებული სამეთვალყურეო საბჭოს	11.6	
იმ საწარმოთა პროცენტული წილი, რომელთაც საბჭოს დამოუკიდებელი	N/A	
სამეთვალყურეო საბჭოს წილი	32,906	
არ ფასდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დაწესებული საბჭოს	8	
თვითშეფასების გზით:		
- ყოველწლიურად	4	
- წელიწადში ორჯერ	1	

სახელმწიფო საწარმოებში სამეთვალყურეო საბჭოსთან ფაქტობრივად არ არის შექმნილი კორპორაციული მართვის მაღალი სტანდარტის უზრუნველსაყოფად საჭირო კომიტეტები.

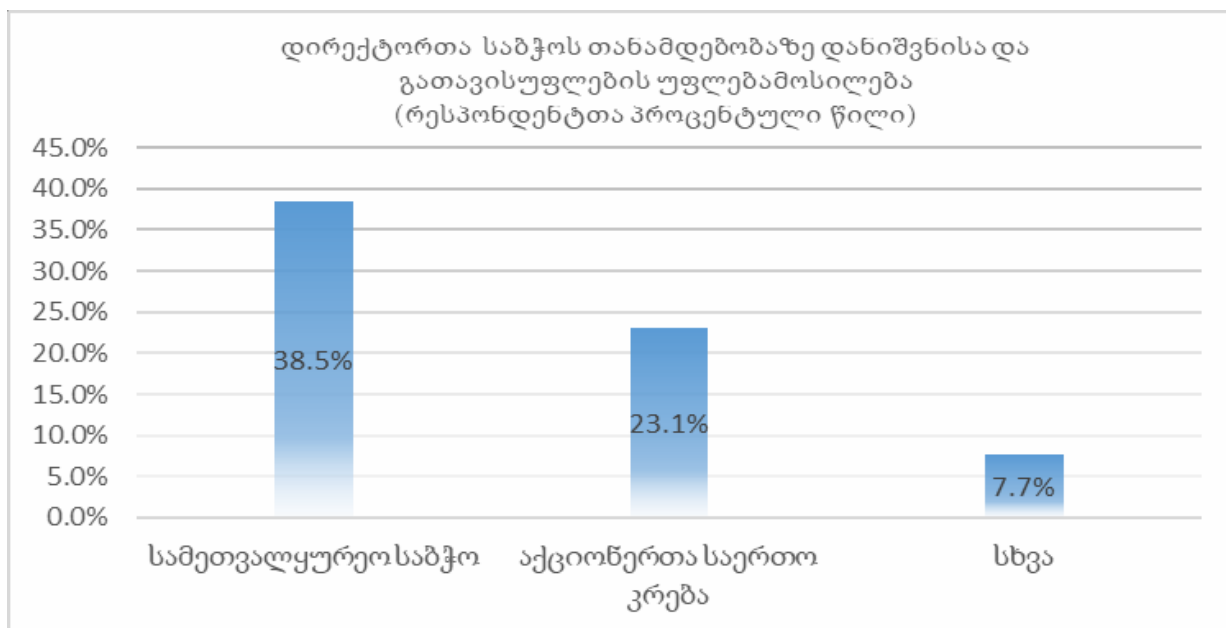
დიაგრამა 5: სახელმწიფო საწარმოების სამეთვალყურეო საბჭოებთან შექმნილი სპეციალიზებული კომიტეტები (გამოკითხული საწარმოების პროცენტული წილი)

დიაგრამა 6: სახელმწიფო საწარმოებში სტრატეგიის დამტკიცების უფლებამოსილება (გამოკითხული საწარმოების პროცენტული წილი)

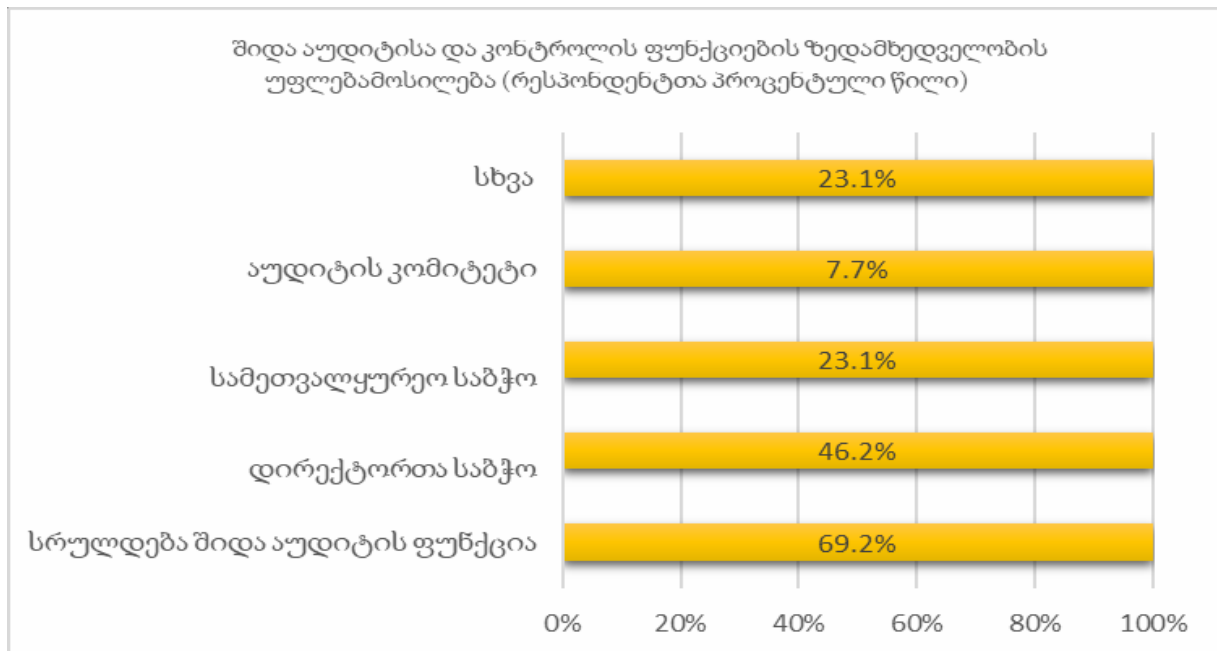

დიაგრამა 7: სახელმწიფო საწარმოებში დირექტორთა საბჭოს თანამდებობაზე დანიშვნისა და გათავისუფლების უფლებამოსილება (გამოკითხული საწარმოების პროცენტული წილი)

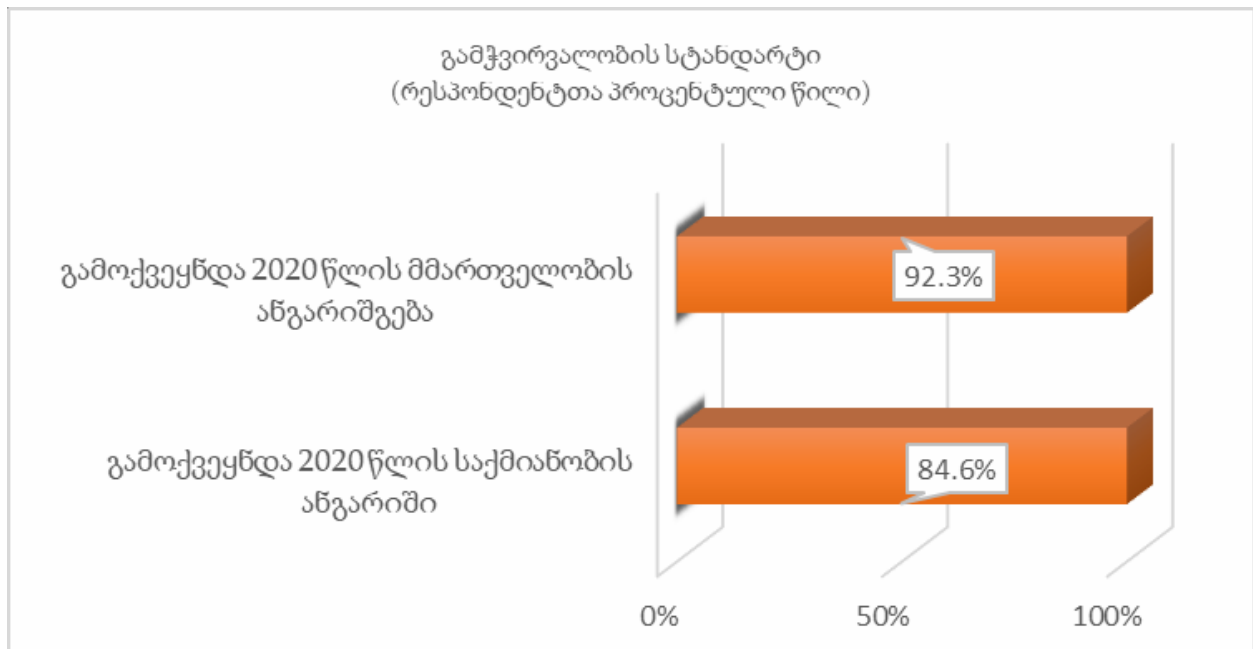
სამეთვალყურეო საბჭოსთან კორპორაციული მართვის მაღალი სტანდარტის უზრუნველსაყოფად საჭირო კომიტეტების არ არსებობის ფონზე შიდა აუდიტისა და კონტროლის ფუნქციების ზედამხედველობის უფლებამოსილებას ძირითადად ითავსებს დირექტორთა საბჭო.

დიაგრამა 8: სახელმწიფო საწარმოებში შიდა აუდიტის ფუნქციის შესრულება და შიდა აუდიტისა და კონტროლის ფუნქციების ზედამხედველობის უფლებამოსილება (გამოკითხული საწარმოების პროცენტული წილი)

მნიშვნელოვანი გაუმჯობესება ფიქსირდება გამჭვირვალობის სტანდარტის უზრუნველყოფის თვალსაზრისით. გამჭვირვალობის სტანდარტი უზრუნველყოფილია სახელმწიფო საწარმოების ძირითად ნაწილში.

დიაგრამა 9: სახელმწიფო საწარმოების მიერ გამჭვირვალობის სტანდარტის დაცვა (გამოკითხული საწარმოების პროცენტული წილი)

2.3.2 სახელმწიფო საწარმოთა სექტორში ბოლო პერიოდში განხორციელებული აქტივობები მართვის პრაქტიკების გაუმჯობესების და საჯარო ფინანსების გაძლიერების მიმართულებით

ბოლო პერიოდში მნიშვნელოვანი პროგრესი იქნა მიღწეული სახელმწიფო საწარმოების გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების კუთხით, თუმცა კვლავ რჩება მნიშვნელოვანი გამოწვევები. უფრო ზუსტად, მნიშვნელოვანი პროგრესი იქნა მიღწეული სახელმწიფო საწარმოებიდან მომდინარე ფისკალური რისკების გამოვლენისა და ანალიზის კუთხით, შესაბამისი შეფასება და ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი თან ახლავს სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტს.

2020 წლის აპრილში დასრულდა სახელმწიფო საწარმოთა სექტორიზაციის პროცესი - მათი მიკუთვნება სახელმწიფო კორპორაციებისა და სამთავრობო სექტორებზე. საქართველო პირველია ცენტრალური აზიის და აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებს შორის, რომელმაც

სრულყოფილად განახორციელა სექტორიზაცია. აღნიშნულმა გამჭვირვალედ გამოაჩინა ყველა ის საწარმო, რომელიც არაკომერციულია და მუდმივად დამოკიდებულია სუბსიდიებსა და სხვა სახის შენატანებზე, ასევე გამოიყო საწარმოები, რომლებიც სრულად კომერციულები არიან ან გააჩნიათ პოტენციური იქნენ კომერციულ საწარმოებად. სულ 52 საწარმო მიეკუთვნა

სახელმწიფო კორპორაციების სექტორს, ხოლო სამთავრობო სექტორს - 183 საწარმო.⁹ სექტორიზაცია მნიშვნელოვანია სახელმწიფო საწარმოების საქმიანობის შედეგების გაუმჯობესებისათვის, რადგან სახელმწიფო კორპორაციების საქმიანობის შედეგების მონიტორინგისა და გაუმჯობესების ხელშეწყობის ჩარჩო არ იქნება სამთავრობო სექტორს მიკუთვნებული საწარმოსათვის შესაბამისი და პირიქით.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ საერთაშორისო პარტნიორი ორგანიზაციების მხარდაჭერით და მათი უშუალო ჩართულობით შეიმუშავა სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის კოდექსი, რომელიც დამტკიცდა საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 8 სექტემბრის N1618 განკარგულებით. ჯერჯერობით არ არის დადგენილი კოდექსის გავრცელების არეალი, რაც უზრუნველყოფდა კორპორაციული მართვის სტანდარტების მიღებას და დანერგვას ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) სახელმძღვანელო პრინციპების შესაბამისად. აღნიშნული კოდექსი განსაზღვრავს კორპორაციული მართვის ძირითად პრინციპებს, აქციონერის უფლებებს, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრობის, დამოუკიდებლობის კრიტერიუმებს და დამსახურებაზე დაფუძნებულ შერჩევის პროცედურებს, საბჭოს, მისი კომიტეტებისა და ხელმძღვანელი პირების როლებსა და პასუხისმგებლობას, რისკების მართვის და შიდა კონტროლის სისტემებს, გამჭვირვალობის, ანგარიშვალდებულებისა და ანგარიშგების პრინციპებს საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტებისა და კარგი პრაქტიკის შესაბამისად.

საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 10 ივნისის N1012 განკარგულებით დამტკიცდა სახელმწიფო საწარმოთა ფინანსური ზედამხედველობის განხორციელების წესი. წესის მიზანი საწარმოების ფინანსური გამჭვირვალობის, ფისკალური რისკების შემცირებისა და ფინანსური მართვის სტანდარტების გაუმჯობესების უზრუნველყოფაა. აღნიშნული განკარგულებით საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს 7 ძირითად სახელმწიფო საწარმოსთან მიმართებით მიენიჭა ფინანსური ზედამხედველის როლი, რაც გულისხმობს გადაწყვეტილებათა ერთობლიობას, რომლებსაც არსებითი გავლენა აქვთ კომპანიის ფინანსურ შედეგებსა და ფინანსურ პოზიციაზე. სამინისტროს განკარგულებით განესაზღვრა ფისკალური რისკების

---

⁹ საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი, 2021 - მე-5 განახლება, გვ.4

ეფექტური მართვისათვის საჭირო ინსტრუმენტები, რაც კრიტიკულად მნიშვნელოვანია პოტენციურ რისკებზე დროული რეაგირებისთვის მათი შემცირების ან თავიდან აცილების მიზნით. ფინანსური ზედამხედველობის ფუნქციების განხორციელების მიზნით, ფინანსთა სამინისტრო შეითანხმებს საწარმოთა ბიუჯეტის ძირითად პარამეტრებს, დივიდენდების პოლიტიკას, კორპორაციული განზრახვის განაცხადს (დოკუმენტს, რომელიც განსაზღვრავს დადგენილი რისკების ფარგლებში საწარმოს მიერ მისაღწევ ფინანსურ და არაფინანსური მიზნებს), კვაზი-ფისკალურ აქტივობებს. ასევე, საწარმოთა საინვესტიციო და სესხის ალების გადაწყვეტილებებს.

აღსანიშნავია, რომ ფინანსთა სამინისტროსთვის აღნიშნული ფუნქციების დამატების ვალდებულება წარმოადგენდა საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ახალი პროგრამის დაწყების წინაპირობას.

3. სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის სტრატეგია და ლოგიკური ჩარჩო

3.1 სტრატეგიის ხედვა

საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად, სახელმწიფო კორპორაციების მართვის პოლიტიკისა და პრაქტიკის გაუმჯობესება ეკონომიკური ზრდის ხელშეწყობის, საჯარო ფინანსების გაძლიერების, კაპიტალის ბაზრისა და ბიზნეს-გარემოს განვითარების მიზნით.

სტრატეგიის შემუშავების მეთოდოლოგია

საქართველოს მთავრობის მიერ სახელმწიფო საწარმოების კომპლექსური რეფორმა განისაზღვრა ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პრიორიტეტად, რაც შესაბამისად აისახა სამთავრობო პროგრამაში 2021-2024 „ევროპული სახელმწიფოს მშენებლობისთვის“.

საქართველოს სახელმწიფო საწარმოების შედეგების გაუმჯობესება კრიტიკულად მნიშვნელოვანი ნაბიჯია საჯარო ფინანსების მართვისა და ეკონომიკის სტრუქტურული გაუმჯობესების თვალსაზრისით. სახელმწიფო საწარმოების საქმიანობის არასახარბიელო შედეგები მაღალ ფისკალურ და ეკონომიკურ ხარჯებს წარმოშობს. კერძოდ, ფისკალური რისკების მატერიალიზაცია სუვერენული ვალის უფრო მაღალ დონეს განაპირობებს და აფერხებს საკრედიტო რეიტინგის გაუმჯობესებას. ვინაიდან, სახელმწიფო საწარმოები

სერვისებს ეკონომიკის ძირითად დარგებში გასწევენ, მათი საქმიანობის არადამაკმაყოფილებელი შედეგები აფერხებს საქართველოში არსებული და პოტენციური ბიზნესების საერთაშორისო კონკურენტუნარიანობას და ამცირებს ეკონომიკურ ზრდას.

სახელმწიფო საწარმოების რეფორმირების პრიორიტეტიზაციის ფონზე საქართველოს მთავრობამ თხოვნით მიმართა საერთაშორისო სავალუტო ფონდს დახმარება გაეწია სახელმწიფო საწარმოების რეფორმირების პროცესში. ამავე დროს, მსოფლიო ბანკის მიერ გამოქვეყნდა ანგარიში კორპორაციული მართვის სფეროში „სტანდარტებისა და კოდექსების

შესრულების შესახებ (ROSC)”. ევროკავშირის მხარდაჭერით, მსოფლიო ბანკისა და საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ერთობლივი პროგრამის ფარგლებში მომზადებული აღნიშნული ანგარიშის ფარგლებში გაანალიზებულ იქნა საქართველოში კორპორაციული მართვის პრაქტიკების და პოლიტიკის ჩარჩო, მათ შორის, სახელმწიფო საწარმოებთან მიმართებით. კვლევის პროცესში გაანალიზდა სახელმწიფო საწარმოების მიმართულებით არსებული გამოწვევები, საკანონმდებლო ჩარჩო, მართვის პრაქტიკები და პოლიტიკა და მათი შესაბამისობა საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკასთან.

საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მისიისა და სამუშაო ჯგუფის მიერ გაანალიზდა აღიარებული საერთაშორისო მოდელები და კარგი პრაქტიკის სახელმძღვანელო პრინციპები, რომლებიც საბაზრო ეკონომიკის პირობებში სახელმწიფო კორპორაციების ზედამხედველობისთვის უკანასკნელი ათწლეულის განმავლობაში შემუშავდა.

ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) მიერ შემუშავებული სახელმწიფო საწარმოების ფლობისა და მართვის რეკომენდაციებზე დაყრდნობით გაანალიზდა სახელმწიფო საწარმოების სექტორში არსებული გამოწვევები ფლობის პოლიტიკის, მართვის პრაქტიკის, კონკურენციის, კორპორაციული მართვის სტანდარტებისა და კომერციალიზაციის კრილში.

სიტუაციის ანალიზის ეტაპზე გამოვლენილი მიგნებების განხილვის და სტრატეგიის ლოგიკური ჩარჩოს შედგენის მიზნით, განხორციელდა შესაბამისი სამუშაოები. სამუშაო ჯგუფის მიერ გამოვლენილი სტრატეგიის ძირითადი პრიორიტეტული მიმართულებები სრულ თანხვედრაშია OECD-ის მიერ სახელმწიფო საწარმოების მართვის ძირითად პრიორიტეტულ მიმართულებებთან.

სტრატეგიის ხედვის, მიზნების, ამოცანების და შესაბამისი ინდიკატორების განხილვის და შეჯერების მიზნით, უწყებებთან გაიმართა არაერთი სამუშაო შეხვედრა.

ლოგიკურ ჩარჩოზე მუშაობის დასრულების შემდეგ (სტრატეგიის დანართი N1) სტრატეგიის სამუშაო ჯგუფის წევრი უწყებების მიერ ჩამოყალიბდა პოლიტიკის დოკუმენტის სტრატეგიული ნაწილის ტექსტი და ასევე, პოლიტიკის დოკუმენტების შემუშავების წესით განსაზღვრული სტრატეგიის სხვა ნაწილები.

სტრატეგია შედგება 5 ძირითადი პრიორიტეტული მიმართულებისგან: კომერციული მიზნები; კორპორაციული მართვა; ფლობის პოლიტიკა; სტრატეგიული მართვა და კონკურენტული ნეიტრალურობა. ზემოთ ჩამოთვლილი ასახავს იმ ძირითად მიმართულებებს, რომლებიც 2021-2024 წლების სამთავრობო პროგრამაშია გაწერილი.

სტრატეგია უზრუნველყოფს სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ ჩარჩო კანონის მიღებას, რომელიც შექმნის სტრატეგიაში გაწერილი პრინციპებისა და რეფორმის ძირითადი მიმართულებების განხორციელების მკაფიო საკანონმდებლო საფუძველს.

4. ძირითადი პრიორიტეტული მიმართულებები

4.1 პრიორიტეტული მიმართულება 1 - კორპორაციული მართვა

არსებული მდგომარეობა და გამოწვევები:

კორპორაციული მართვა არის საწარმოს მართვისა და კონტროლის სტრუქტურებისა და პროცესების ერთიანი სისტემა, რომელიც განსაზღვრავს უფლებებისა და პასუხისმგებლობების გადანაწილებას საწარმოს აქციონერებს, სამეთვალყურეო საბჭოს, ხელმძღვანელ ორგანოსა და სხვა დაინტერესებულ მხარეებს შორის. კორპორაციული მართვა, ასევე, მოიცავს საწარმოს საქმიანობის ეფექტიანად განხორციელების მონიტორინგთან დაკავშირებულ წესებსა და პროცედურებს. კორპორაციული მართვის მიზანია, ხელი შეუწყოს საწარმოებში ნდობის, გამჭვირვალობის, ანგარიშვალდებულების გარემოს ჩამოყალიბებას საწარმოთა გრძელვადიანი საინვესტიციო და ფინანსური სტაბილურობისა და საქმიანობის ეფექტიანობის უზრუნველსაყოფად.

საწარმოთა საქმიანობის გაუმჯობესებითა და კაპიტალზე მათი წვდომის გაზრდით, კორპორაციული მართვის კარგ პრაქტიკას წვლილი შეაქვს მდგრად ეკონომიკურ განვითარებასა და მეტი ინკლუზიურობის უზრუნველყოფაში. განსაკუთრებით განვითარებად ქვეყნებში, კორპორაციული მართვის გაუმჯობესება შეიძლება ემსახუროდეს საჯარო პოლიტიკის რამდენიმე მნიშვნელოვან ამოცანას. კარგი კორპორაციული მართვა ამცირებს განვითარებადი ეკონომიკების მოწყვლადობას ფინანსური კრიზისების მიმართ, განამტკიცებს საკუთრების უფლებებს, ამცირებს გარიგების ხარჯებსა და მოზიდული კაპიტალის ღირებულებას, ხელს უწყობს კაპიტალის ბაზრის განვითარებას. უკანასკნელი რამდენიმე წლის განმავლობაში, აკადემიურ კვლევებში სულ უფრო მეტადაა ხაზგასმული კორპორაციული მართვის მნიშვნელობა. კვლევებმა აჩვენა, რომ კორპორაციული მართვის

კარგმა პრაქტიკამ გამოიწვია საწარმოთა დამატებული ეკონომიკური ღირებულების (EVA) მნიშვნელოვანი ზრდა, უფრო მაღალი პროდუქტიულობა და შეამცირა სისტემური ფინანსური ჩავარდნების რისკი.¹⁰

საერთაშორისო პარტნიორი ორგანიზაციები აქტიურად უჭერენ მხარს საქართველოს რეფორმების დღის წესრიგს, მათ შორის, სახელმწიფო საწარმოების ყოვლისმომცველი რეფორმის მიმართულებით. მიმდინარე წელს მსოფლიო ბანკის მიერ გამოქვეყნდა ანგარიში კორპორაციული მართვის სფეროში „სტანდარტებისა და კოდექსების შესრულების შესახებ (ROSC)“. ევროკავშირის მხარდაჭერით, მსოფლიო ბანკისა და საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ერთობლივი პროგრამის ფარგლებში მომზადებული აღნიშნული ანგარიში 2021 წლის დეკემბრის მდგომარეობით განიხილავს და აანალიზებს საქართველოში კორპორაციული მართვის პრაქტიკებს და პოლიტიკის ჩარჩოს, მათ შორის, სახელმწიფო საწარმოებთან მიმართებით. კვლევა მსოფლიო ბანკის მიერ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს თხოვნის საფუძველზე განხორციელდა.

სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის ROSC შეფასება ეყრდნობა კვლევის ფარგლებში 13 ძირითადი სახელმწიფო საწარმოს¹¹ გამოკითხვის შედეგებს,¹² მიუთითებს სექტორში მიღწეულ პროგრესსა და გამოწვევებზე, ამასთან, შეიმუშავებს პოლიტიკის რეკომენდაციებს მართვის პრაქტიკების გაუმჯობესების უზრუნველსაყოფად.

აღნიშნული შეფასებაც ხაზს უსვამს კორპორაციული მართვის ჩარჩოს მოწესრიგებისა და სახელმწიფოს ფლობის ფუნქციის კონცენტრაციისა და გამდიდრების მნიშვნელობას, რაც, ფაქტობრივად, წარმოადგენს სექტორის მთავარ გამოწვევებს. კერძოდ, სახელმწიფოს ფლობის ფუნქცია ფრაგმენტირებულია სხვადასხვა უწყებებს შორის, რაც ამცირებს ანგარიშვალდებულების ხარისხს, იწვევს სათანადო კომპეტენციისა და უნარების გაბნევას,

---

¹⁰ წყარო: „Corporate Governance Country Assessment - Georgia - Report on the Observance of Standards and Codes“, December, 2021, გვ.5

¹¹ კვლევის ფარგლებში გამოკითხულ ყველა საწარმოში სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობა 100%-ია

¹² საწარმოების მიერ კითხვარები შევსებულია 2021 წლის იანვარი-მაისის პერიოდში.

ინტერესთა კონფლიქტს (პოლიტიკის განსაზღვრისა და ფლობის ფუნქციებს შორის) და ართულებს აღნიშნული ფუნქციის ქმედითად და ეფექტიანად განხორციელებას. სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო,“ დარგობრივი სამინისტროები და მუნიციპალიტეტები ახორციელებენ აქციონერის ფუნქციას და თავიანთი მანდატის ფარგლებში საწარმოებთან დაკავშირებით იღებენ სტრატეგიულ და ოპერაციულ გადაწყვეტილებებს. დარგობრივი სამინისტროები უფრო მეტად ფოკუსირებული არიან სექტორის მიზნებთან სახელმწიფო საწარმოების შესაბამისობაზე, ვიდრე მათ გრძელვადიან სტრატეგიაზე, ფინანსურ მდგრადობასა და ეფექტიანობაზე. ფლობის ჩარჩოს ფრაგმენტაციის გამომწვევ ერთ-ერთ მთავარ ფაქტორს მკაფიო ფლობის პოლიტიკის არარსებობა წარმოადგენს.

ROSC შეფასების ანგარიშში ხაზგასმულია, რომ სახელმწიფო საწარმოებს გააჩნიათ კორპორაციული მართვის პრაქტიკების გაუმჯობესების მნიშვნელოვანი შესაძლებლობები.

საწარმოებიდან მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე ანგარიშში ჩამოყალიბებულია კვლევის ძირითადი მიგნებები, კერძოდ, შეფასების თანახმად:

- სამეთვალყურეო საბჭოების არსებობა ჯერ კიდევ არ წარმოადგენს გავრცელებულ პრაქტიკას საზოგადოებრივი დაინტერესების პირად (სდპ)¹³ იდენტიფიცირებულ სახელმწიფო საწარმოებში: გამოკითხული ცამეტი საწარმოდან¹⁴ მხოლოდ 8 საწარმოს ჰყავს სამეთვალყურეო საბჭო;

---

¹³ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 29 ნოემბრის N584 დადგენილებით განსაზღვრულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის მიერ იურიდიული პირის საზოგადოებრივი დაინტერესების პირად (სდპ) იდენტიფიკაციის კრიტერიუმები: პირი სამსახურის მიერ შეიძლება განისაზღვროს სდპ-ად, თუ იგი არის „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად დაფუძნებული საწარმო და, ამასთან, წარმოადგენს სახელმწიფოს/მუნიციპალიტეტის 25%-ზე მეტი წილობრივი მონაწილეობით მოქმედ საწარმოს და საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს აკმაყოფილებს პირველი ან მეორე კატეგორიის საწარმოს კრიტერიუმებს, „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

¹⁴ კვლევის პერიოდისთვის კვლევის მონაწილე ყველა საწარმო იდენტიფიცირებული იყო სდპ-ად.

- სამეთვალყურეო საბჭოების ფუნქციები, ძირითადად, არ მოიცავს სტრატეგიის შემუშავების ფუნქციას: გამოკითხული საწარმოების სამეთვალყურეო საბჭოების მხოლოდ 15 პროცენტი ახორციელებს აღნიშნულ ფუნქციას.
- სამეთვალყურეო საბჭოების უმრავლესობა დაკომპლექტებულია საჯარო მოხელეებით: გამოკითხული საწარმოების სამეთვალყურეო საბჭოების წევრების 75 პროცენტი მთავრობის წარმომადგენელია.
- საწარმოების სამეთვალყურეო საბჭოებთან იშვიათადაა შექმნილი სპეციალიზებული კომიტეტები: გამოკითხული ცამეტი საწარმოდან მხოლოდ ორს აქვს ასეთი კომიტეტი.
- სამეთვალყურეო საბჭოში დამოუკიდებელი წევრები იშვიათადაა წარმოდგენილი: იმ 8 საწარმოდან, სადაც არსებობს სამეთვალყურეო საბჭო, 5-ს არ ჰყავს დამოუკიდებელი წევრი სამეთვალყურეო საბჭოში.
- სამეთვალყურეო საბჭოების ზომა მერყეობს სამიდან შვიდ წევრამდე.
- საწარმოთა საბჭოებში გენდერული მრავალფეროვნება დაბალია: დირექტორთაგან მხოლოდ 8%-ია ქალი.
- გამოკითხული საწარმოების 85%-ს არ აქვს წარმოდგენილი ინფორმაცია სამეთვალყურეო საბჭოების საქმიანობის შეფასების რომელიმე პრაქტიკის შესახებ.
- არ არსებობს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების ნომინირების, შერჩევისა და დანიშვნის სტანდარტიზებული პროცედურები.
- სახელმწიფოს არ აქვს შემუშავებული სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებისა და მენეჯმენტის ანაზღაურების პოლიტიკა და აღნიშნული ფუნქცია არ არის

დელეგირებული საწარმოების საბჭოებზე. გამოკითხული საწარმოების უმრავლესობაში სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები იღებენ ყოველთვიურ ფიქსირებულ ანაზღაურებას, ხოლო არ ანაზღაურდება იმ წევრთა მიერ გაწეული საქმიანობა, რომლებიც არიან საჯარო მოხელეები ან იკავებენ ანაზღაურებად პოზიციას მშობელ საწარმოში.

- გამოკითხული საწარმოების 46%-მა ჩაატარა აქციონერთა საერთო კრება 2020 წელს.
- ამასთან, აღსანიშნავია, რომ გამოკითხული საწარმოები კორპორაციული მართვის გაუმჯობესების შემაფერხებელ ფაქტორებად და დაბრკოლებებად საწარმოების მასშტაბით ინფორმაციისა და სათანადო კვალიფიკაციის ადამიანური რესურსის ნაკლებობასა და კანონმდებლობის დონეზე არსებულ ნაკლოვანებებს მიიჩნევენ.

სახელმწიფო საწარმოთა მართვის სიტემის იმავე ხარვეზებზე მიუთითებს საქართველოს პარლამენტის დარგობრივი ეკონომიკისა და ეკონომიკური პოლიტიკის კომიტეტის ფარგლებში ჯერ კიდევ 2019 წელს მომზადებული თემატური მოკვლევის ანგარიში სახელმწიფო საწარმოთა მართვის ეფექტიანობის შესახებ. აღნიშნული ანგარიშიც, რომელიც დაინტერესებული მხარეების ფართო ჩართულობით მომზადდა, ძირითად პრობლემად განსაზღვრავს საუკეთესო სტანდარტების შესაბამისად მართვის სიტემის ერთიანი მიდგომისა და მართვის რგოლების ფორმირებისა და მათ შორის უფლებამოსილებათა მკაფიო გამიჯვნის პრაქტიკის არარსებობას.¹⁵

მიზანი 1: სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციული მართვის გაუმჯობესება საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისად

კორპორაციული მართვა ეხება კორპორაციების ძირითადი მიმართულებებისა და კონტროლის შესახებ პროცესებსა და სტრუქტურებს. აღნიშნული განსაზღვრავს კორპორაციის დაინტერესებულ მხარეებს, მათ შორის, მფლობელებს, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს, და აღმასრულებელ პირებს შორის უფლებამოსილებების და პასუხისმგებლობების გადანაწილებას და მკაფიოდ აწესებს კორპორაციების სახელით გადაწყვეტილებების მიღების წესებსა და პროცედურებს.

კორპორაციული მართვა არსებითად მნიშვნელოვანია სტრატეგიის სხვა ძირითადი მიმართულებების განსახორციელებლად, ნდობის, გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების გარემოს შექმნის ხელშესაწყობად, რაც, თავის მხრივ, აუცილებელია გრძელვადიანი ინვესტიციების, ფინანსური სტაბილურობის და ბიზნესის მდგრადობის მიზნებისთვის.

ამოცანები:

---

¹⁵ ხელმისაწვდომია ბმულზე:

<https://parliament.leavingstone.club/storage/files/shares/tematuri-mokvleva/dargobrivi/sacarmoebis-martva/angarishi.pdf>; ბოლოს ნანახია 1/12/2022

ამოცანა 1.1: სახელმწიფო კორპორაციებში კორპორაციული მართვის სტანდარტების დანერგვა ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის რეკომენდაციების საფუძველზე

სახელმწიფო საწარმოების კორპორაციული მართვა გაუმჯობესდება საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისად, რაც გულისხმობს კორპორაციული მართვის შესახებ ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) რეკომენდაციების დანერგვასა და აღსრულებას. აღნიშნული რეკომენდაციების მიხედვით, რელევანტურ სახელმწიფო კორპორაციებში შეიქმნება სამეთვალყურეო საბჭო მათი სამართლებრივი ფორმის მიუხედავად, რომლის შემადგენლობაში შემავალ წევრებს ექნებათ შესაბამისი უნარები, ცოდნა, გამოცდილება, დამოუკიდებლობა და დრო კორპორაციის აღმასრულებელი პირების, კერძოდ, აღმასრულებელი დირექტორის ყოველდღიური საქმიანობების დამოუკიდებელი ზედამხედველობის ფუნქციის შესასრულებლად. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები ანგარიშვალდებულნი იქნებიან თავიანთი ფუნქციების შესრულებაზე. განისაზღვრება სახელმწიფო კორპორაციების სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების ძირითადი ფუნქციები და მოვალეობები, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების დანიშვნის, გათავისუფლებისა და ანაზღაურების პროცედურები და ანგარიშვალდებულების სტანდარტები. განისაზღვრება კორპორაციული მართვის ძირითადი დებულებები სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ აუცილებელი კომიტეტების შექმნასთან, ეთიკის კოდექსთან და კორპორაციებში გადაცდომის მამხილებელ მექანიზმებთან დაკავშირებით. სახელმწიფო კორპორაციები უზრუნველყოფენ სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციული მართვის კოდექსთან შესაბამისობას „Comply or Explain“ პრინციპით. საწარმოებს მიეცემა შესაძლებლობა უზრუნველყონ კოდექსით განსაზღვრულ პრინციპებთან ეტაპობრივი შესაბამისობა, ამასთან ყოველწლიურად მოახდინონ აღნიშნულის შესახებ ანგარიშების გამოქვეყნება.

„მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული მინორიტარების დაცვის მექანიზმები გავრცელდება ყველა სახელმწიფო კორპორაციაზე, რომელშიც ცენტრალურ ხელისუფლებას 100%-იანი წილის მფლობელობა არ გააჩნია.

ამოცანა 1.2: სახელმწიფო კორპორაციების და მათი მფლობელი ერთეულების მხრიდან ანგარიშგებისა და გამჭვირვალობის გაუმჯობესება

საერთაშორისო კარგი პრაქტიკა გვიჩვენებს, რომ სახელმწიფო კორპორაციებმა, უნდა მოამზადონ თავიანთი ფინანსური უწყისები, უზრუნველყონ მათი აუდიტი და გამოაქვეყნონ ისინი შესადარისი კერძო სექტორის კომპანიების მსგავსად, რათა გაზარდონ კონკურენტული ნეიტრალურობის, გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების ხარისხი. საქართველოში ამჟამად აღნიშნული დიდიწილად შესაბამისობაშია საერთაშორისო კარგ პრაქტიკასთან.

„ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ მოთხოვნათა სრული დაცვით კომპანიები უზრუნველყოფენ, ფინანსური და მართვლობითი ანგარიშგებების გამოქვეყნებას saras.gov.ge-ზე

თუმცა, უნდა განხორციელდეს ღონისძიებები გაუმჯობესების მიმართულებით, რაც გულისხმობს ეტაპობრივად სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის შიდა მარეგულირებელი დოკუმენტების საჯაროობის უზრუნველყოფას. მათ შორის მოხდება სახელმწიფო კორპორაციების ცენტრალიზებული ანაზღაურების პოლიტიკის შემუშავება, რომელიც სულ მცირე ასახავს აღმასრულებელ და არააღმასრულებელ პოზიციებზე დანიშვნის წესს, უზრუნველყოფს ვაკანტური პოზიციების შევსებას კონკურსის წესით და განსაზღვრავს დასაშვებ სახელფასო ზღვრებს.

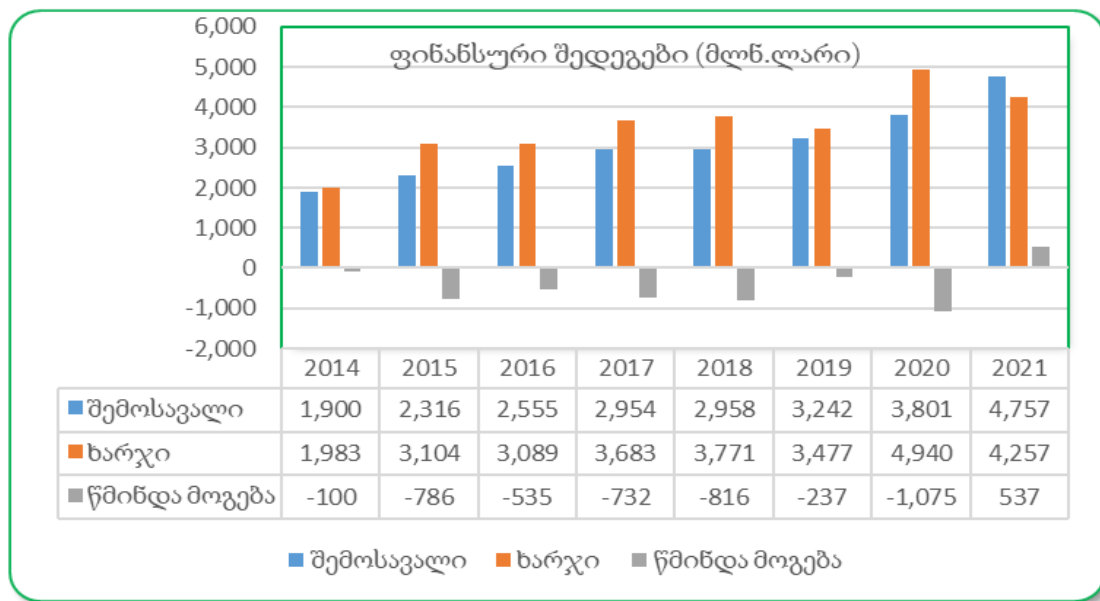
4.2 პრიორიტეტული მიმართულება 2 - სახელმწიფო კორპორაციების კომერციული მიზნები

არსებული მდგომარეობა და გამოწვევები:

2019 წელს ფინანსური მაჩვენებლების ერთჯერადი გაუმჯობესების შემდეგ 2020 წელს სექტორმა კვლავ დიდი ოდენობით ზარალი განიცადა, ხოლო 2021 წელი სექტორისთვის წარმოადგენდა პოსტ-პანდემიური გაჯანსაღების პერიოდს. ბოლო წლებში განცდილი მასშტაბური ზარალის შემდეგ სექტორის წმინდა მოგება (შპს მარაბდა-კარწახის რკინიგზის ჩათვლით) 537 მლნ ლარი შეადგინა, რაც უმთავრესად განპირობებული იყო კურსთაშორისი სხვაობიდან მიღებული მოგებით.

დიაგრამა 10: სახელმწიფო საწარმოთა ფინანსური შედეგები 2014-2021 წწ (მლნ. ლარი)

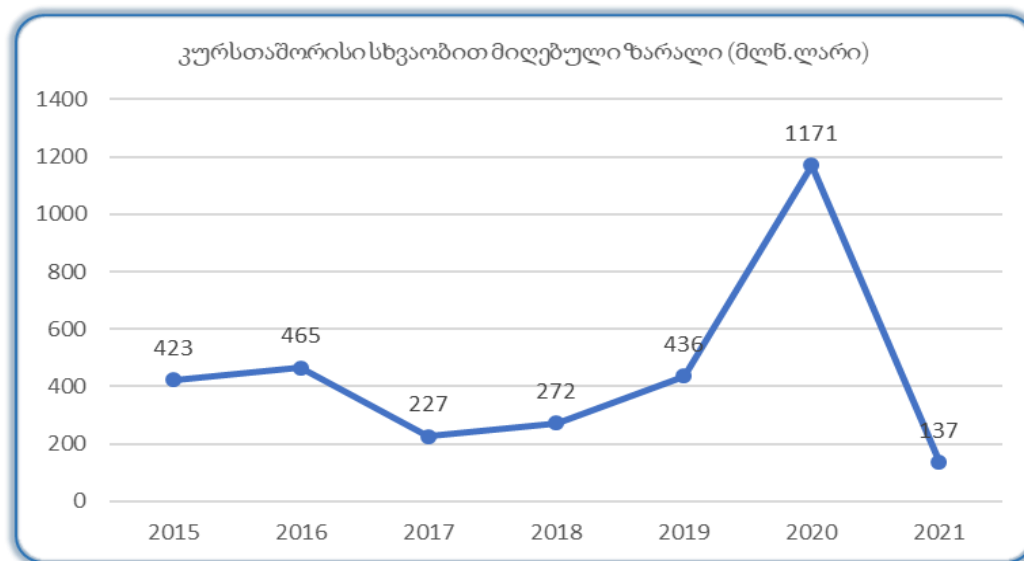

პანდემიის გამო სექტორმა დაკარგა 300 მილიონი ლარის ოდენობის შემოსავალი. შპს მარაბდა-კარწახის რკინიგზის გარეშე სახელმწიფო საწარმოებმა 2020 წელს იზარალეს 692 მლნ ლარით, ხოლო შპს მარაბდა-კარწახის რკინიგზის ჩათვლით ზარალმა გადააჭარბა 1 მლრდ ლარს; სახელმწიფო საწარმოთა 2020 წლის ზარალი ძირითადად განპირობებული იყო კურსთაშორისი სხვაობიდან წარმოქმნილი ზარალით, რამაც რეკორდულ მაჩვენებელს მიაღწია (შპს მარაბდა-კარწახის რკინიგზის ჩათვლით - 1.2 მილიარდი ლარი).¹⁶ 2021 წელს აღნიშნული მაჩვენებელი არსებითად შემცირდა და სექტორისთვის კურსთაშორისი სხვაობით მიღებულმა მოგებამ (შპს მარაბდა-კარწახის რკინიგზის ჩათვლით - 800 მლნ. ლარი) მნიშვნელოვნად გადააჭარბა ზარალს. აღსანიშნავია, რომ კურსთაშორისი სხვაობის ეფექტის გარეშე საანგარიშო წელი სექტორისთვის დასრულდებოდა ზარალით.

¹⁶ საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი, 2021 - მე-5 განახლება, გვ.3

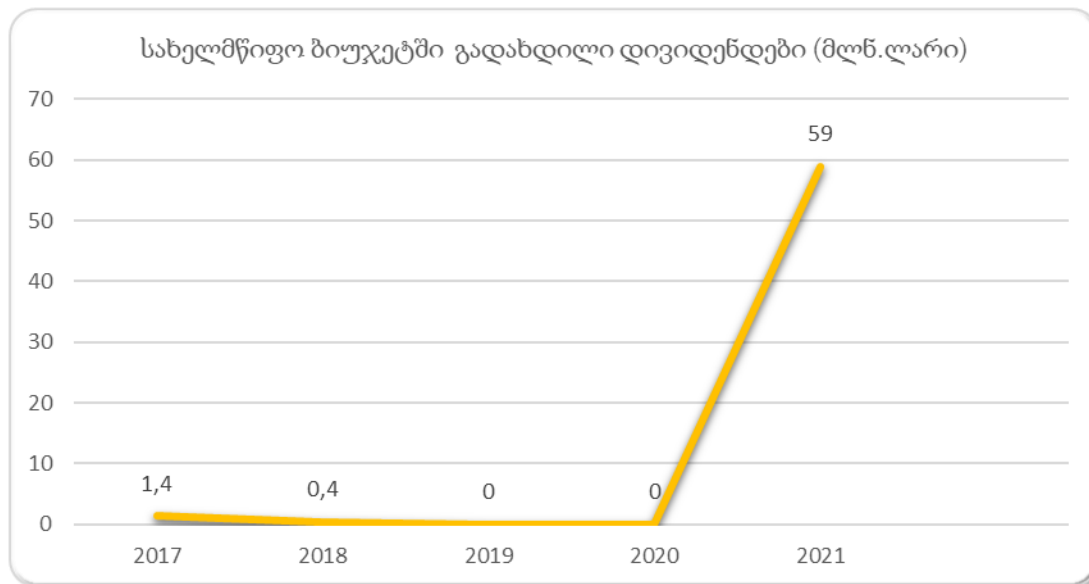
დიაგრამა 11: სახელმწიფო საწარმოთა კურსთაშორისი სხვაობიდან წარმოქმნილი ზარალი 2015-2021 წწ (მლნ. ლარი)

ამასთან, სახელმწიფო საწარმოები კვლავ აქტიურად არიან ჩართული კვაზი-ფისკალურ აქტივობებში (არაკომერციულ აქტივობებში), რაც ამცირებს მათი მოგების დონეს აღნიშნული აქტივობების კომპენსაციის პრაქტიკის არარსებობის გამო. საწარმოთა კვაზი-ფისკალურ აქტივობათა ჯამურმა ოდენობამ 2020 წელს დაახლოებით 270 მლნ. ლარამდე, ხოლო 2021 წელს დაახლოებით 370 მლნ. ლარამდე შეადგინა.

აღსანიშნავია, რომ ბოლო წლებში საწარმოების მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტში გადახდილი დივიდენდების წილი არაარსებითია და შესაბამისად არც ხდება მათი გათვალისწინება საპროგნოზო შემოსავლებში. თუმცა არსებობს სახელმწიფო ბიუჯეტში საწარმოთა მიერ გადახდილი დივიდენდების ზრდის მნიშვნელოვანი პოტენციალი.¹⁹

დიაგრამა 12: სახელმწიფო საწარმოების მიერ გადახდილი დივიდენდები 2017-2021 წწ (მლნ.ლარი)

მიზანი 2: სახელმწიფო კორპორაციების კომერციული მიზნების უზრუნველყოფა

სახელმწიფო საწარმოების მართვის გაუმჯობესება მნიშვნელოვან როლს თამაშობს საჯარო ფინანსების გაძლიერების თვალსაზრისით. სახელმწიფო კორპორაციების საქმიანობის ფინანსური შედეგების გაუმჯობესება, კომერციული მიზნების რეალიზაცია და შესაბამისი ფინანსური ზედამხედველობა ხელს შეუწყობს მათ მიერ კრიტიკული მომსახურების ეფექტურად გაწევას, საჯარო ფინანსებზე მათი ტვირთისა და ფისკალური რისკების კონტროლს, მათი აქტივების სათანადო მართვის და საქართველოს საჯარო ფინანსების მართვის სტრატეგიაში მათი ინტეგრირების უზრუნველყოფას საჯარო ფინანსების მართვის გაუმჯობესების მიზნით.

ამოცანები:

ამოცანა 2.1: სახელმწიფო საწარმოების კომერციულად მომგებიან აქტივობებზე ორიენტირებულობა

სახელმწიფო კორპორაციების მთავარ ორიენტირად განისაზღვრება კომერციული, მოგებაზე ორიენტირებული საქმიანობა. საშუალოდ, დროთა განმავლობაში მათ უნდა მიაღწიონ კერძო სექტორის მსგავსი კომერციული კომპანიების შესადარის ფინანსურ შედეგებს. მათი

საქმიანობის სამიზნე ორიენტირად კერძო სექტორის შესადარისი კომპანიების მიჩნევა უზრუნველყოფს იმას, რომ სახელმწიფო კორპორაციების მიმართ არ იქმნება კერძო სექტორის კონკურენტებთან შედარებით მაღალი თუ დაბალი სტანდარტის დაკმაყოფილების მოლოდინი. საერთაშორისო გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ ამგვარი ორიენტირება შესაძლებელია იმ შემთხვევაშიც კი, როცა სახელმწიფო კორპორაციებს კერძო სექტორში პირდაპირი კონკურენტი არ ჰყავთ.

ამოცანა 2.2: სახელმწიფო კორპორაციების კვაზი-ფისკალური აქტივობების იდენტიფიცირება და შეზღუდვა

განისაზღვრება მიდგომა სახელმწიფო კორპორაციების მეორადი არაკომერციული მიზნის მიღწევის მიმართ, რომლის მიხედვითაც თუ, მეორადი მიზნის სახით, ცენტრალური მთავრობა განიზრახავს სახელმწიფო კორპორაციების საშუალებით არაკომერციული საქმიანობების განხორციელებას, მთავრობამ სრულად უნდა აუნაზღაუროს მათ აღნიშნულ აქტივობებზე გაწეული ხარჯები.

4.3 პრიორიტეტული მიმართულება 3 - სახელმწიფო კორპორაციების კონკურენტული ნეიტრალურობის უზრუნველყოფა

არსებული მდგომარეობა და გამოწვევები:

საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტების თანახმად, სახელმწიფო ეკონომიკურ საქმიანობას უნდა ახორციელებდეს ბაზარზე სამართლიანი კონკურენციის პრინციპების დაცვით. სახელმწიფოს მიერ საწარმოს ფლობა არ უნდა ანიჭებდეს კომპანიას რაიმე სახის უპირატესობას ან უქმნიდეს მას არახელსაყრელ მდგომარეობას კერძო სექტორის შესადარის კომპანიებთან შედარებით. ბაზარზე თანაბარი პირობების მიღწევა პრაქტიკაში სირთულეს წარმოადგენს, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც სახელმწიფოები აერთიანებენ ეკონომიკურ საქმიანობას მნიშვნელოვან საჯარო პოლიტიკის მიზნებთან.

კონკურენტული ნეიტრალურობის უზრუნველყოფა გამოწვევაა საქართველოშიც, რადგან არ არის დანერგილი საკმარისი მექანიზმები იმისთვის, რომ სახელმწიფო კორპორაციები არ ოპერირებდნენ დაბალი უკუგების პირობებში ან/და არ სარგებლობდნენ პრეფერენციული დაფინანსებით, რაც არაცხად სახელმწიფო გარანტიას წარმოადგენს.

საუკეთესო პრაქტიკის მიხედვით, სახელმწიფო საწარმოების შესახებ არაერთი გზამკვლევი მიუთითებს აღნიშნული გამოწვევის დასაძლევად სათანადო მარეგულურებელი ჩარჩოს ჩამოყალიბების მნიშვნელობაზე.

მიზანი 3: კონკურენციის ხელშეწყობისა და კონკურენტული ნეიტრალურობის პრინციპების დაცვის უზრუნველყოფა

სახელმწიფო კორპორაციები ოპერირებას კონკურენტული ნეიტრალურობის საწყისებზე მოახდენენ, რომლის მიხედვითაც მათ არ ექნებათ კონკურენტული უპირატესობა და არც არახელსაყრელი მდგომარეობა ცენტრალური ხელისუფლების მხრიდან მათი ფლობის ან კონტროლის შედეგად. კონკურენტული ნეიტრალურობის პრინციპების დაცვა უზრუნველყოფს სახელმწიფო კორპორაციების მხრიდან შეზღუდული ეკონომიკური რესურსების ეფექტიან გამოყენებას.

ამოცანები:

ამოცანა 3.1: ბაზარზე კონკურენტული გარემოს შექმნა, სახელმწიფო საწარმოებსა და კერძო კორპორაციებს შორის

სახელმწიფო საწარმოები დაექვემდებარებიან ზოგად კანონმდებლობას, რეგულაციებს და გადასახადებს და არ ისარგებლებენ შეღავათებით; საბაზრო პირობებით ექნებათ სესხებსა და კაპიტალზე ხელმისაწვდომობა; არ ისარგებლებენ ცენტრალური ხელისუფლების მხრიდან არაპირდაპირი ფინანსური მხარდაჭერით და შეასრულებენ ფინანსური ანგარიშგების, გამჭვირვალობის, აუდიტის და კორპორაციული მართვის მოთხოვნებს, რომლებიც შესადაარისია კერძო სექტორის კომპანიების მოთხოვნებთან.

ამოცანა 3.2: ქონებრივი განცალკევების უზრუნველყოფა

ევროკავშირის დირექტივებიდან გამომდინარე განხორციელდება შესაბამის სახელმწიფო კორპორაციებში ქონებრივი განცალკევება. აღნიშნული ძირითადად ეხება ენერგეტიკის სექტორის სახელმწიფო კორპორაციებსა და სს საქართველოს რკინიგზას. ენერგეტიკის სექტორში განხორციელდება სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით შექმნილი ელექტროენერგიის მწარმოებელი და გადამცემი კომპანიების მფლობელობის განცალკევება, ხოლო სს საქართველოს რკინიგზის შემთხვევაში მოხდება ინფრასტრუქტურისა და სატრანსპორტო მომსახურებების განცალკევება.

4.4 პრიორიტეტული მიმართულება 4 - სახელმწიფო საწარმოების ფლობის პოლიტიკის განსაზღვრა

არსებული მდგომარეობა და გამოწვევები:

დღესდღეობით არ არის შემუშავებული სამართლებრივი დოკუმენტი, რომლითაც დარეგულირებული იქნებოდა სახელმწიფო საწარმოების ფლობის საფუძვლები და მიზანშეწონილობა. არ არის შემუშავებული საწარმოთა ფლობის პოლიტიკის დოკუმენტი, რომელიც კომპლექსურად განსაზღვრავდა ახალი სახელმწიფო საწარმოების დაფუძნების, ლიკვიდაციის, პრივატიზაციის კრიტერიუმებსა და საფუძვლებს, ასევე, საწარმოში სახელმწიფოს სრული/არასრული წილობრივი მონაწილეობის რაციონალობას. ამასთან, არ არის განსაზღვრული კრიტერიუმები, რომლითაც შეფასდებოდა რა შემთხვევაშია მიზანშეწონილი სახელმწიფო საწარმოს, როგორც სამეწარმეო სუბიექტის და რა შემთხვევაში საჯარო სამართლის იურიდიული პირის დაფუძნება.

დღეს, ხშირ შემთხვევაში, სახელმწიფო საწარმოთა მართვა ხორციელდება დარგობრივი პოლიტიკის გამტარებელი უწყებების მიერ და სახელმწიფო ნაკლებად მოქმედებს როგორც აქციონერი, რომლის უპირველესი მიზანია საწარმოს მოგების მაქსიმიზაცია. დარგობრივი სამინისტროს მიერ იმავე დარგის საწარმოს ფლობა არ არის მიჩნეული კარგ პრაქტიკად სხვადასხვა დონეზე არსებული ინტერესთა კონფლიქტის გამო.

სახელმწიფო საწარმოთა მართვის პრაქტიკა არ არის უნიფიცირებული და აღნიშნულთან დაკავშირებით ყველა სამინისტროს განსხვავებული მიდგომა აქვს.

მიზანი 4: სახელმწიფო საწარმოთა ეფექტიანი ფლობის პოლიტიკის უზრუნველყოფა

მნიშვნელოვანია, რომ სახელმწიფო საწარმოების ფლობის პოლიტიკა ნათლად განსაზღვრავდეს სახელმწიფოს, როგორც მესაკუთრის საერთო მიზნებსა და პრიორიტეტებს. ფლობის რაციონალთან მიმართებით საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკა გვთავაზობს, რომ ფლობის პოლიტიკა ჩამოყალიბდეს მოკლე, მაღალი დონის პოლიტიკის დოკუმენტის ფორმით, რომელიც აღწერს ზოგად დასაბუთებასა და რაციონალს.

ამავე დროს, ეფექტიანი ფლობის პოლიტიკის უზრუნველყოფის მიზნით საჭიროა სახელმწიფოს, როგორც აქციონერის, უფლებამოსილებების გაძლიერება.

ამოცანები

ამოცანა 4.1: სახელმწიფო საწარმოების ფლობის რაციონალის განსაზღვრა

განისაზღვრება სახელმწიფო საწარმოს ფლობის და დაარსების ობიექტური კრიტერიუმები. სახელმწიფო კორპორაცია დაარსდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ საჯარო პოლიტიკის რელევანტური და მნიშვნელოვანი ამოცანის მისაღწევად განხილული თითოეული ვარიანტის ხარჯებისა და სარგებლების შეფასება გვიჩვენებს, რომ ეს არის ცალსახად ყველაზე ეფექტიანი გზა. პოლიტიკის ამოცანის მიღწევის სხვა ვარიანტები შეიძლება მოიცავდეს რეგულირებას, მიზნობრივი დაბეგვრისა და ხარჯვით ღონისძიებებს, ან სამთავრობო სექტორს მიკუთვნებული არაკომერციული საწარმოს შექმნას.

არსებულ სახელმწიფო კორპორაციასთან მიმართებით განხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები:

- ლიკვიდაცია, თუ სახელმწიფო კორპორაცია: (i) არ არის კომერციულად სიცოცხლისუნარიანი; და (ii) პოლიტიკის ამოცანის მისაღწევად აღარ არის ყველაზე ეფექტიანი გადაწყვეტა;

- პრივატიზაცია, თუ სახელმწიფო კორპორაცია: (i) კომერციულად სიცოცხლისუნარიანია; მაგრამ (ii) პოლიტიკის ამოცანის მისაღწევად აღარ არის ყველაზე ეფექტიანი გადაწყვეტა;
- შენარჩუნდება, როგორც სახელმწიფო კორპორაცია, თუ ეს უკანასკნელი: (i) კომერციულად სიცოცხლისუნარიანია; და (ii) პოლიტიკის ამოცანის მისაღწევად კვლავ ყველაზე ეფექტიანი გადაწყვეტაა; ქვემოთ ჩამოთვლილია ის გარემოებები საერთაშორისო გამოცდილებიდან, რომლის პირობებშიც სახელმწიფო კორპორაციები პოლიტიკის მნიშვნელოვანი და რელევანტური ამოცანების მისაღწევად ყველაზე ეფექტიანი გადაწყვეტა აღმოჩნდა:
  - ეროვნული უსაფრთხოება.
  - ბუნებრივი მონოპოლიები, რომელთა პირობებშიც ბაზრის რეგულირება არასაკმარისად ეფექტურია.
  - საქონლისა და მომსახურების მიწოდება, როცა საჯარო მფლობელობა უფრო ეფექტიანი თუ სანდოა, ვიდრე კერძო ოპერატორებთან კონტრაქტების გაფორმება.
  - ინვესტიციები, რომლებიც კერძო სექტორის მიერ განსახორციელებლად ძალიან დიდია.

უზრუნველყოფილი იქნება სახელმწიფო კორპორაციის სტატუსის გადახედვა აღნიშნული კრიტერიუმების მიხედვით მინიმუმ ხუთ წელიწადში ერთხელ. როგორც ახალი სახელმწიფო კორპორაციების დაარსების, ისე არსებული სახელმწიფო კორპორაციების განხილვის შემთხვევები დამოუკიდებელ შეფასებას დაექვემდებარება, შესაბამისი შედეგები კი გამოქვეყნდება. სახელმწიფო კორპორაციები შესაძლოა მთლიანად სახელმწიფოს

საკუთრებაში იყოს ან სახელმწიფო შესაძლოა ფლობდეს წილების 50%-ზე მეტს, ან იყოს მინორიტარული მეწილე. პოლიტიკის იდენტიფიცირებული ამოცანების ყველაზე ეფექტიანად მისაღწევად საჭირო სახელმწიფო მფლობელობის მასშტაბი შემოწმდება სახელმწიფო კორპორაციების დაარსების ან შენარჩუნების შეფასების ფარგლებში.

სახელმწიფო კორპორაციების მფლობელი ორგანო საქართველოს მთავრობასთან თანამშრომლობით, შეიმუშავებს, განახლებს და გამოაქვეყნებს სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ ფლობის პოლიტიკის განაცხადს. აღნიშნულ განაცხადში მკაფიოდ იქნება

განსაზღვრული სახელმწიფო კორპორაციების შენარჩუნების რაციონალური საფუძველი და მასთან დაკავშირებული პოლიტიკის ამოცანები

ამოცანა 4.2: სახელმწიფოს როგორც აქციონერის უფლებამოსილებების და სახელმწიფო საწარმოების ფინანსური მმართველობის გაძლიერება

სახელმწიფო საწარმოების ზედამხედველობისა და პარტნიორის/აქციონერის უფლებამოსილებების ეფექტიანად და ქმედითად განხორციელებისთვის, მნიშვნელოვანია სახელმწიფო საწარმოთა საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი ფლობის მოდელის დანერგვა. „ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის“ (OECD) სახელმძღვანელო პრინციპები განსაზღვრავს სახელმწიფოს აქციონერის/პარტნიორის ფუნქციის განხორციელების ძირითად მახასიათებლებსა და მოდელებს. აღნიშნული რეკომენდაციების შესაბამისად, მნიშვნელოვანია სახელმწიფოს, როგორც აქციონერის/პარტნიორის როლის გამიჯვნა პოლიტიკის გამტარებლის/მარეგულირებლის როლისგან, რაც წარმოადგენს კარგ პრაქტიკას.

გაძლიერდება აქციონერის უფლებამოსილებების განხორციელება. ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) რეკომენდაციების შესაბამისად, საქართველოში სახელმწიფო კორპორაციების ფლობის პოლიტიკა განხორციელდება ე.წ დუალისტური მოდელის შესაბამისად. აღნიშნული მოდელის მიხედვით აქციონერთა უფლებების განხორციელების პასუხისმგებლობა გადანაწილებულ იქნება ორ სამინისტროს: საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსა და ფინანსთა სამინისტროს შორის. უზრუნველყოფილ იქნება ორივე სამინისტროს მონაწილეობა საწარმოთა სამეთვალყურეო საბჭოს ფორმირებაში და ძირითადი გადაწყვეტილებების მიღება განხორციელდება ერთობლივად. ფინანსთა და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო უზრუნველყოფენ აქციონერის უფლებამოსილებასთან დაკავშირებული ყველა შესაბამისი ფუნქციის განხორციელებას საწარმოების სტრატეგიული მართვის ჩათვლით, მათ შორის პასუხისმგებლობების და უფლებამოსილებების განაწილების მექანიზმი დეტალურად განისაზღვრება სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ კანონში. არსებული ფლობის მოდელიდან გამონაკლისი განისაზღვრება ენერგეტიკის სექტორში ქონებრივი განცალკევების შესახებ ევროდირექტივასთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით ენერგეტიკის სექტორის საწარმოების ფლობასთან მიმართებით,

აღნიშნული მოდელი უზრუნველყოფს აქციონერის უფლებამოსილებების გაძლიერებას და ამავე დროს, ფისკალური რისკების მართვის დაბალანსებულ მიდგომას.

4.5 პრიორიტეტული მიმართულება 5: სახელმწიფო კორპორაციების სტრატეგიული მართვა

მიზანი 5: სახელმწიფო კორპორაციის ანგარიშვალდებულების გაძლიერება და სტრატეგიული მიზნების განსაზღვრა

ამოცანები:

ამოცანა 5.1: სახელმწიფო კორპორაციების მიერ კორპორაციული განზრახვის განაცხადის და სტრატეგიული გეგმების შემუშავება

შემუშავდება ცენტრალიზებული მექანიზმი, რომლის მეშვეობითაც აქციონერი განსაზღვრავს თავის მოლოდინებს თითოეული სახელმწიფო კორპორაციის საქმიანობასთან მიმართებით და სახელმწიფო კორპორაციის სამეთვალყურეო საბჭოს ანგარიშვალდებულს გახდის დასახული სამიზნე მაჩვენებლების მისაღწევად.

სახელმწიფო კორპორაციებმა ყოველწლიურად უნდა შეიმუშაონ კორპორაციული განზრახვის განაცხადი (კგგ), რომელიც სამეთვალყურეო საბჭომ შესატანხმებლად უნდა წარუდგინოს აქციონერებს - ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარებისა და ფინანსთა სამინისტროებს. კორპორაციული განზრახვის განაცხადთან ერთად სახელმწიფო კორპორაციები უზრუნველყოფენ სტრატეგიული გეგმის შემუშავებას. როგორც კორპორაციული განზრახვის განაცხადი, ისე სტრატეგიული გეგმა უნდა ფარავდეს ცენტრალური ხელისუფლების საშუალოვადიანი ბიუჯეტისჩარჩოს ოთხწლიან პერიოდს და საჭიროების შესაბამისად, უნდა განახლდეს ყოველწლიურად. კორპორაციული განზრახვის განაცხადი უნდა იყოს შეთანხმება სახელმწიფო კორპორაციის ფლობის უფლებამოსილ ორგანოსა და სახელმწიფო კორპორაციას შორის იმ შედეგებთან დაკავშირებით, რომლებსაც სახელმწიფო კორპორაციამ უნდა მიაღწიოს, ხოლო სტრატეგიული გეგმა უნდა იყოს გეგმა იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორ უნდა მიაღწიოს კორპორაციამ კორპორაციული განზრახვის განაცხადში განსაზღვრულ შედეგებს, რომლებზეც სამეთვალყურეო საბჭო იღებს პასუხისმგებლობას.

ამოცანა 5.2: სახელმწიფო კორპორაციების ანგარიშვალდებულების გაძლიერება

განხორციელება სახელმწიფო კორპორაციების მიერ ანგარიშვალდებულების გაძლიერება.

სახელმწიფო კორპორაციები უზრუნველყოფენ რეგულარული ანგარიშების წარდგენას.

სახელმწიფო კორპორაციის ანგარიშში უნდა აისახოს საქმიანობის ფაქტობრივი შედეგებისა და კორპორაციული განზრახვის განაცხადში მოცემული თითოეული ამოცანის და მიზნის შედარება.

სახელმწიფო კორპორაციების მარეგულირებელი ჩარჩო

სახელმწიფო საწარმოების შესახებ მარეგულირებელი ნორმები გაფანტულია სხვადასხვა კანონებსა და სამართლებრივ აქტებში, რომელთა ნაწილი შესაძლოა მოძველებულია ან/და არ შეესაბამება კარგ პრაქტიკებს. აუცილებელია შემუშავდეს ერთიანი, ყოვლისმომცველი სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ კანონი და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე აქტები, რომელიც სისტემურად დაარეგულირებს სახელმწიფო კორპორაციების საკითხებს და უზრუნველყოფს სექტორში განხორციელებული რეფორმების შედეგების შენარჩუნებას და შემდგომ გაუმჯობესებას.

სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ ჩარჩო კანონის შემუშავება მიზნად ისახავს სახელმწიფო კორპორაციების მარეგულირებელი ჩარჩოს გაუმჯობესებას მათი კომერციული, კორპორაციული და ინსტიტუციური განვითარების უზრუნველსაყოფად.

საქართველოში სახელმწიფო კორპორაციების კომპლექსური, ძლიერი და მდგრადი რეფორმის გასატარებლად, საჭიროა პარლამენტმა მიიღოს ჩარჩო კანონი სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ. აღნიშნულის მიზეზი არის ის, რომ საქართველოს კანონი „მეწარმეთა შესახებ“ და კანონი „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საკმარისად არ ითვალისწინებს სახელმწიფოს მიერ საწარმოთა ფლობასთან დაკავშირებულ კონკრეტულ გარემოებებს და აქედან გამომდინარე, საჭიროა მათი დახვეწა. თუმცა, კარგი საერთაშორისო პრაქტიკა გვიჩვენებს, რომ სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ ჩარჩო კანონი კერძო სექტორის კომპანიების მარეგულირებელ ზოგადი კანონმდებლობის საფუძვლებს უნდა დაეყრდნოს. შესაბამისად, საქართველოში სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ ჩარჩო კანონი შეავსებს და გააუმჯობესებს „მეწარმეთა შესახებ“ და „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ კანონებს და არ შეასუსტებს მათ გავრცელებას

სახელმწიფო კორპორაციებზე. სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ ჩარჩო კანონი დაარეგულირებს შემდეგ საკითხებს:

- სახელმწიფო კორპორაციის განმარტება და კანონის რეგულირების სფერო.
- ინსტიტუციური მოწყობა და კორპორაციული მართვის პროცედურები როგორც მფლობელის, ისე სამეთვალყურეო საბჭოს დონეზე.
- სახელმწიფო კორპორაციის ფლობის რაციონალური საფუძველი და მისი ასახვა ფლობის პოლიტიკის განაცხადში.
- სახელმწიფო კორპორაციების ძირითადი და მეორადი ამოცანები.
- კონკურენტული ნეიტრალურობის, მათ შორის, კვაზი-ფისკალური აქტივობების რეგულირების პრინციპები.
- სახელმწიფო კორპორაციების საქმიანობის ზედამხედველობისა და კონტროლის განსახორციელებლად საჭირო მოთხოვნები.
- სახელმწიფო კორპორაციების ძირითადი ტრანზაქციების მართვის ფორმა.
- სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის დანიშვნის, გათავისუფლების, შეფასების, ანაზღაურების, როლების და პასუხისმგებლობების ჩარჩო.
- სახელმწიფო კორპორაციებისა და მათი მფლობელი ორგანოებისთვის განსაზღვრული გამჭვირვალობის მოთხოვნები.
- ფინანსური და საქმიანობის შედეგების შესახებ ინფორმაციის აუდიტთან დაკავშირებული მოთხოვნები.
- სანქციები დარღვევებისთვის
- მართვის უფლებით და დამატებითი ქონების სახით საკუთრებაში გადაცემის სამართლებრივი საფუძვლები
- დაფუძნების და რეგისტრაციის გაუქმების სამართლებრივი საფუძვლები

5. სტრატეგიის განხორციელება, მონიტორინგი და შეფასება5.1 სტრატეგიის განხორციელება

რეფორმის სტრატეგიის ხუთივე პრიორიტეტული მიმართულება ურთიერთდამოკიდებულია. ამრიგად, რეფორმის ფარგლებში დასახული მიზნების მიღწევის უზრუნველსაყოფად, ყველა ძირითადი მიმართულება თანმიმდევრულად, საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკასთან და სტანდარტებთან მაღალი ხარისხის შესაბამისობის პირობებში განხორციელდება.

სახელმწიფო საწარმოების რეფორმის პირველი ეტაპი შეეხება იმ სახელმწიფო კორპორაციებს, რომლებიც ასევე არიან საზოგადოებრივი დაინტერესების პირები. გამონაკლისს წარმოადგენს ის კორპორაციები, რომლებშიც მართვას ახორციელებს კერძო პარტნიორი და არა სახელმწიფო.

2023 წლიდან სახელმწიფო საწარმოების კომპლექსური რეფორმით გათვალისწინებული აქტივობები განხორციელდება საპილოტედ სამ სახელმწიფო კორპორაციაში: სს საქართველოს რკინიგზა, შპს საქართველოს აეროპორტების გაერთიანება და შპს საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანია.ფინანსთა და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს წარმომადგენლებისგან დაკომპლექტებული მაკოორდინირებელი ორგანო უზრუნველყოფს ამ პროცესში ყველა შესაბამისი პასუხისმგებელი სახელმწიფო უწყების ჩართულობას. სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის ეფექტიანი განხორციელებისთვის მნიშვნელოვანია ხელისუფლების თანამშრომლობა კერძო სექტორსთან და საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან, რაც გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების გარანტი იქნება. შესაბამისად, უზრუნველყოფილი იქნება ამ პროცესში ყველა დაინტერესებული მხარის ჩართულობა. ამ მიზნით ასევე გამოყენებული იქნება საჯარო ფინანსების მართვის საბჭო, როგორც საკონსულტაციო ორგანო.

მაკოორდინირებელი ორგანო შეიკრიბება წელიწადში ორჯერ. მაკოორდინირებელი ორგანოს საბჭოსა და სამუშაო ჯგუფის სამდივნოს ფუნქციებს შეითავსებს ფინანსთა სამინისტროს ფისკალური რისკების მართვის დეპარტამენტი.

სტრატეგიის განხორციელების ინსტრუმენტია სამოქმედო გეგმა, რომელიც შემუშავდება 2 წლიანი პერიოდულობით. სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი უწყებები არიან:

- საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო
- საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო

- სახელმწიფო კორპორაციები

სტრატეგია განხორციელდება სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებით, ასევე საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციების მხარდაჭერით. სახელმწიფო საწარმოების მიმართულებით, ძირითადად ჩართული დონორი ორგანიზაციებია - საერთაშორისო სავალუტო ფონდი, მსოფლიო ბანკი, აზიის განვითარების ბანკი. დონორების მხრიდან სახელმწიფო საწარმოების რეფორმა მაღალ ინტერესს წარმოადგენს, შესაბამისად მათი მხრიდან მხარდაჭერაზე, როგორც ფინანსური ისევე ტექნიკური დახმარების კუთხით მაღალია და ამ მხრივ სამოქმედო გეგმის დეფიციტის შევსება დიდწილად დამოკიდებული იქნება მათთან ახლო კოორდინაციაზე.

სტრატეგიასა და სამოქმედო გეგმაში შესაძლებელია ცვლილებების შეტანა მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

სტრატეგიის განმახორციელებელი უწყების რეორგანიზაციის, ლიკვიდაციის ან/და სხვა უწყებასთან შერწყმის შემთხვევაში, სტრატეგიის შესაბამისი ამოცანების შესრულებას უზრუნველყოფს მისი უფლებამონაცვლე უწყება.

5.2 მონიტორინგი

საქართველოს 2023-2026 წლების სახელმწიფო კორპორაციების სტრატეგიაში წარმოდგენილი ამოცანების შედეგების მიღწევის და სტრატეგიით განსაზღვრული აქტივობების შესრულების პროგრესის დადგენის მიზნით, განხორციელდება სტრატეგიის შესრულების რეგულარული მონიტორინგი. სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შესრულების მონიტორინგს უზრუნველყოფს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო.

სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის განხორციელების მონიტორინგი განხორციელდება ნახევარწლიურად და წლიურად. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ფისკალური რისკების მართვის დეპარტამენტი (სამდივნო) უზრუნველყოფს სტრატეგიის მონიტორინგსა და შეფასებას. დეპარტამენტი ითხოვს ნახევარწლიურ ინფორმაციას განსახორციელებელი ღონისძიებების შესრულების პროგრესის შესახებ და ამზადებს 6 თვის პროგრეს ანგარიშს. აქტივობების განხორციელების დონის სტატუსები განისაზღვრება პოლიტიკის დაგეგმვის, მონიტორინგისა და შეფასების სახელმძღვანელოს მე-7 დანართის (მონიტორინგის ინსტრუქციის) შესაბამისად.

ნახევარწლიური პროგრეს ანგარიშის მომზადების შემდეგ, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ფისკალური რისკების მართვის დეპარტამენტი (სამდივნო) უზრუნველყოფს სამოქმედო გეგმის აქტივობების შესრულებაზე პასუხისმგებელი უწყებებიდან ინფორმაციის გამოთხოვას, პროცესის კოორდინირებას და ამზადებს შესრულების პროგრესის შესახებ წლიურ ანგარიშს.

ამასთან, სტრატეგიის თითოეული განმახორციელებელი უწყება ვალდებულია გამოყოს საკონტაქტო პირ(ებ)ი, რომელიც სრულად იქნება ინფორმირებული შესაბამისი უწყების აქტივობების შესახებ და პასუხისმგებელი მაკოორდინირებელი ორგანოსთვის ღონისძიებების შესრულების შესახებ ინფორმაციის დროულ მიწოდებაზე.

მონიტორინგის წლიური ანგარიში მზადდება გეგმის განხორციელების დაწყებიდან ყოველი მომდევნო წლის გასვლის შემდეგ 60 კალენდარული დღის ვადაში. მონიტორინგის წლიური ანგარიში გაეგზავნება საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციას. სტრატეგიის შესრულების გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის მიზნით, სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის შესრულების წლიური ანგარიში გამოქვეყნდება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსა და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ვებგვერდებზე.

5.3 შეფასება

სტრატეგიის მიზნების მიღწევის და ამოცანების გრძელვადიანი შედეგების შესასწავლად, ასევე სტრატეგიის პრიორიტეტული მიმართულებების განვითარებაზე გავლენის დადგენისა

და განხორციელების პროცესში არსებული ხარვეზების გამოვლენის მიზნით, მოხდება სტრატეგიის შეფასება.

სტრატეგიის შეფასება განხორციელდება პოლიტიკის ციკლის დასრულების ბოლო ეტაპზე, მაგრამ არაუგვიანეს 2027 წლის მეორე ნახევრისა. სტრატეგიის შეფასება შეიძლება ჩატარდეს შიდა რესურსებით, რომელსაც განხორციელებენ საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო ან შერეული მეთოდით, კერძოდ, ზემოთ აღნიშნულ სამინისტროებს შესაძლებელია დაეხმარონ საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტები ან საერთაშორისო ექსპერტები, ან შესაბამისი პროფილის ორგანიზაციები.

სტრატეგიის შეფასების შედეგად მზადდება ანგარიში, რომელიც სტრატეგიის განმახორციელებელ უწყებებთან შეჯერების შემდეგ წარედგინება მაკოორდინირებელ საბჭოს, რის შემდეგაც ანგარიში წარედგინება მთავრობის ადმინისტრაციას და გამოქვეყნდება ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარებისა და ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდებზე.

სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის სტრატეგიის 2023–2024 წლის სამოქმედო გეგმა													
პრიორიტეტი 1. კორპორაციული მართვა													
მხანი 1.1. სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციული მართვის გაუმჯობესება საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისად													
კეფირი მდგრადი განვითარების მიწნებითან (SDGs) - 8													
გაფურსნ ანლიკატორი 1.1		სახელმწიფო კორპორაციების გაძერი რაიონებისა, რიშელია კორპორაციული მართვის შესაბამისა კორპორაციული მართვის კოდექსისა და საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკის	საბაბისო მამწერებელი (2022)	საბოლოო მამწერებელი (2026 წ.)	დღისცერების წერი								
			0	10	სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის პრაქტიკების შესახებ აბერაშისა, საქართველოს ფინანსთა სამსისცერი								
ამოცანა 1.1. სახელმწიფო კორპორაციებში კორპორაციული მართვის სტანდარტების დანერგვა კორპორაციული მართვის მიწნებითან (OECD) რეკომენდაციების საფუძველზე													
N	ამოცანის შედეგის ანლიკატორი	საბაბისო მამწერებელი 2022	შედეგური მამწერებელი 2024	საბოლოო მამწერებელი 2026	დღისცერების წერი								
1.1.1	კორპორაციული მართვის შესახებ აბმწერაციული საბართლებერი წერი	მოქმედი კანონმდებლობა არ შესაბამისა/არ არეგულარებს სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციული მართვის კარგი პრაქტიკის შესაბამისად. საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 8 სექტემბრის N1618 განკარგულებით მოღებული სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის კოდექსი, კი არ ერეკლებს არცერთ საწარმშიც და მხოლოდ სარეკომენდაციო ხასიათისა.	სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის კოდექსის გერეკლებს სახელმწიფო საწარმებშიც შესარულდ არ გამწარგე (comply or explain) პრაქტიკით	დამკარგულებია კანონმდებლბარე აბქები, გაბისა კლბების გარეშე ყველა სახელმწიფო კორპორაცია ეალღებულია მოეწერ კანონით და კანონმდებლბარე აბქებით განსაზღვრულ სორმებს.	საკანონმდებლო მაცე								
1.1.2	სახელმწიფო კორპორაციების რაიონებისა, რიშელია მაციო სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად დამომდებლებული საბიოეიდერეო საბაბო	N/A	3 საბოლოოდ სახელმწიფო კორპორაცია, რიშელია საბიოეიდერეო საბების შესაღწელობის სულ მცირე 1/3 დამომდებლებულია კოდექსით განსაზღვრული დამოკლებლობის კრაციერეების გათვალისწინებით	10 სახელმწიფო კორპორაცია	სახელმწიფო საწარმოების კორპორაციული მართვის პრაქტიკების შესახებ აბერაშისა, საქართველოს ფინანსთა სამსისცერი								
რასკი: ცნობარების ნაკლებსა სახელმწიფო კორპორაციებში კორპორაციული მართვის საუკეთესო პრაქტიკისა და მის წარწელობაზე													
N	აბქიობა	აბქიობის შედეგის ანლიკატორი	დღისცერების წერი	სასესისმებელი ეწესა	პარწნართი ეწესა/ორგანზამცია	შესრულების გიდი	ბიუდეტი	დღესწანსების წერი					
								სახელმწიფო	სესა	დღედი			
								ოაწნობა	კიდი (პროცესი მუდი)	ოაწნობა	ორგანზამცია		
1.1.1	საბოლოოდ სამ საწარმში: საქართველოს რკიბისა, აბრთორების გერთიანება და გაბის განსისორცერების კიბნისა სახელმწიფო კორპორაციების რეფორმის ფრელებში გამსაბორცელებული აბქიობების საბიოეიდერეო გეგმის შესახებ საერთაშორისო საბიოეიდერეო ფინანსი შესაბამისით და შესაბამისი აბქიობების დწეცა	საბოლოოდ სამ საწარმში რეფორმის აბქიობების საბიოეიდერეო გეგმა, რიშელია წარმადენს აბქი სერაციების დანართს	სერაციებამ თანდართული საბიოეიდერეო გეგმა	საქართველოს ფინანსთა სამსისცერი, გერთისკისა და მდგრადი განვითარების სამსისცერი	საერთაშორისო საბიოეიდერეო ფინდი, მსოფლიო ბანკი, ამისა განვითარების ბანკი	2023 I-IV ედარცადი	აღმსისცერიული საბიოეიდერეო						
1.1.2	სახელმწიფო კორპორაციების აბქიობერებისა და საბიოეიდერეო საბების წერების უღწასობისებებისა და საბქებისებების გამსაზღვრა სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ კანონში და კანონმდებლბარე აბქებში	შესახვეული სორმებს სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ საკანონმდებლო წარმომს	საკანონმდებლო მაცე	საქართველოს ფინანსთა სამსისცერი, გერთისკისა და მდგრადი განვითარების სამსისცერი	საერთაშორისო საბიოეიდერეო ფინდი, მსოფლიო ბანკი, ამისა განვითარების ბანკი	2023 IV ედარცადი	აღმსისცერიული საბიოეიდერეო						
1.1.3	სახელმწიფო კორპორაციების საბიოეიდერეო საბების წერების მართიად ფქცეებისა და მოვალბებისა, საბიოეიდერეო საბების წერების დანაბებისა, გათვისებებისა და აბაბიერების პროცეცერების და აბერაშეაღწელებლების სერაციების შესახებ	შესახვეული საკანონმდებლო წარმო/შესაბამისი საბართლებერი აბქები სახელმწიფო კორპორაციების საბიოეიდერეო საბებისთან მართიად	საკანონმდებლო მაცე	საქართველოს ფინანსთა სამსისცერი, გერთისკისა და მდგრადი განვითარების სამსისცერი, საქართველოს მთავრობა	საერთაშორისო საბიოეიდერეო ფინდი, მსოფლიო ბანკი, ამისა განვითარების ბანკი	2023 IV ედარცადი	აღმსისცერიული საბიოეიდერეო						
1.1.4	კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად გამსაზღვრული კორპორაციული მართვის რამდენსე მართიად ფელებს ეაბიღებულია კიბიციების შესწისათა, კიბიკის კოდექსითა, კორპორაციებში გეაღწილის მამიღებულ შესწისებებისა და მინდრაცი აბქიობერების დღესათან მამართიად	შესახვეული საკანონმდებლო წარმო/შესაბამისი საბართლებერი სორმებს სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ კანონში და თანმდე საბართლებერი აბქებში	საკანონმდებლო მაცე	საქართველოს ფინანსთა სამსისცერი, საქართველოს მთავრობა	საერთაშორისო საბიოეიდერეო ფინდი, მსოფლიო ბანკი, ამისა განვითარების ბანკი	2023 IV ედარცადი	აღმსისცერიული საბიოეიდერეო						
ამოცანა 1.2 სახელმწიფო კორპორაციების და მათი მუღებელი ერთველების მრადან აბერაშებისა და გამწერებლობის გაუმჯობესება													
N	ამოცანის შედეგის ანლიკატორი	საბაბისო მამწერებელი 2022	შედეგური მამწერებელი 2024	საბოლოო მამწერებელი 2026	დღისცერების წერი								
1.2.1	სახელმწიფო საწარმოთა რაიონებისა, რიშელია უწრეეიდერეო კორპორაციული მართვის მდა მარეეიდერეული დოკუმტების საუბართობის	N/A	3 სახელმწიფო კორპორაცია	8 სახელმწიფო კორპორაცია	სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის პრაქტიკების შესახებ აბერაშისა, საქართველოს ფინანსთა სამსისცერი								
რასკი:													
N	აბქიობა	აბქიობის შედეგის ანლიკატორი	დღისცერების წერი	სასესისმებელი ეწესა	პარწნართი ეწესა/ორგანზამცია	შესრულების გიდი	ბიუდეტი	დღესწანსების წერი					
								სახელმწიფო	სესა	დღედი			
								ოაწნობა	კიდი (პროცესი მუდი)	ოაწნობა	ორგანზამცია		

სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის სტრატეგიის 2023–2024 წლის სამოქმედო გეგმა													
პრიორიტეტი 1. კორპორაციული მართვა													
1.2.1	სახელმწიფო კორპორაციების აღმასმენი რეკრუტების მართვის შესახებ პოლიტიკის შემუშავება	ანაგერებული შესაბამისი მარეგულარებელი სამართლებრივი ბეჭეტი, რომელიც სულ მცირე ათასზე აღმასრულებელ და არააღმასრულებელ პოზიციებზე დამსაშვს წესს, უზრუნველყოფს ვაკაციური პოზიციების შეცვლის კონკურსის წესითი, განმარტების სახელუხი საღის პრინციპების და წახალისების მექანიზმებს	საკანონმდებლო ცვლილების პაკეტი				2023 IV კვარტილი	აღმასმენიარეულ ი სარეაი					
1.2.2	სახელმწიფო კორპორაციების კვარტალური/წლიური ანგარიშგების ღირებუბის არეღალის განმარტება	განმარტებული შესაბამისი მარეგულარებელი ნორმები სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ კანონში	საკანონმდებლო მუტე	საქმარილელის ფინანსთა სამსმარეო, გკონომისკისა და მღერალი განუთარბების სამსმარეო			2023 IV კვარტილი	აღმასმენიარეულ ი სარეაი					
პრიორიტეტი 2. სახელმწიფო კორპორაციების კომერციული მიზნები													
მუზარე 2: სახელმწიფო კორპორაციების კომერციული მიზნების უზრუნველყოფა													
კატეგორია მღერალი განუთარბების მიზნებთან (SDGs) – 8													
გატელის ანღაკატორი 2.1		სახელმწიფო კორპორაციების ცხადი არაკომერციული ატეციობების მოუკლების შეუღლევის/კომპენსირების მიმცეუბელი	საბამისო მიმცეუბელი (2022)	საბოლოო მიმცეუბელი (2026 წ.)	დაღასტეუბის წესარი								
			ფიღელწლიურად ცხადი არაკომერციული ატეციობების (კეპმი–ფისკალური ატეციობების) ბღეწობა შეაღლეკს 370 მღწ ღარსი, რაყ ათასზება საწარმობის მოღეუბელ შესაბაღლეუბი ან/და შესერბეუბელ წესბიდა მოღეუბასი.	აღსოფერბილ/კომპენსირებული კეპმი–ფისკალური ატეციობები – საბამისო მიმცეუბელის 80%	საქმარილელის ფინანსთა სამსმარეო								
გატელის ანღაკატორი 2.2		სახელმწიფო საწარმობის მღერ სახელმწიფო ბიუღეტში გაბაღბილი ღირებუბების მოუკლება	0	200 მღწ ღარსი	საქმარილელის ფინანსთა სამსმარეო								
ამბიგანა 2.1 სახელმწიფო საწარმოების კომერციული მიზნებთან ატეციობებზე ორგანგებულობა													
N	ამბიგანის შეუღების ანღაკატორი	საბამისო მიმცეუბელი 2022	შეაღლეური მიმცეუბელი 2024	საბოლოო მიმცეუბელი 2026	დაღასტეუბის წესარი								
2.1.1	კომერციული და არაკომერციული ატეციობების მკაფიო განმარტების და არაკომერციული ატეციობების აღმოფერბის ან მისი კომპენსირების მიმცეუბელი	ამ მიმცეუბისაბიბის ბერბიფიანა მღერარი საწარმობა კომერციული და არაკომერციული ატეციობების შორის. შიბიღლი 3 საწარმობი (სს „საქმარილელის ნაღობისბიდა და გაბის კორპორაცია“, სს „საქმარილელის რეკონიგრა“, სს „რეგულატი“) აბღეწს ცხადი კეპმი–ფისკალური ატეციობების ბღეწიფიფიერებისბი.	სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციული განმარტების განაბაღბების სულ მცირე 40%-ში მკაფიობიდა განმარტებული კომერციული და არაკომერციული ატეციობები. ამბიბთან წარმბიღეწილია ხეღი არაკომერციული ატეციობების აღმოფერბის ან კომპენსირების შესახებ	სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციული განმარტების განმარტების სულ მცირე 80%-ში მკაფიობიდა განმარტებული კომერციული და არაკომერციული ატეციობები. ამბიბთან წარმბიღეწილია ხეღი არაკომერციული ატეციობების აღმოფერბის ან კომპენსირების შესახებ.	სახელმწიფო კორპორაციების ფიღელწლიური ფინანსური ანგარიშგების; ფისკალური რისკების ანბღამის ღიკეუბები								
N	ატეციობა	ატეციობის შეუღების ანღაკატორი	დაღასტეუბის წესარი	ბასეხისბიტეუბელი უწეება	პარგნარიო უწეება/ორგანგანსატი	შესერუბების გიბი	ბიუღეტი	ღირბანსიბების წესარი					
								სახელმწიფო	სიგა		ღეფიფიტი		
								ოღეწობა	კოღი	ოღეწობა	ორგანგანსატი		
2.1.1	სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ წარმბი კანონში სახელმწიფო კორპორაციების მთაღარი კომერციული მიზნისა და სახელმწიფო კორპორაციების მღერალი არაკომერციული მიზნის მიღლევის მბმარბი მიღლევის შესუბღევის/განმარტება	შესაბამისი მარეგულარებელი ნორმები სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ კანონში	საკანონმდებლო მუტე	საქმარილელის ფინანსთა სამსმარეო, გკონომისკისა და მღერალი განუთარბების სამსმარეო	საგაღლეკი ფიღი, შიბიღლი საბეკი, ამბის განუთარბების საბეკი	2023 III კვარტილი	აღმასმენიარეულ ი სარეაი						
2.1.2	სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ წარმბი კანონში კეპმი–ფისკალური ატეციობების შესახებ განმარტებული ნორმებისა და პრინციპების დამატებითი განმარტებისა და აღსრულების მბმბი კანონმცეუბებარე ატეციბისა და მღერალიღიფიერი გრამკლევის შესუბღევისბი.	შესუბღეუბიდა შესაბამისი კანონმცეუბებარე ატეციბი	საქმარილელის საკანონმდებლო მუტე	საქმარილელის ფინანსთა სამსმარეო	საქმარილელის გკონომისკისა და მღერალი განუთარბების სამსმარეო	2024 I კვარტილი	აღმასმენიარეულ ი სარეაი						
ამბიგანა 2.2. სახელმწიფო კორპორაციების კეპმი ფისკალური ატეციობების შესუღეუბა													
N	ამბიგანის შეუღების ანღაკატორი	საბამისო მიმცეუბელი 2022	შეაღლეური მიმცეუბელი 2024	საბოლოო მიმცეუბელი 2026	დაღასტეუბის წესარი								
2.2.1	კეპმი–ფისკალური ატეციობების შესუღეუბა და ღირბანსიბების გაბეუბრეღიღ პრეღეღერბით	ფინანსთა სამსმარეო აბღეწს კეპმი–ფისკალური ატეციობების შესახებ ოფიგარმისაყი გაბმცეუბების, ბიგეკი არ აბღეწების სამარბილერბიო წარბო, რომელიღ ღირბიღეკი არეღეღერბების სახელმწიფო საწარმობების წარბილბის კეპმი–ფისკალურ ატეციობებში და მბი ღირბანსიბების გაბმცეუბელ მცეწამბუბითი.	საქმარილელის რეკონიგმისბიბის შესუბღეუბელი საბიღეკი საბიგაღბიღიფიერი მომსახერბების კორგნეტიკი, საკანონმდებლო ცვლილების პრეღეკი, კანონმცეუბებარე ატეკების პრეღეკტიკი, რომელიღ არეღეღერბების სახელმწიფო საწარმობების წარბილბის კეპმი–ფისკალურ ატეციობებში და მბი ღირბანსიბების გაბმცეუბელ მცეწამბუბითი.	სახელმწიფო კორპორაციების ფიღელწლიური განმარტებრივი წარმბი არეღეღერბების კეპმი–ფისკალურ ატეციობებთან დაკეუბმერბულ საკოთხების	ფისკალური რისკების ანბღამის ღიკეუბები; საკანონმდებლო მუტე								
რისკი: სახელმწიფო საწარმოების წარბილბის არბიბიტების, შიბიღლი ღიკაღლეკი საწარმობისბი													
N	ატეციობა	ატეციობის შეუღების ანღაკატორი	დაღასტეუბის წესარი	ბასეხისბიტეუბელი უწეება	პარგნარიო უწეება/ორგანგანსატი	შესერუბების გიბი	ბიუღეტი	ღირბანსიბების წესარი					
								სახელმწიფო	სიგა		ღეფიფიტი		
								ოღეწობა	კოღი	ოღეწობა	ორგანგანსატი		
2.2.1	სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ კანონში არაკომერციული ატეციობების კომპენსირების პრინციპების განმარტება	შესაბამისი სამართლებრივი ნორმები სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ კანონში	საკანონმდებლო მუტე	საქმარილელის ფინანსთა სამსმარეო, გკონომისკისა და მღერალი განუთარბების სამსმარეო	საქმარილელის პარღამეტიკი, საგნობობობობი საგაღლეკი ფიღი	2023 III კვარტილი	აღმასმენიარეულ ი სარეაი						

[illegible]

სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის სტრატეგიის 2023-2024 წლის სამოქმედო გეგმა												
პრიორიტეტი 1. კორპორაციული მართვა												
N	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზო მაჩვენებელი 2022	შედეგური მაჩვენებელი 2024	საბაზო მაჩვენებელი 2026	დამატების წყარო							
5.1.1	კვ-ს შექმნილებისა და წარდგენის მარეგულირებელი ჩარჩო	ფინანსთა სამინისტროს საქართველოს შიდა რაიონის 2022 წლის 10 თვის N1012 განკარგულების მიზნით ფინანსური შედამხედველს რელი 7 ძირითად სახელმწიფო საწარმოსთან მიმართებით.	სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ კანონის პრევენციულ გეგმადიქტრუდა კორპორაციული განმარტების განაცხადის ძირითადი შიდა რელი და შიდა წარდგენისა და დამტკიცების პროცედურები, განსაზღვრულია სახელმწიფო კორპორაციის საქმიანობის შედეგების შეფასების არსებითი პროცედურები.	სახელმწიფო კორპორაციები რეგულარულად წარადგენენ კვ-ს	სახელმწიფო საწარმოების კორპორაციული მართვის პრევენციის შესახებ ანგარიში; ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი							
რისკი: კვ-ს შესაბამისი სავალდებულო პრევენციის შესაბამისი სტანდარტთან												
N	აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დამატების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება/ორგანიზაცია	შესრულების ვადა	ზოუფი	დამატების წყარო				
								სახელმწიფო ბიუჯეტი		სხვა		ფუფიტი
								ოფიშა	კოდი (პროცესი)	ოფიშა	ორგანიზაცია	
5.1.1	სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ ჩარჩო კანონი კორპორაციული განმარტების განაცხადის სერტფიკატი, შიდა მართვის შიდა რელი და დამტკიცების პროცედურების შესახებ დოკუმენტების განმარტება.	შეუმუშავდა შესაბამისი სამართლებრივი ნორმები სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ კანონი	საქართველოს საკანონმდებლო მაცრე	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო; საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო		2023 III, კვარტალი						
5.1.2	კონსულტაციების, შეხვედრების ორგანიზება სახელმწიფო კორპორაციებთან კვ-ს დამართვის არეალით, კვ-ს სხვადასხვა საწარმოთა ფინანსური შედამხედველობის ასპექტების მიმართებით	სულ მცარე 5 შეხვედრა/კონსულტაცია	შეხვედრების, კონსულტაციების ოქმი	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო; საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	ამის განვითარების ბაიკი	2023 IV-2024, I კვარტალი						
5.1.3	დონორ ორგანიზაციების გენიკური დამხმარების მიხედვით კორპორაციული განმარტების განაცხადის შეუმუშავებზე	სულ მცარე 1 გენიკური დამხმარების შიდა	შიდას შეფასების, შეხვედრების ოქმი	შსოფილი ბაიკი, ამის განვითარების ბაიკი და სხვა დონორ ორგანიზაციები	ფინანსთა სამინისტრო, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	2023 IV-2024, I კვარტალი						
N	ამოცანა 5.2 სახელმწიფო კორპორაციების ანგარიშსწორების ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზო მაჩვენებელი 2022	შედეგური მაჩვენებელი 2024	საბაზო მაჩვენებელი 2026	დამატების წყარო							
5.2.1	რეგულარული ანგარიშების წარდგენის მარეგულირებელი ჩარჩო	კვ-ს შესრულების ანგარიშების წარდგენის შესახებ სონდა არ არის განსაზღვრული არცერთი სამართლებრივი აქტი	სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ კანონი მოიცავს მოთხოვნას სახელმწიფო კორპორაციების მცრე კვ-ს შესრულების რეგულარული ანგარიშების წარდგენისთან დამტკიცების	სახელმწიფო კორპორაციები წარადგენენ კვ-ს შესრულების რეგულარულ ანგარიშებს	სახელმწიფო საწარმოების კორპორაციული მართვის პრევენციის შესახებ ანგარიში; ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი							
რისკი: კვ-ს შესრულების ანგარიშების შესაბამისი სტანდარტთან												
N	აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დამატების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება/ორგანიზაცია	შესრულების ვადა	ზოუფი	დამატების წყარო				
								სახელმწიფო ბიუჯეტი		სხვა		ფუფიტი
								ოფიშა	კოდი	ოფიშა	ორგანიზაცია	
5.2.1	სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ ჩარჩო კანონი სახელმწიფო კორპორაციების მცრე კორპორაციული განმარტების განაცხადის შესრულების რეგულარული ანგარიშების ელდებულების შესახებ განმარტება	ანგარიშდა შესაბამისი სამართლებრივი ნორმები	საქართველოს საკანონმდებლო მაცრე	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	2023 III, კვარტალი						
5.2.2	კონსულტაციების, შეხვედრების ორგანიზება სახელმწიფო კორპორაციებთან რეგულარული ანგარიშების გეუმარტების მიმართ	სულ მცარე 3 შეხვედრა	შეხვედრების, კონსულტაციების ოქმი	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	შსოფილი ბაიკი	2023 IV-2024, I კვარტალი						

სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის პილოტირების სამოქმედო გეგმა

შენიშვნა 1.: სახელმწიფო საქარამზოთა რეფორმის პუბლიკაციული დანერგვის მიზნით, 1 ქულის განმედილობაში რეფორმის პალოცარება რამდენავე საქარამზოთა

N	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისი მაჩვენებელი 2022	საბაზისო მაჩვენებელი 2023 IV კვარტალი	დადასტურების წყარო
1.1.	აქციონერის რაოდენობა პლატფორმაზე 3 სახელმწიფო კორპორაციაში	სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის სტრატეგიის შესაბამისად იცნობა სახელმწიფო საწარმოთა მართვის დელეგირებული მოდელი დაწესდება ამ ეტაპზე აღნიშნული გამოყოფის ქვეყანაში არ არსებობის	დელეგირებული მოდელის სულ მცირე 9 თვიანი პლატფორმის გამოყენების დაგეგმვა, პლატფორმისათვის გამოყოფილი გამოწვევების, ხარვეზების შესაბამისი ასახვა აღნიშნულ სხვა კორპორაციებში დაწესდება ეტაპზე.	საკანონმდებლო მაცნე

რამეთუ: ცნობიერების ნაკლებობის სახელმწიფო კორპორაციებში კორპორაციული მართვის სუბექტული პრაქტიკების და მის მწაწმელობაზე

პერიოდი	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადისკურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება/ორგანიზაცია	შესრულების ვადა	ბუფერი	დაინახების წყარო			
							სახელმწიფო ბუფერი		სხვა	
							ოფისი	ვებ (ინფორმაცია)	ოფისი	ორგანიზაცია
1.1.1	სახელმწიფო საქონლით დღობის დეპოსიტური მოდელის დანახის შემუშავება და საბაზო დეპოზიტორების დანახის დანახის	საქართველოს მთავრობის განკარგულებაში ორ სამინისტროს - საქართველოს შინაგან საქმეთა და გარემოსდაცვითი საგარეო საქმეთა სამინისტროს დედალი ორგანიზაციის საფუძველზე სულ მცირე 3 სახელმწიფო საქონლით დეპოზიტორის გადამწვევების პროექტის მოხდა, რამდენიმე შემთხვევაში უპრობლემო და აღსანიშნავი საქართველოს კონსტიტუციით დადგენილი სახელმწიფო საქონლით დეპოზიტორების	საქართველოს მთავრობის განკარგულებაში ორ სამინისტროს - საქართველოს შინაგან საქმეთა და გარემოსდაცვითი საგარეო საქმეთა სამინისტროს დედალი ორგანიზაციის საფუძველზე სულ მცირე 3 სახელმწიფო საქონლით დეპოზიტორის გადამწვევების პროექტის მოხდა, რამდენიმე შემთხვევაში უპრობლემო და აღსანიშნავი საქართველოს კონსტიტუციით დადგენილი სახელმწიფო საქონლით დეპოზიტორების	საგარეო საქმეთა სამინისტრო, შინაგან საქმეთა სამინისტრო, ადმინისტრაციის განყოფილება	2023, I თვემდე	ადმინისტრაციული სახელი				
1.1.2	სახელმწიფო საქონლით დეპოსიტური მოდელის პილოტირება	საქართველოს მთავრობის განკარგულებაში ორ სამინისტროს - საქართველოს შინაგან საქმეთა და გარემოსდაცვითი საგარეო საქმეთა სამინისტროს დედალი ორგანიზაციის საფუძველზე სულ მცირე 3 სახელმწიფო საქონლით დეპოზიტორის გადამწვევების პროექტის მოხდა, რამდენიმე შემთხვევაში უპრობლემო და აღსანიშნავი საქართველოს კონსტიტუციით დადგენილი სახელმწიფო საქონლით დეპოზიტორების	საქართველოს მთავრობის განკარგულებაში ორ სამინისტროს - საქართველოს შინაგან საქმეთა და გარემოსდაცვითი საგარეო საქმეთა სამინისტროს დედალი ორგანიზაციის საფუძველზე სულ მცირე 3 სახელმწიფო საქონლით დეპოზიტორის გადამწვევების პროექტის მოხდა, რამდენიმე შემთხვევაში უპრობლემო და აღსანიშნავი საქართველოს კონსტიტუციით დადგენილი სახელმწიფო საქონლით დეპოზიტორების	საგარეო საქმეთა სამინისტრო, შინაგან საქმეთა სამინისტრო, ადმინისტრაციის განყოფილება	2023 I-IV კვარტალი	ადმინისტრაციული სახელი				

ამოცანა 2: სახელწოდებთ კორპორაციების კორპორაციული მართვის გაუმჯობესებას სავალდებულო საფრთხიშროის პრაქტიკის შესაბამისად

N	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	საბაზისო მაჩვენებელი 2022	საბოლოო მაჩვენებელი 2023 IV კვარტალი	ფასისკრების წყარო
2.1	სახელმწიფო საქონლის კორპორაციული მართვის პოლიტიკების შესასაზღვრავ კორპორაციული მართვის საუკეთესო პრაქტიკების	სახელმწიფო საქონლის კორპორაციული მართვა არ შესასაზღვრავ კორპორაციული მართვის საუკეთესო პრაქტიკების	პოლიტიკების ეტაპზე მიღებული ცოდნის და გამოცდილების შედეგად შეუმცნება კარგი საფუძველი მონიტორინგ ხარვეზებით დაინერგოს სახელმწიფო სამართავი რეჟიმში	საკონსულტაციო ზეგავლენის ფინანსთა სამსახური

[illegible]

სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის პილოტირების სამომხმადებელი გეგმა													
პრიორიტეტი 1. კორპორაციული მართვა													
2.1. 8	გრძელდიდანი სერაგვეული ბაშის გეგმის წარდგენა აქტივრებისა	გრძელდიდანი ბაშის გეგმა	ფინანსთა სამინისტროს გეგ-გვერდი	3 პილოტი სახელმწიფო კორპორაცია	ფინანსთა სამინისტრო, კორპორაცია და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	2023 IV კვარტალი							
ამოქმადი 3: სახელმწიფო კორპორაციების კვან-ფისკალური აქტივრების ინტეგრირება და შეზღუდვა													
N	ამოქმადის შედეგის ინტეგრირება	სამინისტრო მმმმმმმმ 2022	სამინისტრო მმმმმმმმ 2023 IV კვარტალი	დადასტურების წყარო									
3.1	კვან-ფისკალური აქტივრების ინტეგრირება 3 სახელმწიფო კორპორაციას	ამ მომენტისთვის გეგმიური მდგომარეობა საწარმოს კომპერტულ და არაკომპერტულ აქტივრების მონის, საწარმოს არ ამდგმტ კვან-ფისკალური აქტივრების ინტეგრირება.	3 საპილოტი კორპორაციას დადასტურებულა კვან-ფისკალური აქტივრები და ასახულა 2024 წლის პილოტის										
N	აქტივრება	აქტივრების შედეგის ინტეგრირება	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება/ორგანიზაცია	შეზღუდვის გარდა	პილოტი	დადასტურების წყარო					
								სახელმწიფო პილოტი	სადა	დადასტურება			
								ოქტობრი	კოდი [პროგრამული]	ოქტობრი	ორგანიზაცია		
3.1.1	კვან-ფისკალური აქტივრების შედეგის მეთოდოლოგია და გეგმედეგის შეზღუდვა	შეზღუდული მეთოდოლოგია და გეგმედეგის	ფინანსთა სამინისტროს გეგ-გვერდი	საქმინისტროს ფინანსთა სამინისტრო	სადასტური ფინანს	2023 I -II კვარტალი	აღმასტრაციულ ი ხარდა						
3.1.2	3 საპილოტი კორპორაციის მმტ, კვან-ფისკალური აქტივრების დადასტურება მეთოდოლოგია შედასახად და ფინანსთა სამინისტროსთვის წარდგენა	დადასტურებული კვან-ფისკალური აქტივრები	ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი	3 პილოტი სახელმწიფო კორპორაცია	ფინანსთა სამინისტრო	2023 III კვარტალი	აღმასტრაციულ ი ხარდა						
3.1.3	დადასტურებული კვან-ფისკალური აქტივრების ან გეგმედეგის პილოტირება კომპერტული	კვან-ფისკალური რისკების საწარმოს კომპერტული აქტივრების დადასტურება 2024 წლის სახელმწიფო პილოტის პილოტის	2024 წლის სახელმწიფო პილოტი	საქმინისტროს ფინანსთა სამინისტრო		2023 IV კვარტალი	აღმასტრაციულ ი ხარდა						

ინდიკატორის დასახელება	სახელმწიფო კორპორაციების ჯამური რაოდენობა, რომელთა კორპორაციული მართვა შეესაბამება რეფორმის ფარგლებში შემუშავებულ სამართლებრივ ჩარჩოს და საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებს		
ინდიკატორის ტიპი	გავლენის		ამოცანის შედეგის
	+		
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან / ამოცანასთან	მიზანი 1: სახელმწიფო კორპორაციების კორპორატიული მართვის გაუმჯობესება საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისად		
ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი მიზნის მიღწევას აფასებს რაოდენობრივი და თვისებრივი თვალსაზრისით. ინდიკატორი აფასებს სახელმწიფო კორპორაციების ინსტიტუციური მოწყობის, ორგანიზაციული სტრუქტურის, დამოუკიდებელი სამეთვალყურეო საბჭოს და კორპორაციის მართვის სხვადასხვა მახასიათებლის შესაბამისობას ეკონომიკური თანამშრომლობის ორგანიზაციის მიერ განსაზღვრული კორპორაციული მართვის გაიდლაინებთან და საქართველოს მთავრობის მიერ შემუშავებულ კორპორაციული მართვის კოდექსთან.		
დადასტურების წყარო	სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის პრაქტიკების შესახებ ანგარიში; ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი		
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო		
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ		
მეთოდოლოგია	ინდიკატორის შეფასება ხდება სახელმწიფო კორპორაციების მიერ აქციონერისთვის წარდგენილი ანგარიშებიდან გამომდინარე. ანგარიშების მიხედვით სახელმწიფო კორპორაციების აქციონერი ორგანოები: ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო და ფინანსთა სამინისტრო შეაფასებენ სახელმწიფო კორპორაციების კორპორატიული მართვის მახასიათებლების შესაბამისობას კორპორაციული მართვის კოდექსში ნათლად გაწერილ სტანდარტებთან და OECD- ს მიერ განსაზღვრულ მკაფიო კრიტერიუმებთან. შესაბამისად, ინდიკატორი წარმოადგენს იმ კორპორაციების რაოდენობას, რომელიც აღნიშნულ სტანდარტებთან შესაბამისობაში არიან.		
ინდიკატორის მაჩვენებლები		საბაზისო	სამიზნე
			შუალედური
	წელი	2022	2024
	მაჩვენებელი	0	3
			საბოლოო
			2026
			10

ინდიკატორის დასახელება	კორპორაციული მართვის შესახებ იმპერატიული სამართლებრივი ჩარჩო	
ინდიკატორის ტიპი	გავლენის	ამოცანის შედეგის
		+

ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან / ამოცანასთან	ამოცანა 1.1: სახელმწიფო კორპორაციებში კორპორაციული მართვის სტანდარტების დანერგვა ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის რეკომენდაციების საფუძველზე			
ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი აფასებს რამდენად არის შეძენილი საკანონმდებლო ჩარჩო, რომელიც უზრუნველყოფს სახელმწიფო კორპორაციების შესაბამისობას კორპორაციული მართვის საერთაშორისოდ აღიარებულ სტანდარტებთან, კერძოდ OECD გაიდლაინებთან			
დადასტურების წყარო	საკანონმდებლო მაცნე			
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი უწყება	საქართველოს მთავრობა			
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ			
მეთოდოლოგია	სტრატეგიის განხორციელებიდან ყოველწლიურად შეფასდება საქართველოს სახელმწიფო კორპორაციების მარეგულირებელი ჩარჩო რამდენად არის შესაბამისობაში კორპორაციული მართვის საერთაშორისო სტანდარტებთან. 2023 წლისთვის მიღწეულ უნდა იქნას კორპორაციული მართვის კოდექსის გავრცელება სახელმწიფო კორპორაციებზე, ხოლო შემდგომ რამდენად არსებობს სრულფასოვანი საკანონმდებლო ჩარჩო სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციული მართვის სტანდარტებით მართვის უზრუნველსაყოფად.			
		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026

ინდიკატორის მაჩვენებლები	მაჩვენებელი	მოქმედი კანონმდებლობა არ შეესაბამება/არ არეგულირებს სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციების მართვის კარგი პრაქტიკების შესაბამისად. 2021 წლის სექტემბერში მთავრობის განკარგულებით მიღებული სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის კოდექსი კი არ ვრცელდება არცერთ საწარმოზე და მხოლოდ სარეკომენდაციო ხასიათისაა.	სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის კოდექსის გავრცელება სახელმწიფო საწარმოებზე შეასრულე ან განმარტე (comply or explain) პრინციპით	დამტკიცებულია კანონქვემდებარე აქტები. გამონაკლისების გარეშე ყველა სახელმწიფო კორპორაცია ვალდებულია მიყვენ კანონით და კანონქვემდებარე აქტებით განსაზღვრულ ნორმებს.

ინდიკატორის დასახელება	სახელმწიფო კორპორაციების რაოდენობა, რომელთაც ჰყავთ სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად დაკომპლექტებული სამეთვალყურეო საბაჭო	
ინდიკატორის ტიპი	გავლენის	ამოცანის შედეგის
		+
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან / ამოცანასთან	ამოცანა 1.1: სახელმწიფო კორპორაციებში კორპორაციული მართვის სტანდარტების დანერგვა ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის რეკომენდაციების საფუძველზე	
ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი აფასებს იმ სახელმწიფო კორპორაციების რაოდენობას, რომელთაც ორგანიზაციულ სტრუქტურაში ყავთ სამეთვალყურეო საბჭო, რომელიც უზრუნველყოფს საწარმოთა გამჭვირვალე მართვას	
დადასტურების წყარო	სახელმწიფო საწარმოების კორპორაციული მართვის პრაქტიკების შესახებ ანგარიში; ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი	
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი უწყება	ფინანსთა სამინისტრო	
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ	

მეთოდოლოგია	ინდიკატორის შეფასება ხდება სახელმწიფო კორპორაციების მიერ აქციონერისთვის წარდგენილი ანგარიშებიდან გამომდინარე, კერძოდ ხდება იმ სახელმწიფო კორპორაციების დათვლა, რომელთაც თავიანთ ორგანიზაციულ სტრუქტურაში ყავთ სამეთვალყურეო კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად დაკომპლექტებული საბჭო. ინდიკატორი წარმოადგენს შესაბამისი მოთხოვნებით დაკომპლექტებული სამეთვალყურეო საბჭოს მქონე სახელმწიფო კორპორაციების რაოდენობას.			
ინდიკატორის მაჩვენებლები		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026
	მაჩვენებელი	N/A	სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის" გარდა 3 საპილოტე სახელმწიფო კორპორაცია, რომლებშიც სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობის სულ მცირე 1/3 დაკომპლექტებულია კოდექსით განსაზღვრული დამოუკიდებლობის კრიტერიუმების გათვალისწინებით	10 სახელმწიფო კორპორაცია

ინდიკატორის დასახელება	სახელმწიფო კორპორაციათა რაოდენობა, რომლებიც უზრუნველყოფენ კორპორაციული მართვის შიდა მარეგულირებელი დოკუმენტების საჯაროობას			
ინდიკატორის ტიპი	გაფლენის	ამოცანის შედეგის		
		+		
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან / ამოცანასთან	ამოცანა 1.2: სახელმწიფო კორპორაციების და მათი მფლობელი ერთეულების მხრიდან ანგარიშგებისა და გამჭვირვალობის გაუმჯობესება.			
ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი აფასებს იმ სახელმწიფო კორპორაციების რაოდენობას, რომლებიც უზრუნველყოფენ კორპორაციული მართვის შიდა მარეგულირებელი დოკუმენტების საჯაროობას			
დადასტურების წყარო	სახელმწიფო საწარმოების კორპორაციული მართვის პრაქტიკების შესახებ ანგარიში, ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი			
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი უწყება	ფინანსთა სამინისტრო			
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ			
მეთოდოლოგია	ინდიკატორის შეფასება ხდება სახელმწიფო კორპორაციების მიერ აქციონერისთვის წარდგენილი ანგარიშებიდან გამომდინარე, კერძოდ ხდება იმ სახელმწიფო კორპორაციების რაოდენობის და წილის დათვლა, რომლებიც უზრუნველყოფენ ძირითადი შიდა მარეგულირებელი დოკუმენტების საჯაროობას.			
ინდიკატორის მაჩვენებლები		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026

	მაჩვენებელი	N/A	3 სახელმწიფო კორპორაცია	8 სახელმწიფო კორპორაცია

ინდიკატორის დასახელება	სახელმწიფო კორპორაციების ცხადი არაკომერციული აქტივობების მოცულობის შეზღუდვის მაჩვენებელი			
ინდიკატორის ტიპი	გავლენის		ამოცანის შედეგის	
	+			
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან /	მიზანი2: სახელმწიფო კორპორაციების კომერციული მიზნების უზრუნველყოფა			
ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი აფასებს სახელმწიფო კორპორაციების არაკომერციული აქტივობების მოცულობას, რომელიც კვაში – ფისკალური აქტივობების სახელით არის ცნობილი			
დადასტურების წყარო	სახელმწიფო კორპორაციების ყოველწლიური ფინანსური ანგარიშგებები; ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი.			
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი უწყება	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო			
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ			
მეთოდოლოგია	კვაში – ფისკალური აქტივობა სახელმწიფო კორპორაციის მიერ საჯარო პოლიტიკის ამოცანის შესრულების მიზნით განხორციელებული ოპერაციაა, რომელიც არ არის მკაცრად კომერციული ბუნების. ასეთი საქმიანობის ხარჯი არ ანაზღაურდება ან ნაწილობრივ ანაზღაურდება მომხმარებლების შემოსავლებით ან ცენტრალური თუ ადგილობრივი ხელისუფლების გრანტფერებით. კვაში – ფისკალური აქტივობების შეფასებას ახორციელებს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, რომელიც აღნიშნული მაჩვენებლებს აქვეყნებს ფისკალური რისკების დოკუმენტში. ინდიკატორი აფასებს საბაზისო მონაცემთან შედარებით აღმოფხვრილ ან კომპენსირებულ კვაში – ფისკალური აქტივობების მოცულობას სახელმწიფო კორპორაციებში.			
ინდიკატორის მაჩვენებლები		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026
		ყოველწლიურად ცხადი არაკომერციული აქტივობების (კვაში – ფისკალური აქტივობების) ოდენობა შეადგენს 370 მლნ	აღმოფხვრილი/კომპენსირებული კვაში – ფისკალური აქტივობები – საბაზიმო მაჩვენებლის 8%	აღმოფხვრილი/კომპენსირებულ ი კვაში – ფისკალური აქტივობები – საბაზიმოს 80%

ინდიკატორის დასახელება	სახელმწიფო საწარმოების მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტში გადახდილი დივიდენდების მოცულობა		
ინდიკატორის ტიპი	გავლენის		ამოცანის შედეგის
	+		
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან /	მიზანი2: სახელმწიფო კორპორაციების კომერციული მიზნების უზრუნველყოფა		

ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი შეაფასებს მიზნის მიღწევას საწარმოების მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტში გადახდილი დივიდენდების მოცულობის საფუძველზე			
დადასტურების წყარო	სახელმწიფო კორპორაციების ყოველწლიური ფინანსური ანგარიშგებები; ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი; საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან შექმნილი სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების წმინდა მოგების განაწილებისა და გამოყენების შესახებ წინადადებების განხილვისა და გადაწყვეტილების მიმღები კომისიის (საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 12 აპრილის №174 დადგენილება „სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების წმინდა მოგების განაწილებისა და გამოყენების შესახებ წინადადებების განხილვისა და გადაწყვეტილების მიმღები კომისიის შემადგენლობისა და საქმიანობის წესის განსაზღვრის თაობაზე“) გადაწყვეტილებები			
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო			
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ			
მეთოდოლოგია	აღნიშნულ ინდიკატორს აქვეყნებს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო ფისკალური რისკების დოკუმენტში. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს, როგორც ფისკალური მუდამხედველობის ფუნქციის განმახორციელებელ უწყებას, გააჩნია განახლებადი მონაცემები სახელმწიფო ბიუჯეტში გადახდილი დივიდენდების მოცულობის შესახებ. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან შექმნილი სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების წმინდა მოგების განაწილებისა და გამოყენების შესახებ წინადადებების განხილვისა და გადაწყვეტილების მიმღები კომისია განიხილავს სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების წმინდა მოგების განაწილების საკითხს. აღნიშნული იძლევა ინდიკატორის მაჩვენებლების გაზომვის შესაძლებლობას			
ინდიკატორის მაჩვენებლები		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026
	მაჩვენებელი	0	150 მლნ.	200 მლნ ლარი

ინდიკატორის დასახელება	კომერციული და არაკომერციული აქტივობების გამიჯვნისა და არაკომერციული აქტივობების აღმოფხვრის ან კომპენსირების მაჩვენებელი	
ინდიკატორის ტიპი	გაფლების	ამოცანის შედეგის
		+
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან /	ამოცანა 2.1 სახელმწიფო საწარმოების კომერციულად მომგებიან აქტივობებზე ორიენტირებულობა	
ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი აფასებს სახელმწიფო საწარმოები ახდენენ თუ არა კომერციული და არაკომერციული აქტივობების გამიჯვნას და ამასთან, აქვთ თუ არა შესაბამისი ხელვა არაკომერციული აქტივობების აღმოფხვრის ან კომპენსირების შესახებ	
დადასტურების წყარო	სახელმწიფო კორპორაციების ყოველწლიური ფინანსური ანგარიშგებები; ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი	
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	

მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ			
მეთოდოლოგია	ინდიკატორი აფასებს რამდენად ხდება სახელმწიფო კორპორაციების მიერ კომერციული და არაკომერციული აქტივობების გამიჯვნა, კერძოდ იანგარიშება იმ სახელმწიფო კორპორაციების წილი (%) მთლიან სახელმწიფო კორპორაციების ოლენობასთან მიმართებით, რომლებიც მოახდენენ კორპორაციული განზრახვის განაცხადში კომერციული და არაკომერციული აქტივობების გამიჯვნას.			
ინდიკატორის მაჩვენებლები		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026
	მაჩვენებელი	ამ მომენტისათვის ბუნდოვანია ზღვარი საწარმოთა კომერციულ და არა-კომერციულ აქტივობებს შორის. მხოლოდ 3 საწარმო (GOGC, GR ენგურჰესი) ახდენს ცხადი კვაში-ფისკალური აქტივობების იდენტიფიცირებას.	სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციული განზრახვის განაცხადების სულ მცირე 40%-ში მკაფიოდაა გამიჯნული კომერციული და არამომერციული აქტივობები. ამასთან წარმოდგენილია ხედვა არაკომერციული აქტივობების აღმოფხვრის ან კომპენსირების შესახებ	სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციული განზრახვის განაცხადების სულ მცირე 80%-ში მკაფიოდაა გამიჯნული კომერციული და არამომერციული აქტივობები. ამასთან წარმოდგენილია ხედვა არაკომერციული აქტივობების აღმოფხვრის ან კომპენსირების შესახებ.

ინდიკატორის დასახელება	კვებაში-ფიზკალური აქტივობების შეზღუდვა ან დაფინანსება გამჭვირვალე პროცედურით	
ინდიკატორის ტიპი	გავლენის	ამოცანის შედეგის
		+
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან / ამოცანასთან	ამოცანა 2.2 კვებაში-ფისკალური აქტივობების იდენტიფიცირება და შეზღუდვა	
ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი აღწერს მდგომარეობას და რეგულირების ხარისხს კვებაში-ფისკალური აქტივობებთან მიმართებით	
დადასტურების წყარო	სახელმწიფო კორპორაციების ყოველწლიური ფინანსური ანგარიშგებები;	
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ	

მეთოდოლოგია	ინდიკატორი ხარისხობრივად აფასებს მდგომარეობას, როგორ მოხდება კვაში–ფისკალური აქტივობების შეზღუდვა ან დაფინანსება გამჭვირვალე პროცედურით, კერძოდ ღლეს აღნიშნულ ინფორმაციას აქვეყნებს ფინანსთა სამინისტრო, თუმცა მარეგულირებელი ჩარჩო აღნიშნული აქტივობების რეგულირებასთან მიმართებით არ არსებობს. 2023 წლისთვის ფაქტობრივად მოხდება აღნიშნულის დარეგულირება საქართველოს რკინიგზაში, ხოლო 2025 წლისთვის უკვე იარსებებს ყოვლისმომცველი სამართლებრივი ჩარჩო მთლიანობაში სახელმწიფო კორპორაციებთან მიმართებით. ინდიკატორის შეფასება ნათელი იქნება მიღებული კანონიდან და სხვა სამართლებრივი აქტებიდან გამომდინარე.			
ინდიკატორის მაჩვენებლები		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026
	მაჩვენებელი	ფინანსთა სამინისტრო ახდენს კვაში–ფისკალური აქტივობების შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნებას, თუმცა არ არსებობს სამართლებრივი ჩარჩო, რომელიც დაარეგულირებს საწარმოთა ჩართვას კვაში–ფისკალურ აქტივობებში	საქართველოს რკინიგზისთვის შემუშავებული საპილოტე სამოგადოებრივი მომსახურების კონგრექტი. საკანონმდებლო ცვლილებების პროექტი, კანონქვემდებარე აქტების პროექტები, რომლებიც არეგულირებენ სახელმწიფო საწარმოების ჩართულობას კვაში–ფისკალურ აქტივობებში და მათ დაფინანსებას გამჭვირვალე მაქანიზმებით.	სახელმწიფო კორპორაციების ყოვლისმომცველი სამართლებრივი ჩარჩო არეგულირებს კვაში–ფისკალურ აქტივობებთან დაკავშირებულ საკითხებს

ინდიკატორის დასახელება	სახელმწიფო კორპორაციების პროცენტული წილი, რომლებიც ოპერირებენ კონკურენტული ნეიგრალურობის პრინციპების დაცვით		
ინდიკატორის ტიპი	გაფლენის		ამოცანის შედეგის
	+		
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან /	მიზანი 3: კონკურენციის ხელშეწყობისა და კონკურენტული ნეიგრალურობის პრინციპების დაცვის		
ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი აღწერს სახელმწიფო კორპორაციების წილს მთლიან სახელმწიფო კორპორაციებში, რომლებიც ოპერირებენ კონკურენტული ნეიგრალურობის პრინციპების დაცვით		
დადასტურების წყარო	ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი;		
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი უწყება	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო; საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო		
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ		
მეთოდოლოგია	ინდიკატორის შეფასება ხორციელდება სახელმწიფო კორპორაციების მიერ აქციონერისთვის წარდგენილი ანგარიშებიდან გამომდინარე. შესაბამისად, შეფასდება რა წილი უჭირავს იმ კორპორაციებს, რომლებიც იცავენ კონკურენტული ნეიგრალურობის პრინციპებს მთლიან სახელმწიფო კორპორაციებში.		
		საბაზისო	სამიზნე

ინდიკატორის მაჩვენებლები		საბაზისო	შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026
	მაჩვენებელი	N/A	70%	80%

ინდიკატორის დასახელება	კონკურენტული გარემო ბაზარზე			
ინდიკატორის ტიპი	გაყვანის	ამოცანის შედეგის		
		+		
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან / ამოცანასთან	ამოცანა 3.1: ბაზარზე კონკურენტული გარემოს შექმნა, სახელმწიფო საწარმოებსა და კერძო კომპორაციებს შორის			
ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი ხარისხობრივად აფასებს კონკურენტულ გარემოს ბაზარზე და აღნიშნული საკითხის რეგულირების ხარისხს.			
დადასტურების წყარო	სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის პრაქტიკების შესახებ ანგარიში; ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი; საკანონმდებლო მაცნე			
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო			
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ			
მეთოდოლოგია	ინდიკატორი წაემოადგენს ბაზარზე კონკურენტული გარემოს შეფასებას, კერძოდ რამდენად იზღუდება კონკურენტული ნეიტრალურობა და რამდენად არსებობს შესაბამისი მარეგულირებელი ნორმები კონკურენტული ნეიტრალურობის უზრუნველყოფის მიზნით. ინდიკატორის შეფასება მოხდება მარეგულირებელი ჩარჩოდან გამომდინარე: 1) რამდენად იარსებებს კონკურენციის შემზღუდველი ნორმები 2) სახელმწიფო კორპორაციების კანონი მოიცავს თუ არა კონკურენტული ნეიტრალურობის უზრუნველყოფისა და აღსრულების მექანიზმებს			
		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026

ინდიკატორის მაჩვენებლები	მაჩვენებელი	N/A	შესწავლილია სახელმწიფო კორპორაციების მარეგულირებელი ნორმები და საგადასახადო ჩარჩოები და შემუშავებულია გეგმა მათგან კონკურენტულ ნეიგრალურობასთან შეუსაბამო კომპონენტების ამოღების შესახებ.	სახელმწიფო კორპორაციების სამართლებრივი ჩარჩო განსაზღვრავს კონკურენტული ნეიგრალობის პრინციპებს და შეიცავს მათი აღსრულების მექანიზმებს

ინდიკატორის დასახელება	ქონებრივი განცალკევება ენერგეტიკის სექტორსა და საქართველოს რკინიგზაში			
ინდიკატორის ტიპი	გაფლენის		ამოცანის შედეგის	
			+	
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან / ამოცანასთან	ამოცანა 3.2: ქონებრივი განცალკევების უზრუნველყოფა			
ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი ხარისხობრივად აღწერს მდგომარეობას ქონებრივი განცალკევების კუთხით იმ სახელმწიფო კორპორაციებში, სადაც ეს საკითხი რელევანტურია.			
დადასტურების წყარო	სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის პრაქტიკების შესახებ ანგარიში; საქართველოს			
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო			
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ			
მეთოდოლოგია	ინდიკატორი ხარისხობრივად აფასებს ენერგეტიკის სექტორსა და საქართველოს რკინიგზაში (სადაც აღნიშნული რელევანტურია) პროგრესს ქონებრივი განცალკევების მიმართულებით. პროგრესი იზომება ჯერ შესაბამისი სამართლებრივი ჩარჩოს უზრუნველყოფით, ხოლო შემდგომ უკვე მისი აღსრულებით.			
ინდიკატორის მაჩვენებლები		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026
	მაჩვენებელი	არ არსებობს შესაბამისი სამართლებრივი ნორმები, რომლებიც არეგულირებს ქონებრივ განცალკევებას	მთავრობის მიერ შემუშავებული მარეგულირებელი ნორმები ქონებრივ განცალკევებასთან მიმართებით ენერგეტიკის სექტორში	გშემუშავებულია მარეგულირებელი ნორმები ქონებრივ განცალკევებასთან მიმართებით ენერგეტიკის სექტორსა და საქართველოს რკინიგზაში

ინდიკატორის დასახელება	მარალის მქონე სახელმწიფო საწარმოების წილი		
ინდიკატორის ტიპი	გაფლენის		ამოცანის შედეგის
	+		
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან / ამოცანასთან	მიზანი 4: სახელმწიფო საწარმოთა ეფექტიანი ფლობის პოლიტიკის უზრუნველყოფა		

ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი აფასებს იმ სახელმწიფო საწარმოების წილს, რომლებიც მარალზე გადიან			
დადასტურების წყარო	სახელმწიფო კორპორაციების ყოველწლიური ფინანსური ანგარიშგებები; ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი			
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო			
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ			
მეთოდოლოგია	აღნიშნული ინდიკატორი ანგარიშობს მარალიანი სახელმწიფო საწარმოების ფარდობას (%) მთლიან სახელმწიფო საწარმოებთან მიმართებით. ინდიკატორს აფასებს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო საწარმოების მიერ წარდგენილი ანგარიშგების და ბიუჯეტის მონაცემების საფუძველზე.			
ინდიკატორის მაჩვენებლები		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026
	მაჩვენებელი	სახელმწიფო საწარმოთა დაახლოებით 52% მარალიანია	მარალიანი საწარმოების რაოდენობრივი წილი 50%-ზე ნაკლებია	მარალიანი საწარმოების რაოდენობრივი წილი 40%-ზე ნაკლებია

ინდიკატორის დასახელება	სახელმწიფო საწარმოს ფლობის და დაარსების თბიქტური კრიტერიუმების არსებობა			
ინდიკატორის ტიპი	გაქლენის	ამოცანის შედეგის		
		+		
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან /	ამოცანა 4.1: სახელმწიფო საწარმოების ფლობის რაციონალის განსაზღვრა			
ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი ხარისხობრივად აღწერს მდგომარეობას, რამდენად არის განსაზღვრული სახელმწიფო საწარმოების ფლობის და დაარსების თბიქტური კრიტერიუმები			
დადასტურების წყარო	საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე; სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის პრაქტიკების			
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი უწყება	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო; საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო			
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ			
მეთოდოლოგია	ინდიკატორი ხარისხობრივად აღწერს პროგრესს სახელმწიფო საწარმოების ფლობის რაციონალთან მიმართებით, კერძოდ რამდენად არის დარეგულირებული აღნიშნული საკითხი შესაბამისი სამართლებრივი ნორმებით და შესაბამისი მარეგულირებელი ნორმების მიხედვით ცენტრალური თუ ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანო აქვეყნებენ თუ არა სახელმწიფო კორპორაციების ფლობის განაცხადს. აღნიშნული ინდიკატორის შეფასება ხდება სამართლებრივი ჩარჩოდან გამომდინარე.			
		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026

ინდიკატორის მაჩვენებლები	მაჩვენებელი	N/A	შემუშავებულია შესაბამისი სამართლებრივი ნორმები, რომლებიც არეგულირებს სახელმწიფო საწარმოების ფლობის და დაარსების რაციონალს	ცენტრალური ხელისუფლების თითოეული ორგანო გამოაქვეყნებს სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ ფლობის პოლიტიკის განაცხადს

ინდიკატორის დასახელება	სახელმწიფო კორპორაციების ფლობის მოდელი			
ინდიკატორის ტიპი	გავლენის		ამოცანის შედეგის	
			+	
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან / ამოცანასთან	ამოცანა 4.2: სახელმწიფოს როგორც აქციონერის უფლებამოსილებების და სახელმწიფო საწარმოების ფინანსური მმართველობის გაძლიერება			
ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი აღწერს სახელმწიფო საწარმოების ფლობის როგორი მოდელი აქვს არჩეული სახელმწიფოს და ვინ ადასრულებს სახელმწიფოს როგორც აქციონერის უფლებამოსილებებს.			
დადასტურების წყარო	საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო			
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო;			
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ			
მეთოდოლოგია	ინდიკატორი აფასებს სახელმწიფო საწარმოების ფლობის მოდელს, კერძოდ OECD–ს რეკომენდაციების მიხედვით, რომელ მოდელს შეესაბამება საქართველოში სახელმწიფო საწარმოების ფლობის მოდელი, ასევე აღწერს პროგრესს აქციონერის და დარგობრივი პოლიტიკის ფუნქციების გამიჯვნის მიმართულებით. პროგრესი იზომება, რომ სამართლებრივი ჩარჩოს შესაბამისად იცვლება სახელმწიფო კორპორაციების ფლობის მოდელი და გარკვეული გამონაკლისის გარდა აქციონერის უფლებამოსილებას ახორციელებენ ფინანსთა და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო.			
		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026

ინდიკატორის მაჩვენებლები	მაჩვენებელი	დეცენტრალიზებული მოდელი, სახელმწიფო კორპორაციებში აქციონერის უფლებამოსილებას ძირითადად ახორციელებენ დარგობრივი სამინისტროები	სახელმწიფო საწარმოთა ფლობის დუალისტური მოდელის პილოგირება 3 სახელმწიფო კორპორაციაში, რომლის მიხედვითაც აქციონერთა უფლებამოსილებების განხორციელების პასუხისმგებლობა გადანაწილებულ იქნება ორ სამინისტროს: საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს და ფინანსთა სამინისტროს შორის.	სახელმწიფო საწარმოების ფლობის დუალისტური მოდელი, სადაც ფინანსთა სამინისტრო და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო ასრულებენ პარგნიორის უფლებამოსილებას სრულად სახელმწიფო კორპორაციებში.

ინდიკატორის დასახელება	სახელმწიფო კორპორაციების რაოდენობა, რომლებიც მიყვებიან ფინანსური ზედამხედველობის და სტრატეგიული მართვის სტანდარტებს	
ინდიკატორის ტიპი	გაგლენის	ამოცანის შედეგის
	+	
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან /	მიზანი 5: სახელმწიფო კორპორაციის ანგარიშვალდებულების გაძლიერება და სტრატეგიული მიზნების	
ინდიკატორის აღწერა	ინდიკატორი აფასებს იმ სახელმწიფო კორპორაციების რაოდენობას, რომლებიც მიყვებიან ფინანსური ზედამხედველობის და სტრატეგიული მართვის სტანდარტებს, კერძოდ შემუშავებენ და წარადგენენ კორპორაციული გაბზრახვის განაცხადს.	
დადასტურების წყარო	სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის პრაქტიკების შესახებ ანგარიში;	
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი უწყება	ფინანსთა სამინისტრო, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ	
მეთოდოლოგია	ინდიკატორი წარმოადგენს იმ კორპორაციების რაოდენობას, რომლებიც აკმაყოფილებენ ფინანსური ზედამხედველობისა და სტრატეგიული მართვის პრინციპებს. სტრატეგიული მართვის უმთავრეს ასპექტს წარმოადგენს კორპორაციული განზრახვის განაცხადის შემუშავება და მის მიხედვით სახელმწიფო კორპორაციის მართვა. ფინანსური ზედამხედველობის ჩრჩოს ფარგლებში სახელმწიფო კორპორაციები კორპორაციული განზრახვის განაცხადს წარუდგენენ აქციონერსა და ფინანსთა სამინისტროს, შესაბამისად ფინანსთა სამინისტროს მოახდენს აღნიშნული ინდიკატორის შეფასებას. დღესდღეობით მარეგულირებელი ჩარჩო ფინანსური ზედამხედველობის შესახებ შემუშავებულია და ვრცელდება 7 სახელმწიფო კორპორაციაზე. 2023 წლიდან აღნიშნული 7 სახელმწიფო კორპორაცია შეიმუშავებს კორპორაციული განზრახვის განაცხადს, ხოლო 2026 წლისთვის დაგეგმილი სამიზნე მაჩვენებლის მიხედვით სახელმწიფო კორპორაციების 80%-ში მართვა უნდა განხორციელდეს კორპორაციული განზრახვის განაცხადის საფუძველზე.	

ინდიკატორის მაჩვენებლები		საბაზისო	სამიზნე	
	წელი	2022	შუალედური 2024	საბოლოო 2026
	მაჩვენებელი	ფინანსთა სამინისტროს საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 10 ივნისის N1012 განკარგულებით მიენიჭა ფინანსური შედამხედველის როლი 7 ძირითად სახელმწიფო	სულ მცირე 7 საწარმო შეიმუშავებს და აქციონერთან/ფინანსური შედამხედველობის ორგანოსთან შეთანხმებით ამტკიცებს კორპორაციული განმრავლის განაცხადს	სულ მცირე 10 სახელმწიფო კორპორაცია იმართება კორპორაციული განმრავლის განაცხადის საფუძველზე, სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ სამართლებრივი ჩარჩოს შესაბამისად.

ინდიკატორის დასახელება	კგგ –ს შემუშავების და წარდგენის მარეგულირებელი ჩარჩო			
ინდიკატორის ტიპი	გავლენის		ამოცანის შედეგის	
			+	
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან / ამოცანასთან	ამოცანა 5.1: სახელმწიფო კორპორაციების მიერ კორპორაციული განმრავლის განაცხადის და სტრატეგიული გეგმების შემუშავება			
ინდიკატორის აღწერა	აღნიშნული ინდიკატორი ხარისხობრივად აფასებს მარეგულირებელ ჩარჩოს და მდგომარეობას სახელმწიფო კორპორაციების მიერ კორპორაციული განმრავლის განაცხადის შემუშავებასთან მიმართებით.			
დადასტურების წყარო	სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის პრაქტიკების შესახებ ანგარიში;			
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი	სახელმწიფო კორპორაციების აქციონერი, ფინანსთა სამინისტრო			
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ			
მეთოდოლოგია	ინდიკატორი წარმოადგენს სახელმწიფო კორპორაციების მიერ კორპორაციული განმრავლის განაცხადის წარდგენის შესახებ მარეგულირებელი სამართლებრივი ჩარჩოს შეფასებას. ინდიკატორის შესრულების იდენტიფიცირება შესაძლებელია სახელმწიფო კორპორაციების სამართლებრივი ჩარჩოდან გამომდინარე, ხოლო აქციონერი და ფინანსთა სამინისტრო მოახდენენ იმის დადასტურებას შეიმუშავებს და წარადგენს თუ არა სახელმწიფო კორპორაცია კორპორაციული განმრავლის განაცხადს.			
		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026

ინდიკატორის მაჩვენებლები	მაჩვენებელი	ფინანსთა სამინისტროს საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 10 ივნისის N1012 განკარგულებით მიენიჭა ფინანსური ზედამხედველის როლი 7 ძირითად სახელმწიფო საწარმოსთან მიმართებით.	სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ კანონის პროექტში გათვალისწინებულია კორპორაციული განმზრახვის განაცხადის ძირითადი შინაარსი და მისი წარდგენისა და დამტკიცების პროცედურები. განსაზღვრულია სახელმწიფო კორპორაციის საქმიანობის შედეგების შეფასების არსებითი პროცედურები.	სახელმწიფო კორპორაციები მიყვებიან და აღასრულებენ კორპორაციული განმზრახვის განაცხადის წარდგენისა და დამტკიცების მარეგულირებელ ჩარჩოს

ინდიკატორის დასახელება	რეგულარული ანგარიშების წარდგენის მარეგულირებელი ჩარჩო			
ინდიკატორის ტიპი	გაგლენის	ამოცანის შედეგის		
		+		
ინდიკატორის კავშირი სტრატეგიის მიზანთან / ამოცანასთან	ამოცანა 5.2: სახელმწიფო კორპორაციების ანგარიშვალდებულების გაძლიერება			
ინდიკატორის აღწერა	აღნიშნული ინდიკატორი ხარისხობრივად აფასებს მარეგულირებელ ჩარჩოს და მდგომარეობას სახელმწიფო კორპორაციების ანგარიშვალდებულებასთან და შესრულების რეგულარული ანგარიშების წარდგენასთან მიმართებით.			
დადასტურების წყარო	საკანონმდებლო მაცნე, სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის პრაქტიკების შესახებ ანგარიში; ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი.			
მონაცემების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი	ფინანსთა სამინისტრო			
მონაცემების შეგროვების სიხშირე	წელიწადში ერთხელ			
მეთოდოლოგია	ინდიკატორი წარმოადგენს სახელმწიფო კორპორაციების მიერ კორპორაციული განმზრახვის განაცხადის შესრულების რეგულარული ანგარიშების წარდგენის შესახებ მარეგულირებელი სამართლებრივი ჩარჩოს შეფასებას. ინდიკატორის შესრულების იდენტიფიცირება შესაძლებელია სახელმწიფო კორპორაციების სამართლებრივი ჩარჩოდან გამომდინარე, ხოლო აქციონერი და ფინანსთა სამინისტრო მოახდენენ იმის დადასტურებას შეიმუშავენს და წარადგენს თუ არა სახელმწიფო კორპორაცია კორპორაციული განმზრახვის განაცხადის შესრულების ანგარიშს .			
		საბაზისო	სამიზნე	
			შუალედური	საბოლოო
	წელი	2022	2024	2026

ინდიკატორის მაჩვენებლები	მაჩვენებელი	კგგ –ს შესრულების ანგარიშების წარდგენის შესახებ ნორმა არ არის განსაზღვრული არცერთ სამართლებრივ აქტში	სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ კანონი მოიცავს მოთხოვნას სახელმწიფო კორპორაციების მიერ კგგ –ს შესრულების რეგულარული ანგარიშების წარდგენასთან დაკავშირებით	სახელმწიფო კორპორაციები მიყვებიან და ალასრულებენ კგგ –ს შესრულების რეგულარული ანგარიშების წარდგენასთან დაკავშირებულ ნორმებს

ხელვა		საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად, სახელმწიფო კორპორაციების მართვის პოლიტიკისა და პრაქტიკის გაუმჯობესება ეკონომიკური ზრდის ხელშეწყობის, საჯარო ფინანსების გაბლიერების, კაპიტალის ბაზრისა და ბიზნეს-გარემოს განვითარების მიზნით.				გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDGs) კავშირი
მიზანი 1		სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციული მართვის გაუმჯობესება საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისად				8
გაფლენის ინდიკატორი 1.1:	სახელმწიფო კორპორაციების ჯამური რაოდენობა, რომელთა კორპორაციული მართვა შეესაბამება რეფორმის ფარგლებში შეტანილ საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებს	საბაზისო	შუალედური	სამიზნე	დადასტურების წყარო	
	წელი	2022	2024	საბოლოო	2026	
	მაჩვენებელი	0	3	10	სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის პრაქტიკის შესახებ ანგარიში; ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი; საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	
ამოცანა 1.1:		სახელმწიფო კორპორაციებში კორპორაციული მართვის სტანდარტების დანერგვა ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის რეკომენდაციების საფუძველზე				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.1.1:	კორპორაციული მართვის შესახებ მიმდინარე სამართლებრივი ჩარხი	საბაზისო	შუალედური	სამიზნე	დადასტურების წყარო	
	წელი	2022	2024	საბოლოო	2026	
	მაჩვენებელი	მოქმედი კანონმდებლობა არ შეესაბამება/არ არეგულირებს სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციული მართვის კარგი პრაქტიკების შესაბამისად. საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 8 სექტემბრის N1618 განკარგულებით მიღებული სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის კოდექსი კი არ ერეკლება არცერთ საწარმოშიც და მხოლოდ სარეკომენდაციო ხასიათისაა.	სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის კოდექსის გავრცელება სახელმწიფო საწარმოებზე შესრულ ან განმარტებული (comply or explain) პრინციპით	დამტკიცებულია კანონმდებლებზე აქტები. გამოიკვლიეს გარემოცვა სახელმწიფო კორპორაცია ვალდებულია მიიღოს კანონით და კანონმდებლებზე აქტებით განსაზღვრულ ნორმებს.	საკანონმდებლო მხრე	
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.1.2:	სახელმწიფო კორპორაციების რაოდენობა, რომელთაც ძველი სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად დამოუკიდებელი სამეთვალყურეო საბაჟო	საბაზისო	შუალედური	სამიზნე	დადასტურების წყარო	
	წელი	2022	2024	საბოლოო	2026	
	მაჩვენებელი	N/A	სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ გარდა 3 საბოლოო სახელმწიფო კორპორაცია, რომლებშიც სამეთვალყურეო საბაჟო შემადგენლობის სულ მცირე 1/3 დამოუკიდებელია კოდექსით განსაზღვრული დამოუკიდებლობის კრიტერიუმების გათვალისწინებით	10 სახელმწიფო კორპორაცია	ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი; საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	
რისკი:	ცნობიერების ნაკლებობა სახელმწიფო კორპორაციებში კორპორაციული მართვის საუკეთესო პრაქტიკისა და მის მნიშვნელობაზე					
ამოცანა 1.2:		სახელმწიფო კორპორაციების და მათი მფლობელი ერთეულების შირიდან ანგარიშებისა და გამჭვირვალობის გაუმჯობესება.				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.2.1:	სახელმწიფო კორპორაციათა რაოდენობა, რომლებიც უზრუნველყოფენ კორპორაციული მართვის შიდა მართვითიველი დოკუმენტების საჯაროობას	საბაზისო	შუალედური	სამიზნე	დადასტურების წყარო	
	წელი	2022	2024	საბოლოო	2026	
	მაჩვენებელი	N/A	3 სახელმწიფო კორპორაცია	8 სახელმწიფო კორპორაცია	ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი; საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	
მიზანი 2		სახელმწიფო კორპორაციების კომერციული მიზნების უზრუნველყოფა				8
	საბაზისო	სამიზნე		დადასტურების წყარო		

გაფლენის ინდიკატორი 2.1		სახელმწიფო კორპორაციების ცხადი არაკომერციული აქტივობების მოცულობის შეზღუდვის მაჩვენებელი	წელი 2022 მაჩვენებელი ყოველწლიურად ცხადი არაკომერციული აქტივობების (კვამი-ფისკალური აქტივობების) ოდენობა შეადგენს 370 მლნ ლარს, რაც აისახება სანარმოების მოუღებელ შემოსავლებში ან/და შემკირებულ ნმინდა მოგებაში.	შეადღერი 2024 აღმოფხვრილი/კომპენსირებული კვამი-ფისკალური აქტივობები - საბაზისო მაჩვენებლის 80%	სამომხმე 2026 აღმოფხვრილი/კომპენსირებული კვამი-ფისკალური აქტივობები - საბაზისო მაჩვენებლის 80%	დადისტურების წყარო სახელმწიფო კორპორაციების ყოველწლიური ფინანსური ანგარიშგებები; ფისკალური რისკების ანალიზის ღოკეშჩიტი.
გაფლენის ინდიკატორი 2.2:		სახელმწიფო საწარმოების მერ სახელმწიფო ბიუჯეტში გადახდილი დეფიციტების მოცულობა	წელი 2022 მაჩვენებელი 0	შეადღერი 2024 150 მლნ ღარი	სამომხმე სამომხმე 2026 200 მლნ ღარი	დადისტურების წყარო საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო; ფისკალური რისკების ანალიზის ღოკეშჩიტი
ამოცანა 2.1:		სახელმწიფო საწარმოების კომერციულად მომგებაან ბქტივობებზე ორიენტირებულობა				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 2.1.1:		კომერციული და არაკომერციული აქტივობების გამსგვისა და არაკომერციული აქტივობების აღმოფხვრის ან კომპენსირების მაჩვენებელი	წელი 2022 მაჩვენებელი ამ მომენტისათვის ბუნღოვანია მღარი საწარმოთა კომერციულ და არაკომერციულ აქტივობების შორის. მხოლოდ 3 საწარმო (სს ,,საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია", სს ,,საქართველოს რკინიგზა", შპს ,,ენერგოხესი") ახღენს ცხადი კვამი-ფისკალური აქტივობების ოფიციუფირებას.	შეადღერი 2024 სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციული განმზახვის განაცხადების სულ მჭირე 40%-ში მკაფიოდაა გამახვრელი კომერციული და არაკომერციული აქტივობები. ამასთან წარმოდგენილია ხეღვა არაკომერციული აქტივობების აღმოფხვრის ან კომპენსირების შესახებ	სამომხმე 2026 სახელმწიფო კორპორაციების კორპორაციული განმზახვის განაცხადების სულ მჭირე 80%-ში მკაფიოდაა გამახვრელი კომერციული და არაკომერციული აქტივობები. ამასთან, წარმოდგენილია ხეღვა არაკომერციული აქტივობების აღმოფხვრის ან კომპენსირების შესახებ.	დადისტურების წყარო ფისკალური რისკების ანალიზის ღოკეშჩიტი; საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო
ამოცანა 2.2:		კვამი-ფისკალური ბქტივობების ოფიციუფირება და შეზღუღვა				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 2.2.1:		კვამი-ფისკალური აქტივობების შეზღუღვა ან ღოფინანსება გამჭვარეღავე პროცედურით	წელი 2022 მაჩვენებელი ფინანსთა სამინისტრო ახღენს კვამი-ფისკალური აქტივობების შესახებ ინფორმაციის გამოქვეწვრებას, თუქვა არ არსებობს სამართღუღრთი ჩარხო, რომღლეც დაბრეღუღრებს საწარმოთა ჩართვის კვამი-ფისკალურ აქტივობებში	შეადღერი 2024 საქართველოს რკინიგზისთვის შემუზღებელი საბაღოღე საზოღდოღერთი მომსახვრების კორტრაბქტი. საკანონმღბლო ცღვალღებების პროექტი, კანონღეწვღბღარე ბქტების პროექტები, რომღლებიც არღეღღრღებენ სახელმწიფო საწარმოების ჩართულობას კვამი-ფისკალურ აქტივობებში	სამომხმე 2026 სახელმწიფო კორპორაციების ყოღისმომცღვლი სამართღუღრთი ჩარხო არღეღღრღრებს კვამი-ფისკალურ აქტივობებთან ღაკეღმღრღებულ საკითხებს	დადისტურების წყარო სახელმწიფო კორპორაციების ყოველწლიური ფინანსური ანგარიშგებები; ფისკალური რისკების ანალიზის ღოკეშჩიტი; საკანონმღბლო მჭენე
რისკი:		სახელმწიფო საწარმოების ჩართულობა არამომგებაან , მხოლოდ სოღიბალურ საქმანთიბამი				
მიზანი 3:		კონკრენენციის ხეღშეწყობისა და კონკრენტული ნეიგრაღღურობის პრინციბების ღაცივის უზრენეღღყოფა				
გაფლენის ინდიკატორი 3.1:		სახელმწიფო კორპორაციების პროცენტული წიღი, რომღლებიც ობქტრბრენენ კონკრენტული ნეიგრაღღურობის პრინციბების ღაციით	წელი 2022 მაჩვენებელი N/A	შეადღერი 2024 70%	სამომხმე სამომხმე 2026 80%	დადისტურების წყარო ფისკალური რისკების ანალიზის ღოკეშჩიტი; ფინანსთა სამინისტრო
ამოცანა 3.1:		ბამარზე კონკრენტული გარემოს შექმნა, სახელმწიფო საწარმოებისა და კერხო კოპორაციების შორის				
		წელი 2022	შეადღერი 2024	სამომხმე სამომხმე 2026	დადისტურების წყარო	

ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 3.1.1:		მარეგულირებელი ჩარხო ბაზარზე კონკურენტულ გარემოსთან მიმართებით	მაჩვენებელი	N/A	შესწავლილია სახელმწიფო კორპორაციების მარეგულირებელი ნორმები და საგადასახადო ჩარჩოები და შემუშავებულია გეგმა მათგან კონკრეტულ სფეროებთან დაკავშირებით კომპონენტების ამოღების შესახებ.	სახელმწიფო კორპორაციების სამართლებრივი ჩარხო განსაზღვრავს კონკრეტული სფეროების პრინციპებს და შეიცავს მათი აღსრულების მექანიზმებს	ფისკალური რისკების ანალიზის ლოკუქტიტი; საკანონმდებლო მაცნე		
რისკი:		რისკი: არასაქმარისი ფინანსური და აღმნიშვნაიული რესურსი							
ამოცანა 3.2:		ქონებრივ განკალ კვების უზრუნველყოფა							
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 3.2.1:		წელი	საბამისი	შედეგური	სამაზნე	დაბასტურების წყარო			
		2022	2024	2026					
მაჩვენებელი		ქონებრივი განკალ კვება ქერგეტიკის სექტორსა და საქართველოს რკინიგზაში არ არსებობს შესაბამისი სამართლებრივი ნორმები, რომლებიც არეგულირებს ქონებრივ განკალ კვების	მთავრობის მერ შემუშავებული მარეგულირებელი ნორმები ქონებრივ განკალ კვებისთან მიმართებით ქერგეტიკის სექტორსა და საქართველოს რკინიგზაში	შემუშავებულია მარეგულირებელი ნორმები ქონებრივ განკალ კვებისთან მიმართებით ქერგეტიკის სექტორსა და საქართველოს რკინიგზაში	ფისკალური რისკების ანალიზის ლოკუქტიტი; საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე				
რისკი:		ქონებრივ განკალ კვებისთან დაკავშირებული მოკლედანი ხარვები							
მიზანი 4:		სახელმწიფო საწარმოთა ფლოტიანი ფლობის პოლიტიკის უზრუნველყოფა							8, 16
გაგენის ინდიკატორი 4.1:		წელი	საბამისი	შედეგური	სამაზნე	დაბასტურების წყარო			
		2022	2024	2026					
მაჩვენებელი		ზარალის მქონე სახელმწიფო საწარმოების წილი	სახელმწიფო საწარმოთა დაბასტებით 52% მარალიანა	მარალიანი საწარმოების რაოდენობრივი წილი 50%-ზე ნაკლებია	მარალიანი საწარმოების რაოდენობრივი წილი 40%-ზე ნაკლებია	ფისკალური რისკების ანალიზის ლოკუქტიტი			
ამოცანა 4.1:		სახელმწიფო საწარმოების ფლობის რაციონალის განსაზღვრა							
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 4.1.1:		წელი	საბამისი	შედეგური	სამაზნე	დაბასტურების წყარო			
		2022	2024	2026					
მაჩვენებელი		სახელმწიფო საწარმოს ფლობის და დაარსების ობიექტური კრიტერიუმების არსებობა	N/A	შემუშავებულია შესაბამისი სამართლებრივი ნორმები, რომლებიც არეგულირებს სახელმწიფო საწარმოების ფლობის და დაარსების რაციონალს	ცენტრალური ხელისუფლების თითოეული ორგანო გამოაქვეყნებს სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ ფლობის პოლიტიკის განაჯბადს	საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე; ფისკალური რისკების ანალიზის ლოკუქტიტი			
ამოცანა 4.2:		სახელმწიფოს როგორც აქტივინერის უფლებამოსილებების და სახელმწიფო საწარმოების ფინანსური მმართველობის გამდიერება							
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 4.2.1:		წელი	საბამისი	შედეგური	სამაზნე	დაბასტურების წყარო			
		2022	2024	2026					
მაჩვენებელი		სახელმწიფო კორპორაციების ფლობის მოდელი	დუქტრალაბებული მოდელი, სახელმწიფო კორპორაციებში აქტივინერის უფლებამოსილებას ძირითადი ახორციელებენ დარეობრივი სამინისტროები.	სახელმწიფო საწარმოთა ფლობის დუალისტური მოდელი 3 სახელმწიფო კორპორაციებში, რომლის მსხვეთიაც აქტივინითა უფლებამოსილებების განხორციელების პასუხისმგებლობა გადამაწილებულ იქნება ორ სამინისტროს: საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს და ფინანსთა სამინისტროს შორის.	სახელმწიფო საწარმოების ფლობის დუალისტური მოდელი, სადუ ფინანსთა სამინისტრო და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო ასრულებენ პარტნიორის უფლებამოსილებას სრულად სახელმწიფო კორპორაციებში.	საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე; საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო; საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო			
რისკი:		2 პარტნიორის შორის უფლებამოსილებების გამაფინის სირთულეები							
მიზანი 5:		სახელმწიფო კორპორაციის ანგარიშგაღებულების გამდიერება და სტრატეგიული მიზნების განსაზღვრა							8, 16
		წელი	საბამისი	შედეგური	სამაზნე	დაბასტურების წყარო			
		2022	2024	2026					

საქართველოს 2023-2026 წლების სახელმწიფო საწარმოთა ყოვლისმომცველი რეფორმის სტრატეგიის პროექტზე გამართული საჯარო კონსულტაციების შემაჯამებელი ანგარიში

პოლიტიკის დაგეგმვის, მონიტორინგისა და შეფასების სახელმძღვანელოს თანახმად, პოლიტიკის დოკუმენტების შემუშავების ციკლი წარმოადგენს ინკლუზიურ პროცესს და გულისხმობს თითოეულ ეტაპზე დაინტერესებული მხარეების აქტიურ ჩართულობას, რაც პოლიტიკის დოკუმენტების ლეგიტიმურობის ხარისხს მნიშვნელოვნად ზრდის. საქართველოს 2023-2026 წლების სახელმწიფო საწარმოთა ყოვლისმომცველი რეფორმის სტრატეგიის შემთხვევაში დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიცირება განხორციელდა სახელმწიფო საწარმოების რეფორმასთან მიმართებით მათი ინტერესისა და გავლენის შესაბამისად.

სტრატეგიის პროექტის მომზადების პროცესში მაქსიმალურად იყო უზრუნველყოფილი საჯარო უწყებებს შორის კოორდინაცია, პროცესის გამჭვირვალობა და დაინტერესებული მხარეების ჩართულობა.

სტრატეგიის შემუშავების პროცესი და მასთან დაკავშირებული საჯარო კონსულტაციები საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 დეკემბრის №629 დადგენილებით დამტკიცებული „პოლიტიკის დოკუმენტების შემუშავების, მონიტორინგისა და შეფასების წესის“ და „საჯარო კონსულტაციების ინსტრუქციის“ შესაბამისად წარიმართა.

საჯარო კონსულტაციების დროს დაცული იქნა მოქნილობა, შესაბამისობა, გამჭვირვალობა, სიცხადე, დროულობა, ინკლუზიურობა და ხელმისაწვდომობა, ამასთან, მაკოორდინირებელი უწყების მიერ უზრუნველყოფილი იყო უკუკავშირი და საჯარო ანგარიშგება.

საჯარო კონსულტაციები განხორციელდა ტრანზაქციული და ტრანსფორმირების მეთოდის გამოყენებით, რომლის საფუძველზე უზრუნველყოფილი იქნა როგორც მხარეების შეხედულებების, ახალი იდეების, მტკიცებულებებისა და მონაცემების შეგროვება, ასევე, გაიმართა მსჯელობები, დისკუსია და მოხდა საკითხების დეტალური განხილვა.

პოლიტიკის დოკუმენტის ფორმირების პროცესში უდიდესი მნიშვნელობა მიენიჭა შესაბამისი ექსპერტიზის მქონე საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტების შეფასებებსა და რეკომენდაციებს. ძირითად დაინტერესებულ მხარეებს წარედგინათ საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მიერ მომზადებული დოკუმენტი სახელმწიფო კორპორაციების რეფორმის სტრატეგიის ძირითადი მიმართულებების შესახებ და ასევე, სახელმწიფო საწარმოების კუთხით არსებული სიტუაციის შესწავლის, ანალიზისა და შეფასების საფუძველზე ინიცირებული ძირითადი პრიორიტეტული მიმართულებები (5 პრიორიტეტული მიმართულება). სამუშაო ჯგუფის მიერ სიტუაციის ანალიზის ეტაპზე გამოვლენილი მიგნებების საფუძველზე განსაზღვრული პრიორიტეტული მიმართულებები სრულ თანხვედრაში იყო ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის

(OECD)-ს მიერ შემუშავებულ სახელმწიფო საწარმოების ფლობისა და მართვის რეკომენდაციებთან.

ამის შემდეგ, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსა და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ შემუშავდა ლოგიკური ჩარჩო.

სტრატეგიის პროექტი ელექტრონულად გადაეგზავნათ დაინტერესებულ მხარეებს თავიანთი შენიშვნებისა და მოსაზრებების წარმოსადგენად.

სტრატეგიის პროექტი განსახილველად გადაეგზავნათ შემდეგ დაინტერესებულ მხარეებს:

- სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო
- ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სხვადასხვა დეპარტამენტები და სამინისტროს სტრუქტურაში შემავალი სსიპ-ები
- საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სხვადასხვა დეპარტამენტები
- სს საქართველოს რკინიგზა
- სს საპარტნიორო ფონდი
- სს საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია
- შპს საქართველოს აეროპორტების გაერთიანება
- სხვა სახელმწიფო კორპორაციები

სტრატეგიის პროექტზე შენიშვნებისა და მოსაზრებების მიღების შემდეგ მოხდა სტრატეგიის პროექტის გადამუშავება და განახლებული ვარიანტი ხელახლა გადაეგზავნათ დაინტერესებულ მხარეებს საბოლოო შენიშვნებისა და მოსაზრებების წარმოსადგენად.

სტრატეგიის პროექტზე შენიშვნების წარმოდგენის გარდა სიღრმისეული ინტერვიუები ნახევრად სტრუქტურირებული ინტერვიუების სახით ჩატარდა შემდეგ დაინტერესებულ მხარეებთან:

- საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF)
- აზიის განვითარების ბანკი (ADB)
- მსოფლიო ბანკი (WB)
- ენერგეტიკული გაერთიანება (Energy Community)
- სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო
- ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სხვადასხვა დეპარტამენტები
- სს საპარტნიორო ფონდი

დაინტერესებულ მხარეებთან განხილვების შემდგომ განხორციელდა საჯარო კონსულტაციები. სტრატეგიის პროექტი განთავსებულ იყო როგორც ფინანსთა სამინისტროს, ასევე ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ვებ-გვერდებზე და ფართო აუდიტორიას ქონდა შესაძლებლობა მოეწოდებინა თავიანთი შენიშვნები. ინფორმაცია სახელმწიფო საწარმოების სტრატეგიის საჯაროდ გამოქვეყნების და საჯარო კონსულტაციების

შესახებ მიეწოდა მედიასაც და ტელეკომპანია „ფორმულამ“ მოამზადა ვრცელი სიუჟეტი სტრატეგიის ძირითადი მიმართულებების და სამიზნე ინდიკატორების შესახებ. სიუჟეტში აღნიშნულ იქნა რომ სტრატეგია და მისი თანმდევი დანართები საჯარო იყო სამინისტროს ვებ-გვერდზე.

დაინტერესებულ პირებს შესაძლებლობა ჰქონდათ, მაკოორდინირებელი უწყების მიერ მითითებულ ვადაში, სტრატეგიის პროექტთან დაკავშირებული კომენტარები, რეკომენდაციები და წინადადებები წარედგინათ წერილობითი ფორმით საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთვის, საჯარო კონსულტაციების განაცხადში მითითებულ ელ. ფოსტაზე.

გარდა ელექტრონული ფორმით შენიშვნების გამოგზავნისა, ფართო აუდიტორიას ჰქონდა შესაძლებლობა მონაწილეობა მიეღო საჯარო განხილვებში, რომელიც ჩატარდა ონლაინ მიმდინარე წლის 25 ნოემბერს.

მათგან მიღებული რეკომენდაციები და მოსაზრებები გაანალიზდა და დეტალურად იქნა განხილული სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში და თითოეულ მათგანზე მომზადდა დასაბუთებული პასუხი ავტორი ორგანიზაციის შემოთავაზების გათვალისწინების, ნაწილობრივ გათვალისწინების ან არ გათვალისწინების შესახებ.

კომენტარების გარკვეული ნაწილი წარმოადგენდა დამაზუსტებელ შეკითხვებს, ასეთ შეკითხვებზე გაკეთდა შესაბამისი განმარტებები როგორც წერილობით (მიეწოდათ ელექტრონულ ფოსტაზე), ასევე საჯარო განხილვების პროცესში, გარკვეული ნაწილი კი წარმოადგენდა ისეთ კომენტარებს, რომელთა განხილვა რელევანტურია სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული სხვადასხვა აქტივობების განხორციელების პროცესში.

მთლიანობაში წარმოდგენილ იქნა 30-მდე ისეთი შენიშვნა და კომენტარი, რომელთა განხილვაც რელევანტურია სტრატეგიის შემუშავების პროცესში.

ამასთან, პარტნიორი ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილი რეკომენდაციების/კომენტარების განხილვის შედეგების და სტრატეგიაში გათვალისწინების საკითხის ობიექტურად შეფასების მიზნით, მომზადდა შესაბამისი სტატუსების მინიჭების კრიტერიუმები:

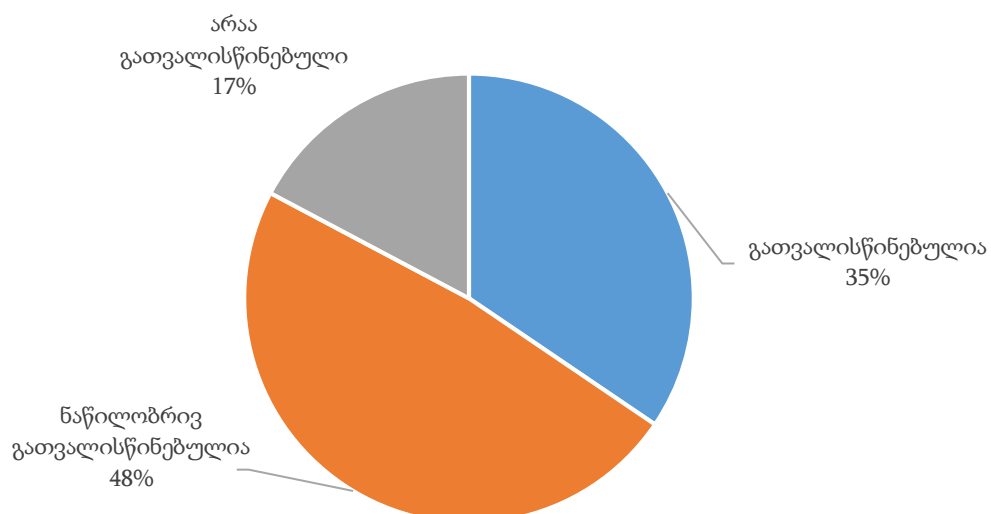
სტატუსი	სტატუსის მინიჭების კრიტერიუმი
გათვალისწინებულია	წარმოდგენილი რეკომენდაცია/კომენტარი სტრატეგიაში ასახულია იმ ფორმით და შინაარსით, რომელიც პარტნიორმა ორგანიზაციამ წარმოადგინა.
ნაწილობრივ გათვალისწინებულია	წარმოდგენილი რეკომენდაციის/კომენტარის

	საფუძველზე ან მისი გავლენით გარკვეული ცვლილებები შევიდა სტრატეგიის ტექსტში, თუმცა არა ზუსტად ისეთი ფორმულირებით, როგორსაც პარტნიორი ორგანიზაცია გვთავაზობდა წარმოდგენილი რეკომენდაცია/კომენტარი სტრატეგიის ტექსტში არ ასახულა, თუმცა სამოქმედო გეგმაში იქნება გათვალისწინებული
არ არის გათვალისწინებული	წარმოდგენილი რეკომენდაციის/კომენტარის საფუძველზე სტრატეგიის ტექსტში (მათ შორის, არც ლოგიკურ ჩარჩოში და არც სამოქმედო გეგმაში) ცვლილება ან შესწორება არ განხორციელებულა

მოსაზრებებისა და რეკომენდაციების დიდი ნაწილი სრულად ან ნაწილობრივ იქნა გათვალისწინებული სტრატეგიის პროექტში.

პარტნიორ ორგანიზაციებთან სტრატეგიის საბოლოო პროექტზე გამართული კონსულტაციების შედეგები რაოდენობრივად და გრაფიკულად შემდეგნაირად გამოიყურება:

დაინტერესებული მხარეების რეკომენდაციები

დაინტერესებული მხარეების შენიშვნებისა და მოსაზრებებით გადამუშავებული სტრატეგიის პროექტი ითარგმნა ინგლისურ ენაზე და გაეგზავნა საერთაშორისო სავალუტო ფონდს დასადასტურებლად.

საქართველოს მთავრობის

დადგენილება №

2022 წლის დეკემბერი

ქ. თბილისი

საქართველოს 2023-2026 წლების სახელმწიფო საწარმოთა ყოვლისმომცველი რეფორმის სტრატეგიის; სახელმწიფო საწარმოთა ყოვლისმომცველი რეფორმის სტრატეგიის 2023-2024 წლების სამოქმედო გეგმის და სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის პილოგირების 2023 წლის სამოქმედო გეგმის დამტკიცების შესახებ

მუხლი 1

„საქართველოს მთავრობის სტრუქტურის, უფლებამოსილებისა და საქმიანობის წესის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის „კ“ პუნქტისა და საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 დეკემბრის №629 დადგენილებით დამტკიცებული „პოლიტიკის დოკუმენტების შემუშავების, მონიტორინგისა და შეფასების წესის“ მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად,

დამტკიცდეს თანდართული საქართველოს 2023-2026 წლების სახელმწიფო საწარმოთა ყოვლისმომცველი რეფორმის სტრატეგია და სახელმწიფო საწარმოთა ყოვლისმომცველი რეფორმის სტრატეგიის 2023-2024 წლების სამოქმედო გეგმა და 3 სახელმწიფო კორპორაციაში სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის პილოგირების 2023 წლის სამოქმედო გეგმა.

მუხლი 2

დადგენილება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

პრემიერ-მინისტრი

ირაკლი ღარიბაშვილი

განმარტებითი ბარათი

საქართველოს 2023-2026 წლების სახელმწიფო საწარმოთა ყოვლისმომცველი რეფორმის სტრატეგიისა და სახელმწიფო საწარმოთა ყოვლისმომცველი რეფორმის სტრატეგიის 2023-2024 წლების სამოქმედო გეგმის და სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის პილოტირების 2023 წლის სამოქმედო გეგმის დამტკიცების შესახებ

ინფორმაცია სამართლებრივი აქტის შესახებ

სახელმწიფო საწარმოების რეფორმის სტრატეგიის მიღება წარმოადგენს საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან გაფორმებული მხარდამჭერი პროგრამის პირველი მიმოხილვის დამტკიცების წინაპირობას. ტექნიკური შეთანხმება პროგრამის პირველ მიმოხილვაზე მიღწეულია, თუმცა სავალუტო ფონდის საბჭოს მიერ დამტკიცებისთვის აუცილებელ წინაპირობას წარმოადგენს სახელმწიფო საწარმოების რეფორმის სტრატეგიის დამტკიცება. სავალუტო ფონდთან გაფორმებული პროგრამა წარმოადგენს უმნიშვნელოვანეს შეთანხმებას მაკროეკონომიკური სტაბილურობის უზრუნველყოფის, სტრუქტურული რეფორმების განხორციელებისა და საქართველოს ეკონომიკური პოლიტიკისადმი სანდოობის გაზრდის თვალსაზრისით. სავალუტო ფონდთან აღნიშნული პროგრამა გაფორმდა მიმდინარე 2022 წლის ივნისში, სადაც ერთ-ერთ სტრუქტურულ ბენჩმარკად განსაზღვრულ იქნა სახელმწიფო საწარმოების რეფორმის სტრატეგიის შემუშავება.

სავალუტო ფონდთან გაფორმებული პროგრამის პირველი მიმოხილვის დამტკიცების წინაპირობას ასევე წარმოადგენს მარეგულირებელი ჩარჩოს კომპლექსურ ცვლილებამდე რეფორმის დაწყება საპილოტედ 3 სახელმწიფო კორპორაციაში და 3 სახელმწიფო კორპორაციის პილოტირების 2023 წლის სამოქმედო გეგმის დამტკიცება, რომელიც წარმოადგენს წინამდებარე სტრატეგიის დანართს სახელმწიფო საწარმოების სტრატეგიის 2023-2024 წლების სამოქმედო გეგმასთან ერთად.

სახელმწიფო წილობრივი მონაწილეობით შექმნილი საწარმოები (სს-ები) საქართველოს მშპ-ს, დასაქმების და საჯარო ინვესტიციის მნიშვნელოვან წილს ქმნიან. სს-ები აწვდიან კრიტიკულ სერვისებს ეკონომიკის მნიშვნელოვან დარგებში, მათ შორის, გაზის, ელექტროენერგიის, წყლისა და ტრანსპორტირების მიმართულებით. ამ საწარმოების შედეგების გაუმჯობესება კრიტიკული ნაბიჯია მაღალშემოსავლიანი ეკონომიკის შექმნის გზაზე.

უკანასკნელ წლებში სექტორში მიღწეული პროგრესის მიუხედავად, კვლავ გამოწვევად რჩება საწარმოთა საქმიანობის არადამაკმაყოფილებელი ფინანსური შედეგები, ჯანსაღი და ეფექტიანი კორპორაციული მართვის სისტემებისა და სახელმწიფოს, როგორც აქციონერის, ძლიერი ინსტიტუტის არარსებობა, ასევე, ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის სტანდარტების დაცვის საკითხები. ამასთან, აღსანიშნავია, რომ სახელმწიფო საწარმოების შესახებ მარეგულირებელი ნორმები გაფანტულია სხვადასხვა კანონებსა და სამართლებრივ აქტებში, რაც აღნიშნული საკითხების სისტემურად დარეგულირებას ართულებს. ამ გამოწვევის საპასუხოდ, სტრატეგია ითვალისწინებს სახელმწიფო კორპორაციების შესახებ ჩარჩო კანონის შემუშავებას, რომელიც რეფორმის ძირითადი მიმართულებების (კორპორაციული მართვის სტანდარტების დანერგვა, კომერციული მიზნების უზრუნველყოფა, ფლობის პოლიტიკის განსაზღვრა, კონკურენციის ხელშეწყობა, საწარმოთა სტრატეგიული მართვა) განხორციელების მკაფიო საკანონმდებლო საფუძველს შექმნის. სახელმწიფო

საწარმოების ყოვლისმომცველი რეფორმის წარმატებით განხორციელება მნიშვნელოვანი ნაბიჯი იქნება საჯარო ფინანსების მართვისა და ეკონომიკის სტრუქტურული გაუმჯობესების თვალსაზრისით.

სახელმწიფო საწარმოების ყოვლისმომცველი რეფორმის 2023-2026 წლების სტრატეგია წარმოადგენს საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტებისა და პრაქტიკების საფუძველზე შემუშავებულ დოკუმენტს, რომელიც ადგილობრივი კონტექსტის გათვალისწინებით, განსაზღვრავს სექტორის მთავარ გამოწვევებს და მათი დაძლევის გზებს. დოკუმენტი მომზადებულია საერთაშორისო პარტნიორი ორგანიზაციების აქტიური მხარდაჭერით. სტრატეგია მოიაზრებს სახელმწიფო კორპორაციების ეფექტიანობის გაზრდას ეკონომიკური ბრდის ხელშეწყობისა და საჯარო ფინანსების გაძლიერების უზრუნველსაყოფად რეფორმის ფარგლებში დაგეგმილი ინსტიტუციური და საკანონმდებლო ღონეზე გასაგარებელი ღონისძიებების საფუძველზე. ბოლო წლებში განხორციელდა მნიშვნელოვანი ღონისძიებები სახელმწიფო საწარმოთა ოპტიმიზაციის და მართვის გაუმჯობესების მიმართულებით. 2013 წელს შემუშავდა ღონისძიებათა სისტემა და დაიწყო უფუნქციო კომპანიების ოპტიმიზაცია/მინიმიზაციის პროცესი. აღნიშნულ პროცესი ამჟამად აქტიურად მიმდინარეობს. გარდა ამისა, სსიპ ქონების ეროვნული სააგენტოს მიერ შემუშავდა ანგარიშგება/რეპორტირების სისტემა. რაც შეეხება შიდა კონტროლის, ეთიკის და შესაბამისობის ზომების სისტემის არსებობას, კომპანიების მიერ 2018 წელს იქნა შემუშავებული და დანერგილი ეთიკის მარეგულირებელი ნორმები, ცალკეულ საწარმოებში შექმნილია ასევე შიდა კონტროლის მექანიზმები.

2015 წლიდან დღემდე მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა სახელმწიფო საწარმოების გამჭვირვალობის ხარისხი, ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტში (თან ერთად საქართველოს პარლამენტში წარდგენილ სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტს) მათი ფინანსური შედეგებისა და ფისკალური რისკების შეფასების ყოველწლიურად გამოქვეყნების შედეგად. თუმცა აღნიშნული არ არის საკმარისი, რადგან სათანადო სამართლებრივი და ინსტიტუციური ღონისძიებების გაგარების გარეშე შეუძლებელია სექტორის სრული პოტენციალის გამოყენება და ქვეყნისთვის პოტენციური სარგებლის მოგება. უკანასკნელ წლებში სახელმწიფო საწარმოების მიერ განცდილი მასშტაბური ზარალის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან გამომწვევ ფაქტორს საწარმოთა არსებული ფლობის მოდელი და საწარმოების ღონეზე ჯანსაღი და ეფექტიანი მართვის სისტემების და კორპორაციული მართვის პრაქტიკების ნაკლებობა წარმოადგენს. სტრატეგია რეფორმის მიზნების მისაღწევად მისი ხუთი ძირითადი მიმართულებით განხორციელებას ითვალისწინებს. აღნიშნული უზრუნველყოფს საწარმოებში კორპორაციული მართვის სტანდარტების დანერგვას ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) სახელმძღვანელო პრინციპების შესაბამისად, საწარმოთა საქმიანობის უმთავრეს მიზნად განისაზღვრება კომერციული პრინციპების დაცვით ოპერირება, ხოლო კონკურენციის ხელშეწყობის მიზნით ჩამოყალიბდება კონკურენტული ნეიტრალურობის პრინციპები, განისაზღვრება სახელმწიფოს მიერ საწარმოთა ფლობის მიზანი და რაციონალი, სახელმწიფოს, როგორც აქციონერის, როლი და მის მიერ საწარმოთა კორპორაციული მართვის ინსტრუმენტის – კორპორაციული განმრავნის განაცხადის ცნება (SCI-Statement of Corporate Intent).

რეფორმის ხუთი ძირითადი პრიორიტეტული მიმართულებაა:

- კორპორაციული მართვა;
- კომერციული მიზნები;

- კონკურენტული ნეიტრალურობა
- ფლობის პოლიტიკა;
- სტრატეგიული მართვა;

სტანდარტების დანერგვისა და მასთან დაკავშირებული კორპორაციული მართვის გაუმჯობესების მისაღწევად ხუთივე მიმართულება უნდა განხორციელდეს.

პრიორიტეტული მიმართულება #1. კორპორაციული მართვა - თითოეულ სახელმწიფო კორპორაციას ეყოლება სამეთვალყურეო საბჭო მათი სამართლებრივი ფორმის მიუხედავად, რომლის შემადგენლობაში შემავალ წევრებს ექნებათ შესაბამისი უნარები, ცოდნა, გამოცდილება, დამოუკიდებლობა და დრო კორპორაციის აღმასრულებელი პირების, კერძოდ, აღმასრულებელი დირექტორის ყოველდღიური საქმიანობების დამოუკიდებელი ზედამხედველობის ფუნქციის შესასრულებლად. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები ანგარიშვალდებულნი იქნებიან თავიანთი ფუნქციების შესრულებაზე.

პრიორიტეტული მიმართულება #2. კომერციული მიზნები - სახელმწიფო კორპორაციების მთავარ მიზნად განისაზღვრება კომერციული, მოგებაზე ორიენტირებული საქმიანობა. საშუალოდ, ღრთა განმავლობაში მათ უნდა მიაღწიონ კერძო სექტორის მსგავსი კომერციული კომპანიების შესადარის ფინანსურ შედეგებს.

თუ, მეორადი მიზნის სახით, მთავრობა განიზრახავს სახელმწიფო კორპორაციების საშუალებით არაკომერციული საქმიანობების განხორციელებას, რომელიც ასევე ცნობილია კვამი-ფისკალური აქტივობების სახელით, მთავრობამ უნდა აუნაზღაუროს მათ აღნიშნული აქტივობებზე გაწეული ხარჯები.

პრიორიტეტული მიმართულება #3. კონკურენტული ნეიტრალურობა. სახელმწიფო კორპორაციები ოპერირებას კონკურენტული ნეიტრალურობის საწყისებზე მოახდენენ. ეს იმას ნიშნავს, რომ მათ არ ექნებათ კონკურენტული უპირატესობა და არც არახელსაყრელი მდგომარეობა სახელმწიფოს მხრიდან მათი ფლობის ან კონტროლის შედეგად. კონკურენტული ნეიტრალურობის პრინციპების გამოყენება უზრუნველყოფს სახელმწიფო კორპორაციების მხრიდან შემდგომი ეკონომიკური რესურსების ეფექტიან გამოყენებას.

პრიორიტეტული მიმართულება #4. ფლობის პოლიტიკა - განისაზღვრება სახელმწიფო საწარმოს ფლობის და დაარსების ობიექტური კრიტერიუმები. უზრუნველყოფილ იქნება სახელმწიფო კორპორაციის სტაგუსის გადახედვა ამ კრიტერიუმების მიხედვით მინიმუმ ხუთ წელიწადში ერთხელ.

ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) რეკომენდაციების შესაბამისად, საქართველოში სახელმწიფო კორპორაციების ფლობის პოლიტიკა განხორციელდება ე.წ. ღუალისტური მოდელის შესაბამისად. აღნიშნული მოდელის მიხედვით აქციონერთა უფლებების განხორციელების პასუხისმგებლობა გადანაწილებულ იქნება ორ სამინისტროს: საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსა და ფინანსთა სამინისტროს შორის.

პრიორიტეტული მიმართულება #5. სტრატეგიული მართვა - კორპორაციული განმზრახვის განაცხადი. სახელმწიფო კორპორაციებმა ყოველწლიურად უნდა შეიმუშაონ კორპორაციული

განზრახვის განაცხადი (კგგ), რომელიც სამეთვალყურეო საბჭომ შესათანხმებლად უნდა წარუდგინოს აქციონერებს - ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარებისა და ფინანსთა სამინისტროებს.

სახელმწიფო საწარმოების რეფორმის 2023-2026 წლების სტრატეგიის შემუშავება განხორციელდა პოლიტიკის დაგეგმვის, მონიტორინგისა და შეფასების სახელმძღვანელოს შესაბამისად. სტრატეგიის შემუშავების ციკლი წარმოადგენდა ინკლუზიურ პროცესს და გულისხმობდა თითოეულ ეტაპზე დაინტერესებული მხარეების აქტიურ ჩართულობას, რაც პოლიტიკის დოკუმენტების ლეგიტიმურობის ხარისხს მნიშვნელოვნად ზრდის. კერძოდ, დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიცირება განხორციელდა სახელმწიფო საწარმოების რეფორმასთან მიმართებით მათი ინტერესისა და გავლენის შესაბამისად. პოლიტიკის დოკუმენტის ფორმირების პროცესში უდიდესი მნიშვნელობა მიენიჭა შესაბამისი ექსპერტიზის მქონე საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტების შეფასებებსა და რეკომენდაციებს.

სტრატეგიის შემუშავების პროცესში საქართველოს ფინანსთა და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროების მიერ აქტიური კონსულტაციები განხორციელდა შემდეგ ინსტიტუტებთან:

- საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF)
- აზიის განვითარების ბანკი (ADB)
- მსოფლიო ბანკი (WB)
- ენერგეტიკული გაერთიანება (Energy Community)
- სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო
- სს საპარტნიორო ფონდი

დაინტერესებულ მხარეებთან განხილვების შემდგომ განხორციელდა საჯარო კონსულტაციები. სტრატეგიის პროექტი განთავსებულ იყო როგორც ფინანსთა სამინისტროს, ასევე ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ვებ-გვერდებზე და ფართო აუდიტორიას ჰქონდა შესაძლებლობა მოეწოდებინა თავიანთი მოსაზრებები და კომენტარები.

პროექტის მიმართება ევროკავშირის სამართლებრივ აქტებთან

წარმოდგენილი სტრატეგია შესაბამისობაშია ასოცირების შესახებ შეთანხმებით გათვალისწინებულ სამართლებრივ აქტებთან, რომლებთანაც დაახლოება სავალდებულოა საქართველოს მხარისათვის შეთანხმების XXV დანართით. ასოცირების ხელშეკრულების ფარგლებში გათვალისწინებულია ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2009/72/EC დირექტივის - “ელექტროენერგიის შიდა ბაზრისათვის საერთო წესების შესახებ” იმპლემენტაცია, რომელიც

მოიაზრებს ენერგეტიკული კომპანიების ქონებრივ განცალკევებას, რაც პირდაპირ კავშირშია სახელმწიფო საწარმოების რეფორმასთან. ამავე დროს, საქართველოსთვის რთული იქნება კონკურენტულ ნეიტრალურობასთან და სახელმწიფო დახმარებასთან დაკავშირებით ასოცირების

შესახებ შეთანხმების დებულებებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა სახელმწიფო საწარმოების სექტორის კომპლექსური რეფორმის გარეშე.

ბავშვის უფლებრივ მდგომარეობაზე პროექტის ზეგავლენის შეფასება

პროექტი არ ახდენს ზეგავლენას ბავშვის უფლებრივ მდგომარეობაზე.

პროექტის მიღებით გამოწვეული საფინანსო ეკონომიკური შედეგების გაანგარიშება

რეფორმის წარმატებით განხორციელებას დადებითი გავლენა ექნება ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილზე სახელმწიფო საწარმოების მიერ გადახდილი დივიდენდების შედეგად, შემცირდება საწარმოებიდან მომდინარე ფისკალური რისკები და გაიზრდება მათი წილი ქვეყნის ეკონომიკურ ზრდაში.

პროექტის მოსალოდნელი შედეგები

წარმოდგენილი პროექტით მოხდება საქართველოს 2023-2026 წლების სახელმწიფო საწარმოთა ყოვლისმომცველი რეფორმის სტრატეგიის; სახელმწიფო საწარმოთა ყოვლისმომცველი რეფორმის სტრატეგიის 2023-2024 წლების სამოქმედო გეგმის და სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის 3 სახელმწიფო კორპორაციაში პილოგირების 2023 წლის სამოქმედო გეგმა დამტკიცება, რაც თავის მხრივ, ხელს შეუწყობს ეკონომიკურ აქტივობაში საწარმოთა წვლილის გაზრდას, ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესებას, ფისკალური რისკებისა და ფისკალურ სივრცეზე ზეწოლის შემცირებას. საწარმოთა გამჭვირვალობის, ფინანსური მდგრადობისა და საქმიანობის ეფექტიანობის გაზრდა ასევე მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს სამომავლოდ მათი კაპიტალის ბაზარზე ინტეგრაციასა და აქტიურ მონაწილეობაში. საწარმოების წარმატებული კორპორატიზაცია მნიშვნელოვან წვლილს შეიტანს ქვეყნის ეკონომიკურ ზრდასა და ფისკალური მდგრადობის უზრუნველყოფაში.

პროექტის განხორციელების ვადები

საქართველოს სახელმწიფო საწარმოთა ყოვლისმომცველი რეფორმის სტრატეგიით 2023-2026 გათვალისწინებული აქტივობების შესრულებისათვის შესაბამისი ვადები მითითებულია 2023-2024 წლების სამოქმედო გეგმის პროექტის შესაბამის გრაფებში და ასევე 3 სახელმწიფო კორპორაციაში სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის პილოგირების 2023 წლის სამოქმედო გეგმაში.

პროექტის ავტორი და წარმდგენი

პროექტის ავტორი და წარმდგენია – საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო.